

GHID PRIVIND TERMENII UTILIZAȚI ÎN REGLEMENTAREA, AUTORIZAREA ȘI CONTROLUL ACTIVITĂȚILOR NUCLEARE, ACORDURILE ȘI CONVENȚIILE ÎN DOMENIUL NUCLEAR

CAPITOLUL I

SCOP

Art. 1 - Prezentul ghid este emis în conformitate cu prevederile Legii nr. 111/1996 privind desfășurarea în siguranță, reglementarea, autorizarea și controlul activităților nucleare, republicată, pentru standardizarea modului de adresare în relația dintre Comisia Națională pentru Controlul Activităților Nucleare și organizațiile/persoanele care desfășoară sau intenționează să desfășoare activități în domeniul nuclear.

CAPITOLUL II

DOMENIU DE APLICARE

Art. 2 - (1) Termenii definiți în prezentul ghid se utilizează în comunicarea dintre Comisia Națională pentru Controlul Activităților Nucleare, denumită în continuare CNCAN, și organizațiile/persoanele care desfășoară sau intenționează să desfășoare activități

în domeniul nuclear ce fac obiectul Legii 111/1996, republicată.

(2) Prezentul ghid reprezintă o colecție a definițiilor termenilor din următoarele documente:

- a) legile aplicabile în reglementarea, autorizarea și controlul activităților în domeniul nuclear;
- b) reglementările emise de către Comisia Națională pentru Controlul Activităților Nucleare;
- c) Acordurile și convențiile din domeniul nuclear la care România este parte.

Referințele sunt prezentate în „Lista reglementarilor, acordurilor și convențiilor în domeniul nuclear”, Anexa 2.

Art. 3 - Utilizarea inadecvata sau incorectă a termenilor din prezentul ghid nu atrage sancțiunile prevăzute în Legea nr. 111/1996, republicată.

CAPITOLUL III

UTILIZAREA GHIDULUI

Art. 4 - Termenii și definițiile acestora sunt prezentate în ordine alfabetică în

Anexa 1.. În textul ghidului, referințele sunt abreviate cu sintagma „Ref.”.

Art. 5 - Pentru termenii care au semnificație diferită în diferite documente sunt prezentate definițiile specifice, precizându-se proveniența prin referire la lista documentelor din Anexa 2.

CAPITOLUL IV

DISPOZIȚII FINALE

Art. 6 - În cazul unor discrepanțe între definițiile termenilor din prezentul ghid și definițiile aceluiași termeni din normele aplicabile, prevalează cele din legile și normele aplicabile.

Art. 7 - Anexele 1 și 2 fac parte integrantă din prezentul ghid.

**DEFINIȚIILE TERMENILOR UTILIZAȚI ÎN REGLEMENTAREA, AUTORIZAREA ȘI
CONTROLUL ACTIVITĂȚILOR NUCLEARE, ACORDURILE ȘI CONVENȚIILE ÎN
DOMENIUL NUCLEAR**

Nr.

Definiție/Referința

crt.

1.

Aranjament special

Acele prevederi aprobate de autoritatea competentă, conform cărora pot fi efectuate expediții de materiale radioactive care nu satisfac în totalitate cerințele aplicabile ale normelor în vigoare. Ref. [32]

2. ***Acceptare / Acceptarea***

Definiție 1

Procesul de recunoaștere de către CNCAN a declarării activităților pe care întreprinderea externă urmează să le desfășoare în zona controlată a unor întreprinderi operatoare. În urma acceptării, CNCAN eliberează un certificat de acceptare. În cazul în care întreprinderea externă desfășoară o activitate care necesită o autorizare/ înregistrare conform prevederilor Legii nr. 111/ 1996, republicată, certificatul de acceptare se eliberează numai după obținerea autorizației, respectiv a certificatului de înregistrare. Ref. [15]

Definiție 2

Acceptarea reprezintă admiterea sau consimțirea utilizării unui document/produs/serviciu pe baza analizei îndeplinirii unor criterii dinainte stabilite. Ref. [40]

Definiție 3

Prin acceptare se înțelege modalitatea prin care se exprimă consimțământul de a deveni parte la un tratat multilateral care nu a fost semnat de partea română și care prevede expres această modalitate. Ref. [48]

Nr.
crt.

Definiție/Referința

Definiție 4

„Acceptare”, „aprobare” sau „aderare” înseamnă în fiecare caz actul internațional astfel denumit prin care un Stat sau o organizație internațională stabilește pe plan internațional consimțământul său de a fi legat(ă) printr-un tratat. Ref. [50]

Definiție 5

Prin expresiile „ratificare”, „acceptare”, „aprobare” și „aderare” se înțelege, după caz, actul internațional astfel denumit prin care un stat stabilește pe plan internațional consimțământul său de a fi legat printr-un tratat. Ref. [51]

Definiție 6

Ratificare, acceptare și aprobare înseamnă, în fiecare caz, actul internațional denumit astfel, prin care un Stat stabilește pe plan internațional acceptul de a fi legat printr-un tratat. Ref. [52]

3. ***Accesul complementar***

Accesul în orice amplasament conform Legii nr. 100/2000 pentru ratificarea Protocolului dintre România și Agenția Internațională pentru Energie Atomică, adițional la Acordul dintre Republica Socialistă România și Agenția Internațională pentru Energie Atomică pentru aplicarea garanțiilor în legătură cu Tratatul de neproliferare a armelor nucleare, semnat la Viena la 11 iunie 1999. Ref. [22]

4. ***Accident nuclear***

Definiție 1

Evenimentul nuclear care afectează instalația și provoacă iradierea ori contaminarea populației sau a mediului peste limitele permise de reglementările în vigoare. Ref. [1]

Definiție 2

Eveniment care afectează instalația și provoacă iradierea sau contaminarea

Nr.
crt.

Definiție/Referința

populației sau mediului înconjurător, peste limitele permise de normele în vigoare. Ref. [13]

Definiție 3

Orice fapt sau orice succesiune de fapte având aceeași origine, care cauzează o daună nucleară. Ref. [54]

Definiție 4

Orice fapt sau orice succesiune de fapte având aceeași origine, care cauzează o daună nucleară sau creează o amenințare gravă și iminentă de a produce daune de această natură, dar numai cu privire la măsurile preventive. Ref. [57]

Definiție 5

Orice fapt sau orice succesiune de fapte având aceeași origine, care cauzează o daună nucleară sau, în ceea ce privește măsurile preventive, creează o gravă și iminentă amenințare de a cauza daune de această natură. Ref. [58]

5. ***Accident sever***

Accident care implică avariarea zonei active a reactorului nuclear. Ref. [14]

6. ***Accidente de pierdere a agentului de răcire***

Prin accidente de pierdere a agentului de răcire se înțelege un accident postulat în care pierderea agentului de răcire, ca urmare a ruperii incintei sub presiune a agentului de răcire, se face cu un debit mai mare decât capacitatea sistemului de adaus de agent de răcire. Mărimea acestor accidente se considera, inclusiv, până la o ruptură a incintei sub presiune a agentului de răcire, echivalentă cu ruperea celei mai mari conducte a circuitului primar de răcire a reactorului, cu golire pe la ambele capete. Ref. [13]

Nr.
crt.

Definiție/Referința

7. ***Acordul de garanții nucleare***

Acordul de Garanții Nucleare dintre România și Agenția Internațională pentru Energie Atomică în cadrul Tratatului de Neplifera a Armelor Nucleare Ref. [22]

8. ***Act de confirmare oficială***

„Act de confirmare” oficială înseamnă un act internațional, corespondent al celui de ratificare de către un Stat, prin care o organizație internațională stabilește pe plan internațional consimțământul său de a fi legată printr-un tratat. Ref. [50]

9. ***Activare***

Proces prin care un nucleu stabil bombardat cu particule sau fotoni este transformat într-un nucleu radioactiv. Ref. [2]

10. ***Activitate (Λ)***

Numărul de nuclee radioactive care se dezintegrează în unitatea de timp.

Este dată de formula :

$$\Lambda = dN/dt$$

unde dN reprezintă numărul de nuclee radioactive care se dezintegrează ;
dt intervalul de timp.

Unitatea de măsură a activității Λ este Becquerel.

Becquerel (Bq): numele special al unității de activitate. Un becquerel este echivalent cu o dezintegrare pe secunda. Ref. [2]

11. ***Activitate minim detectabilă (AMD)***

Cea mai mică activitate a unui radionuclid ce poate fi detectată într-o probă cu un procentaj de 95%, considerându-se 5% pentru eroare de tip I (se decide că un radionuclid este prezent când de fapt nu este) și pentru eroare de tip II (se decide că un radionuclid nu este prezent când, în realitate, el este). Ref. [6]

Nr.
crt.

Definiție/Referința

12. ***Activitate nucleară***

Orice practică umană care introduce surse sau căi de expunere suplimentare, extinde expunerea la un număr mai mare de persoane sau modifică rețeaua de căi de expunere, plecând de la sursele existente, măbind astfel expunerea ori probabilitatea expunerii persoanelor sau numărul de persoane expuse. Ref. [1]

13. ***Activitate specifică a unui radionuclid***

Activitatea unității de masă a aceluia nuclid. Activitatea specifică a unui material înseamnă activitatea unității de masă sau volum a aceluia material în care radionuclizii sunt distribuiți, în principal, în mod uniform. Ref. [32]

14. ***Activitatea de dezafectare***

Totalitatea activităților necesare a se desfășura la un obiectiv nuclear sau instalație nucleară oprită definitiv, în vederea atingerii nivelului de eliberare de sub cerințele de autorizare. Ref. [21]

15. ***Activități de cercetare-dezvoltare legate de ciclul combustibilului nuclear***

Acele activități care se raportează în mod expres la orice aspect al punerii la punct a procedurilor sau a sistemelor ce privesc oricare dintre operațiunile și instalațiile următoare:

- conversia materialelor nucleare;
  - îmbogățirea materialelor nucleare;
  - fabricarea combustibilului nuclear;
  - reactoare;
  - instalații critice;
  - reprocessarea combustibilului nuclear;
  - procesarea (cu excepția reîmpachetării sau a condiționării care nu implică separarea elementelor în scopul depozitării sau al stocării definitive) deșeurilor slab și mediu active, conținând plutoniu, uraniu puternic îmbogățit sau uraniu -233,
- dar nu includ activitățile legate de cercetarea științifică teoretică sau

Nr.
crt.

Definiție/Referința

fundamentală ori lucrările de cercetare-dezvoltare privind aplicațiile industriale ale radioizotopilor, aplicațiile în medicină, hidrologie și agricultură, efectele asupra sănătății și mediului și îmbunătățirea mentenanței. Ref. [53]

16. ***Activități desfășurate de un lucrător extern***

Orice serviciu sau servicii îndeplinite de un lucrător extern în zona controlată pentru care este responsabilă întreprinderea operatoare. Ref. [3]

17. ***Acțiune corectivă***

Acțiunile corective reprezintă măsuri întreprinse și documentate pentru a determina cauza deficiențelor sau neconformităților și pentru a preveni reparația acestora. Ref. [40]

18. ***Acvifer***

Stratul sau stratele subterane de roci geologice ori alte strate geologice cu o porozitate și o permeabilitate suficiente, astfel încât să permită fie o curgere semnificativa a apelor subterane, fie prelevarea unor cantități importante de ape subterane prin puțuri și/sau izvoare.

Zona saturata creata de activitatea de preparare a minereurilor de uraniu și/sau toriu nu se considera acvifer, cu excepția următoarelor cazuri:

- a) zona saturata este conectata la un acvifer natural;
- b) zona saturata prezintă scurgeri în apele de suprafața. Ref. [42]

19. ***Adaptat pentru utilizare de război***

Orice modificare sau selecție (cum ar fi puritatea, stabilitatea la depozitare, virulenta, caracteristicile de diseminare sau rezistenta la radiații ultraviolete) destinata sa crească eficienta în producerea de vătămări asupra persoanelor sau animalelor, de degradări ale echipamentelor ori distrugerii ale culturilor sau mediului înconjurător. Ref. [23]

20. ***Aderare***

Nr.
crt.

Definiție/Referința

Definiție 1

Prin aderare se înțelege modalitatea prin care se exprimă consimțământul de a deveni parte la un tratat multilateral care nu a fost semnat de partea română. Ref. [48]

Definiție 2

„Acceptare”, „aprobare” sau „aderare” înseamnă în fiecare caz actul internațional astfel denumit prin care un Stat sau o organizație internațională stabilește pe plan internațional consimțământul său de a fi legat(ă) printr-un tratat. Ref. [50]

Definiție 3

Prin expresiile „ratificare”, „acceptare”, „aprobare” și „aderare” se înțelege, după caz, actul internațional astfel denumit prin care un stat stabilește pe plan internațional consimțământul său de a fi legat printr-un tratat. Ref. [51]

21. ***Aeronava***

Aeronava cargo - reprezintă orice aeronava, alta decât aeronava de pasageri, care este utilizată la transportul mărfurilor sau altor bunuri.

Aeronava de pasageri - reprezintă aeronava care transportă persoane, altele decât: persoanele din componența echipajului aeronavei respective, lucrătorii transportatorului în calitate oficială, reprezentantul autorizat al unei autorități naționale în domeniu sau persoana care însoțește o expediție. Ref. [32]

22. ***Afterloading***

Tehnică prin care aplicatorii sau tuburile de ghidare sunt plasate în/pe pacient înainte de plasarea surselor radioactive, pentru a permite verificarea poziționării corecte a surselor radioactive cât și a transferului cu precizie a surselor radioactive. Ref. [9]

23. ***AIEA***

Nr.
crt.

Definiție/Referința

Agenția Internațională pentru Energie Atomică de la Viena. Ref. [22]

24. *Ajustare*

Un document contabil indicând o diferență între expeditor și destinatar sau o diferență de inventar. Ref. [22], Ref. [49]

25. *ALARA*

As Low As Reasonably Achievable este principiul potrivit căruia solicitantul sau titularul de autorizație este obligat să demonstreze că sunt întreprinse toate acțiunile pentru a asigura optimizarea securității nucleare și a radioprotecției, în sensul de a asigura că toate expunerile, inclusiv cele potențiale, sunt menținute la cel mai scăzut nivel rezonabil posibil, luându-se în considerare factorii tehnici, economici și sociali. Ref. [15]

26. *Alt Stat-parte*

Alt Stat-parte înseamnă, în raport cu un Stat succesor, orice parte, alta decât Statul predecesor, la un tratat în vigoare la data succesiunii Statelor cu privire la teritoriul la care se raportează succesiunea Statelor. Ref. [52]

27. *Alte pierderi*

De exemplu pierderi accidentale (adică pierderi nerecuperabile de materiale nucleare ca rezultat al unui accident de funcționare) sau furt. Ref. [22]

28. *Ambalaj*

Ansamblul de elemente componente necesare închiderii depline a conținutului radioactiv. În particular, ambalajul poate consta din unul sau mai multe recipiente, materiale absorbante, elemente constructive de distanțare, materiale de ecranare contra radiațiilor, echipamente auxiliare pentru umplere, golire, ventilație și protecție la presiune, dispozitive de răcire, de amortizare a șocurilor mecanice, dispozitive de fixare și ușurare a manipulării, de izolare termică și dispozitive de întreținere care sunt parte integrantă a coletului. Ambalajul poate fi o cutie, un butoi sau un recipient

Nr.
crt.

Definiție/Referința

similar, dar poate fi de asemenea un container de transport, o cisternă sau un container intermediar de transport în vrac. Ref. [32]

29. ***Ambalaj exterior***

Înveliș suplimentar, cum ar fi o cutie sau un sac, care nu necesită îndeplinirea cerințelor pentru un container de transport și care este utilizat de un singur expeditor ca mijloc de facilitare a manipulării, arimării și transportului unitar al unei expediții formate din unul sau mai multe colete. Ref. [32]

30. ***Amenințarea – bază de proiect (DBT)***

Definiție 1

Documentul emis de Autoritate pentru fiecare instalație în parte, în scopul definirii caracteristicilor adversarului probabil, împotriva căruia va fi conceput și dimensionat sistemul de protecție fizică. Ref. [25]

Definiție 2

Documentul emis de autoritate pentru fiecare instalație, în scopul definirii caracteristicilor adversarului probabil, împotriva căruia va fi conceput și dimensionat sistemul de protecție fizică. Ref. [46]

31. ***Amplasament***

Definiție 1

Prin amplasament se înțelege procesul selectării zonei adecvate de amplasare a unei instalații nucleare, cuprinzând evaluarea și definirea bazelor de proiectare aferente. Ref. [40]

Definiție 2

Zona delimitată de România în informațiile descriptive relevante privind o instalație, inclusiv o instalație oprită, și informațiile relevante privind o amplasare în afara instalației unde sunt utilizate în mod obișnuit materiale nucleare, inclusiv o amplasare în afara instalației oprite unde erau folosite în

Nr.
crt.

Definiție/Referința

mod obișnuit materiale nucleare (aceasta este limitată la amplasările ce conțin celule fierbinți sau în care s-au desfășurat activități legate de conversie, îmbogățire, fabricarea combustibilului sau reprocesarea combustibilului). Acesta va include, de asemenea, toate montajele amplasate în același loc cu instalația sau cu amplasarea, pentru furnizarea sau utilizarea serviciilor esențiale, incluzând: celulele fierbinți pentru procesarea materialelor iradiate care nu conțin materiale nucleare; instalațiile pentru tratarea, stocarea intermediară și depozitarea finală a deșeurilor; clădirile asociate cu activitățile specificate de România. Ref. [53]

32. *Amplasare / Amplasarea*

Definiție 1

Înseamnă activitatea de alegere a unui amplasament convenabil pentru instalația radiologică sau pentru activitatea de utilizare sau producere a unor surse de radiație. Ref. [4]

Definiție 2

Activitate de alegere a unui amplasament convenabil pentru instalația radiologică sau pentru instalația nucleară. Ref. [31]

33. *Amplasare în afara instalației*

Orice montaj sau amplasare care nu constituie o instalație și în care sunt utilizate de obicei materiale nucleare în cantități mai mici sau egale cu un kilogram efectiv. Ref. [53]

34. *Analiza de incertitudini*

Procesul de identificare și caracterizare a surselor de incertitudine care afectează o evaluare și cuantificarea impactului incertitudinilor asupra rezultatelor evaluării. Ref. [14]

35. *Analiza de risc*

Examinarea detaliată, efectuată de autoritate sau de alte organisme

Nr.
crt.

Definiție/Referința

naționale abilitate, a propunerilor de sisteme și măsuri de protecție fizică, în scopul evaluării și aprobării lor. Ref. [25]

36. ***Analiza pericolelor de incendiu***

Este acea activitate sistematică de analiză și evaluare pe baze deterministe a pericolelor de incendiu, ce are drept scop determinarea incendiilor potențiale și a consecințelor acestor incendii într-o zonă dată a unității. Ref. [15]

37. ***Analiza probabilistică de securitate nucleară pentru evenimente de tip incendiu***

(Fire Probabilistic Safety Assessment - Fire PSA) este o analiză de tip probabilistic ce are drept scop evaluarea cuplului "probabilitate de apariție a incendiului - consecințele incendiului din punctul de vedere al securității nucleare" și de stabilire și trasare a graficului de acceptabilitate pentru un compartiment sau o celulă de incendiu. Ref. [15]

38. ***Analiza sistemului de management al calității***

Analiza sistemului de management al calității reprezintă evaluarea periodică a eficacității sistemului de management al calității în activitățile de realizare, funcționare sau dezafectare a instalațiilor nucleare stabilite prin politica de calitate. Ref. [40]

39. ***Analiză de sensibilitate***

Examinare a modului în care se schimbă datele de ieșire ale unui model la variația valorilor datelor de intrare sau a anumitor parametri ce caracterizează modelul. Ref. [14]

40. ***An-inspector de inspecție***

300 zile-inspector, o zi-inspector fiind o zi în cursul căreia un inspector are acces în orice moment la o instalație, timp maximum 8 ore în total. Ref. [49]

Nr.
crt.

Definiție/Referința

41. ***Anterior separat***

Material cărui i s-a aplicat un procedeu oarecare în scopul creșterii concentrației unui izotop. Ref. [23]

42. ***Anvelopa de izolare***

Totalitatea părților componente ale ambalajului, care, conform celor specificate de proiectant, sunt destinate să asigure reținerea materialului radioactiv în timpul transportului. Ref. [32]

43. ***Apa subterană***

Apa aflată sub suprafața solului în zona saturată. Ref. [42]

44. ***Aparatură dozimetrică***

Înseamnă aparatura de măsurare a câmpurilor de radiații considerată necesară prin reglementările comisiei pentru îndeplinirea cerințelor de securitate radiologică. Ref. [4]

45. ***Apărarea în profunzime***

Concept folosit în proiectarea sistemelor de protecție fizică , care cere ca un adversar să fie descoperit sau împiedicat prin multiple obstacole, similare sau diferite. Ref. [25]

46. ***Aplicație interstițială***

Tehnică radioterapeutică prin care materialul radioactiv este implantat în volumul țintă. Ref. [9]

47. ***Aplicație intracavitară***

Tehnică radioterapeutică prin care materialul radioactiv este plasat înăuntru cavităților naturale. Ref. [9]

48. ***Aplicație superficială***

Tehnică radioterapeutică prin care materialul radioactiv este plasat pe

Nr.
crt.

Definiție/Referința

suprafața pielii sau a ochilor. Ref. [9]

49. ***Aprobare***

Definiție 1

Prin aprobare se înțelege modalitatea de exprimare a consimțământului de a deveni parte la un tratat care a fost semnat de partea română, prin adoptarea unei hotărâri de aprobare de către Guvern. Ref. [48]

Definiție 2

„Acceptare”, „aprobare” sau „aderare” înseamnă în fiecare caz actul internațional astfel denumit prin care un Stat sau o organizație internațională stabilește pe plan internațional consimțământul său de a fi legat(ă) printr-un tratat. Ref. [50]

Definiție 3

Prin expresiile „ratificare”, „acceptare”, „aprobare” și „aderare” se înțelege, după caz, actul internațional astfel denumit prin care un stat stabilește pe plan internațional consimțământul său de a fi legat printr-un tratat. Ref. [51]

Definiție 4

Ratificare, acceptare și aprobare înseamnă, în fiecare caz, actul internațional denumit astfel, prin care un Stat stabilește pe plan internațional acceptul de a fi legat printr-un tratat. Ref. [52]

50. ***Asigurarea calității***

Definiție 1

Ansamblul de operații prevăzute și sistematice necesare pentru a garanta la un nivel de încredere satisfăcător că o instalație, un sistem, o componentă sau o procedură funcționează suficient de bine în conformitate cu normele aplicabile. Ref. [5]

Definiție 2

Nr.
crt.

Definiție/Referința

Planificarea, supravegherea, controlul și măsurile corective luate în cazul execuției unui produs sau efectuării unei activități în scopul satisfacerii cerințelor de calitate. Ref. [6]

51. ***Aspecte practice***

Derularea fizică a oricărei expuneri la care se face referire în art. 1 alin. 2 și aspectele ce le implică, incluzând mânăuirea și utilizarea echipamentului radiologic, evaluarea parametrilor tehnici și fizici precum și dozele de radiație, etalonarea și întreținerea echipamentului, pregătirea și administrarea radiofarmaceuticelor și dezvoltarea filmelor. Ref. [5]

52. ***Audit clinic***

O examinare sau o evaluare sistematică a procedurilor medicale radiologice care are scopul să îmbunătățească calitatea și rezultatul îngrijirii pacientului, printr-o evaluare structurată prin care practicile radiologice, procedurile și rezultatele sunt comparate față de standardele de referință acceptate pentru procedurile radiologice medicale corecte, cu modificarea practicilor acolo unde se impune și cu aplicarea de noi referințe dacă este necesar. Ref. [5]

53. ***Autoritate***

Comisia Națională pentru Controlul Activităților Nucleare (CNCAN), care în baza Legii nr. 111/1996 republicată, art. 4, alin (1), reprezintă Autoritatea națională competentă în domeniul nuclear, care exercită atribuțiile de reglementare, autorizare și control prevăzute în lege. Ref. [22], Ref. [24]

54. ***Autoritate competentă***

Definiție 1, Autoritate națională competentă în domeniul activităților nucleare în scopuri exclusiv pașnice

Autoritatea, stabilită de lege, cu competența legală de reglementare a activităților nucleare în scopuri exclusiv pașnice, de autorizare a acestor activități și de control al modului de desfășurare a acestora. Ref. [1]

Nr.
crt.

Definiție/Referința

Definiție 2, Autoritatea competentă, prin competențele acordate de lege

1. Ministerul Sănătății și Familiei, denumit în continuare MSF, privind aspectele medicale;
2. Comisia Națională pentru Controlul Activităților Nucleare, denumită în continuare CNCAN, privind reglementarea, autorizarea și controlul activităților nucleare. Ref. [5]

Definiție 3, Autoritatea națională competentă în domeniul nuclear

Este autoritatea, stabilită prin lege, cu competența legală de a elibera autorizații, de a efectua controale și de a reglementa amplasarea, proiectarea, construcția, punerea în funcțiune, exploatarea sau dezafectarea instalațiilor nucleare și radiologice. Ref. [11]

Definiție 4, Autorități competente

Orice autoritate care, potrivit legii sau reglementărilor țării de origine, de tranzit ori de destinație, este împuternicită să implementeze sistemul de supraveghere și control definit la cap. I-IV din Ref. [34]; aceste autorități competente vor fi desemnate în conformitate cu art. 17 din Ref. [34]. Ref. [34]

Definiție 5, Autoritate competentă

Comisia Națională pentru Controlul Activităților Nucleare (CNCAN), care în baza articolul 4 alineatul (1) din Legea nr. 111/1996, republicată, reprezintă autoritatea națională competentă în domeniul nuclear, care exercită atribuțiile de reglementare, autorizare și control prevăzute în lege. Ref. [46]

55. *Autoritate de proiectare*

Autoritatea de proiectare reprezintă proiectantul general sau o organizație sau grupare în cadrul unei organizații care a primit din partea proiectantului general și deținătorului instalației nucleare dreptul de a executa proiecte sau modificări asupra proiectului. Ref. [40]

Nr.
crt.

Definiție/Referința

56. **Autorizare**

Definiție 1

Orice autorizare, permisiune sau atestare eliberată de un organ de reglementare pentru a întreprinde orice activitate care are legătură cu gospodărirea combustibilului uzat sau a deșeurilor radioactive. Ref. [59]

Definiție 2, autorizarea

Înseamnă procesul de evaluare și control în urma căruia se eliberează autorizația. Ref. [4]

57. **Autorizație / Autorizația**

Definiție 1

Document emis de autoritatea națională competentă în domeniul activităților nucleare, în scopuri exclusiv pașnice, în baza unei evaluări de securitate nucleară și control, către o persoană juridică, la cererea acesteia, pentru desfășurarea unei activități nucleare. Ref. [1]

Definiție 2

Este documentul emis de autoritatea națională competentă în domeniul nuclear, în baza unei evaluări de securitate nucleară și control, către o persoană constituită conform Legii nr. 111/1996 republicată, la cererea acesteia pentru desfășurarea unei activități nucleare. Ref. [11]

Definiție 3

Document emis de Autoritate în baza unei evaluări de securitate nucleară și control, către o persoană juridică, la cererea acesteia, pentru desfășurarea unei activități nucleare. Ref. [22], Ref. [24], Ref. [46]

Definiție 4

Înseamnă toate autorizațiile eliberate solicitantului de organismul de reglementare și care conferă acestui solicitant responsabilitatea pentru

Nr.
crt.

Definiție/Referința

alegerea amplasamentului, proiectarea, construcția, punerea în funcțiune, exploatarea sau dezafectarea unei instalații nucleare. Ref. [56]

58. ***Baraj***

Un obstacol natural sau/și un obstacol reprezentat de o structură amenajată inginereste care permit depozitarea lichidelor, șlamurilor, solidelor sau altor materiale, dar nu permit mișcarea acestora în afara incintei amenajate pentru depozitarea acestora. Ref. [42]

59. ***Bariera de foc***

Este acea barieră structurală, parțială sau totală, care este folosită pentru întârzierea propagării și limitarea efectelor unui incendiu. Pot fi bariere de foc elemente de construcție cu rol de separare la foc, de exemplu: pereții exteriori, interiori, plafoanele, planșeele și protecțiile golurilor din acestea (uși, trape, străpungeri de țevi sau cabluri). Ref. [15]

60. ***Bariera de radon***

Acoperișul de pământ sau un alt acoperiș aprobat de Autoritate și amplasat peste incinta amenajata pentru depozitarea deșeurilor în scopul reducerii emisiilor de radon sub limitele aprobate de Autoritate (nu include partea din acoperiș care are rolul de a asigura protecția incintei amenajate pentru depozitarea deșeurilor față de procesele de eroziune). Ref. [42]

61. ***Bariera fizică***

Un gard sau un zid ori un obstacol similar, care împreună cu punctul de control al accesului întârzie intrarea ilegală. Ref. [25]

62. ***Barieră***

Obstacol fizic care previne sau întârzie mișcarea (migrarea) radionuclizilor sau a altor materiale între componentele unui sistem, de exemplu ale unui depozit de deșeuri. În general o barieră poate fi o barieră inginerescă sau naturală. Ref. [35]

Nr.
crt.

Definiție/Referința

63. ***Barieră multiplă***

Doua sau mai multe bariere naturale sau ingineresti. Ref. [35]

64. ***Bazele de proiectare***

Reprezintă totalitatea condițiilor și evenimentelor considerate explicit în proiectarea unei centrale nucleare electrice, pe baza unor criterii prestabilite, astfel încât centrala să reziste la aceste condiții și evenimente fără ca limitele legale de doză să fie depășite. Ref. [16]

65. ***Beneficiar***

Beneficiarul reprezintă organizația care primește un produs sau serviciu. Ref. [40]

66. ***Calibrare***

Prin calibrare se înțelege compararea a două instrumente, dispozitive de măsură sau etaloane, din care unul este de precizie cunoscută și trasabilă prin standardele naționale recunoscute. Calibrarea este efectuată pentru a detecta, corela, raporta sau elimina prin reglare orice variație în precizie a instrumentului sau dispozitivului de măsură a cărui precizie nu este cunoscută. Ref. [40]

67. ***Camera de tratament***

Camera în care pacientul staționează pe toată perioada de timp în care este expus la radiații în scop terapeutic sau când sursele radioactive sunt implantate în el. Ref. [9]

68. ***Cameră de stocare***

Cameră desemnată pentru stocarea, pregătirea, controlul și sterilizarea surselor radioactive, după caz camera de stocare poate include și depozitul de surse radioactive. Ref. [9]

Nr.
crt.

Definiție/Referința

69. ***Cantitate semnificativă***

Cantitatea aproximată de material nuclear pentru care nu poate fi exclusă posibilitatea fabricării dispozitivelor explozive nucleare. Ref. [22]

70. ***Capacitate nucleară instalată***

Înseamnă, pentru fiecare parte contractantă, numărul total al unităților stabilit prin formula dată la art. IV alin. 2, iar putere termică înseamnă puterea maximă termică autorizată de autoritatea competentă națională. Ref. [58]

71. ***Caracterizare radiologică***

Totalitatea acțiunilor de:

- identificare, localizare, măsurare și estimare a activității surselor radioactive existente în clădirea unui obiectiv/instalații nucleare;
- identificare și localizare a zonelor contaminate, precum și de măsurare și estimare a dozelor în aceste zone;
- identificare, localizare, măsurare și estimare a activității deșeurilor radioactive existente în clădirea unui obiectiv/instalații nucleare. Ref. [21]

72. ***Carnet individual de supraveghere radiologică***

Este documentul prezentat în art. 4 alin 4 din Normele de securitate radiologică privind radioprotecția operațională a lucrătorilor externi, prin care întreprinderea externă asigură înregistrarea rezultatelor supravegherii dozimetrice a lucrătorilor externi. Ref. [7]

73. ***Căi de expunere***

Căile prin care materialul radioactiv ajunge la, sau poate iradia, organismul uman. Ref. [2]

74. ***CDA***

Concentrația derivată în aer a unui radionuclid, exprimată în Bq/m³, reprezentând concentrația de activitate a radionuclidului respectiv în aerul în

Nr.
crt.

Definiție/Referința

care, dacă o persoană lucrează 2000 de ore, se atinge doza limită anuală pentru persoane expuse profesional. Ref. [38]

75. *Celulă de incendiu*

Reprezintă o subdiviziune a unui compartiment de incendiu în care protecția la incendiu este asigurată de măsuri specifice cum sunt separarea spațială, sistemele fixe de stingere a incendiilor, controlul materialelor combustibile etc. Ref. [15]

76. *Centrala nuclearelectrică (CNE)*

Prin centrală nuclearelectrică se înțelege un reactor nuclear de putere împreună cu instalațiile auxiliare necesare pentru producerea energiei electrice și care conține toate construcțiile, sistemele și componentele necesare pentru a asigura, în mod rațional, ca instalația poate funcționa cu un risc minim pentru sănătatea și securitatea populației. Ref. [13]

77. *Cerințele de performanță minimă admisibilă*

Reprezintă setul de limite de operare sau domeniul condițiilor stabilite pentru componente sau subsisteme prin care se definesc stările minime acceptabile pentru acele componente sau subsisteme, așa cum sunt considerate în analizele de securitate. Ref. [17], Ref. [18], Ref. [19]

78. *Cetățean al unei părți contractante*

Cuprinde o parte contractantă sau orice subdiviziuni constitutive ale acesteia, o persoană juridică de drept public ori privat sau orice entitate publică ori privată fără personalitate juridică, stabilită pe teritoriul unei părți contractante. Ref. [54], Ref. [57]

79. *Ciclu de combustibil nuclear*

Ansamblul de operațiuni care cuprinde extracția și prelucrarea minereurilor și îmbogățirea uraniului și toriului, fabricarea combustibilului nuclear, exploatarea reactorilor nucleari, retratarea combustibilului nuclear,

Nr.
crt.

Definiție/Referința

dezafectarea, orice activitate de gospodărire a deșeurilor radioactive sau orice activitate de cercetare-dezvoltare asociată uneia dintre operațiunile sus-menționate. Ref. [1]

80. ***Ciclu de viață al obiectivului sau instalației nucleare***

Ciclu de viață al instalației nucleare reprezintă ansamblul etapelor distincte din realizarea, funcționarea sau dezafectarea instalației nucleare în care activitățile sunt orientate spre realizarea unui anumit scop, cum ar fi alegerea amplasamentului, proiectarea, construcția-montajul, punerea în funcțiune, exploatarea și dezafectarea instalației. Ref. [40]

81. ***Cisterna***

Container-cisternă, o cisternă portabilă, un vehicul rutier tip cisternă, un vagon de cale ferată tip cisternă sau un recipient având o capacitate mai mare sau egală cu 450 litri pentru lichide, respectiv pulberi, granule, șlam sau solide, încărcate în stare gazoasă sau lichidă și care ulterior se solidifică, și o capacitate mai mare sau egală cu 1000 litri pentru gaze.

Containerul-cisternă trebuie să fie posibil de transportat pe uscat sau pe mare, de încărcat sau descărcat fără îndepărtarea echipamentului de structură. Containerul-cisternă trebuie să aibă elemente de stabilizare și accesorii exterioare de fixare și trebuie să poată fi ridicat atunci când este plin. Ref. [32]

82. ***Clasa acordată sistemului de management al calității***

Clasa acordată sistemului de management al calității reprezintă valoarea stabilită pe o scară de la unu la patru, prin care se stabilește extinderea sistemului de management al calității al unei organizații responsabile, în funcție de importanța pentru securitatea nucleară a structurilor, sistemelor, echipamentelor, componentelor, proceselor și serviciilor pe care le realizează/operează și riscul radiologic provenit din defectarea acestora. Ref. [40]

Nr.
crt.

Definiție/Referința

83. **Clasă**

Definiție 1

Înseamnă o colecție de obiecte cu aceeași finalitate. Ref. [4]

Definiție 2

Mulțime de instalații radiologice, de instalații nucleare, de surse de radiații, de dispozitive generatoare de radiații ionizante, de minereuri de uraniu și toriu, de materii prime nucleare, inclusiv de combustibil nuclear, sau de deșeuri radioactive cu aceeași finalitate. Ref. [31]

84. **CMA**

Concentrația maximă a activității în aer permisă pentru un radionuclid, exprimată în Bq/m³; în cuprinsul acestor norme CMA = 1%CDA. Ref. [38]

85. **CNCAN**

Comisia Națională pentru Controlul Activităților Nucleare

Comisia Națională pentru Controlul Activităților Nucleare este autoritatea națională pentru autorizarea, reglementarea și controlul activităților din domeniul nuclear. Ref. [40]

86. **Colet**

Ambalajul împreună cu conținutul sau radioactiv, așa cum este prezentat de expeditor pentru transport. Coletele trebuie să îndeplinească limitele de activitate și limitele de material conform cerințelor din Capitolul IV și să îndeplinească toate celelalte cerințe aplicabile. Tipurile de colete sunt:

- a) Colet exceptat ;
- b) Colet industrial Tip 1 (CI-1);
- c) Colet industrial Tip 2 (CI-2);
- d) Colet industrial Tip 3 (CI-3);
- e) Colet tip A;
- f) Colet tip B (U);
- g) Colet tip B (M);

Nr.
crt.

Definiție/Referința

h) Colet tip C.

Coletele care conțin materiale fisile sau hexaflorură de uranium, trebuie să întrunească cerințe suplimentare. Ref. [32]

87. *Coletul cu deșeuri*

Produsul rezultat în urma condiționării care include forma deșeurilor, containerul și orice barieră internă (de exemplu materiale absorbante sau ecrane), pregătit în conformitate cu cerințele pentru manipulare, transport, depozitare intermediară și/sau depozitare definitivă. Ref. [35]

88. *Comandă numerică*

Controlul automat al unui proces, realizat de către un dispozitiv care utilizează date numerice, introduse în mod obișnuit, pe măsura ce procesul se desfășoară. Ref. [23]

89. *Combustibil nuclear*

Definiție 1

Material sau un ansamblu mecanic care conține materie primă nucleară ori material fisionabil special, special destinat folosirii într-un reactor nuclear, în scopul producerii energiei nucleare. Ref. [1]

Definiție 2

Orice material care permite producerea de energie printr-o reacție în lanț de fisiune nucleară. Ref. [54], Ref. [57]

90. *Combustibil uzat*

Definiție 1

Combustibil iradiat fără intenția de a mai fi utilizat în această formă (stare). Ref. [35]

Definiție 2

Combustibilul nuclear care a fost iradiat în interiorul unui reactor și care a

Nr.
crt.

Definiție/Referința

fost definitiv scos din acesta. Ref. [59]

91. ***Compartiment de incendiu***

Reprezintă construcția sau o parte a unei construcții conținând una ori mai multe încăperi sau alte spații, delimitate prin elemente de construcție cu rezistență la foc calificată, destinate să îl izoleze de restul construcției în scopul limitării propagării incendiului, pe o durată determinată. Suprafețele compartimentelor de incendiu se stabilesc în funcție de riscul de incendiu existent, destinație, alcătuire și de rezistența la foc a construcției. Ref. [15]

92. ***Compozite***

„Matrice” și una sau mai multe faze adiționale de particule, materiale filiforme, fibre sau combinații ale acestora, care sunt destinate pentru unul sau mai multe scopuri specifice. Ref. [23]

93. ***Concentrația radioactivă***

Activitatea unității de volum; unitatea de măsură este dată în Bq/m³. Ref. [6]

94. ***Condiții de referință***

Sunt acele condiții în care valorile factorilor de influență cât și parametrii instrumentelor de măsurare conduc la un factor de corecție a cărui valoare este 1,0. În condiții de referință pentru factorul de calibrare nu sunt necesare corecții. Ref. [6]

95. ***Condiții de rutină***

Sunt condițiile în care este testată acuratețea și precizia unui sistem dozimetric de măsurare a dozei pentru o singură energie, de obicei a sursei de calibrare, ¹³⁷Cs sau ⁶⁰Co, pentru dozimetrele de fotoni. Este testată precizia (abaterea standard a unei singure măsurători) și acuratețea (abaterea mediei față de valoarea convențional adevărată) pentru diferite nivele ale dozei. Rezultatele testelor trebuie să satisfacă cel puțin criteriul de acuratețe prevăzut de curbele trompetă. În aceste condiții testul servește la

Nr.
crt.

Definiție/Referința

normalizarea sensibilității globale a sistemului și se repetă cu regularitate la cel puțin o lună. Ref. [6]

96. **Condiționare**

Operația prin care se produce coletul cu deșeuri, corespunzător pentru manipulare, transport, depozitare intermediară și/sau depozitare definitivă. Condiționarea poate include conversia deșeurilor într-o formă solidă, includerea deșeurilor într-un container, și includerea acestuia într-un supraambalaj. Ref. [35]

97. **Configurație de exploatare**

Prin configurație de exploatare se înțelege starea în care se afla la un moment dat structurile, sistemele, echipamentele, componentele și programele de calculator din instalația nucleară în raport cu documentația specifică de operare. Ref. [40]

98. **Configurație de proiectare**

Prin configurația de proiectare se înțelege acea dispunere a sistemelor, structurilor, echipamentelor, componentelor și programelor de calculator definite de desene/specificații și calcule de proiecte aprobate. Ref. [40]

99. **Confinare**

Ansamblul de măsuri menite să asigure bariere fizice și protecția fizică în jurul materialelor nucleare speciale în așa fel încât să se poată cunoaște fluxul acestor materiale la intrarea și ieșirea dintr-o zonă de bilanț material. Aceste măsuri includ controlul punctelor de acces în zonă, controlul deșeurilor, sigilarea în special în timpul transporturilor de materiale nucleare. Ref. [22]

100. **Conservare**

Definiție 1

Păstrarea în siguranța a instalației de minerit și/sau preparare, inclusiv a

Nr.
crt.

Definiție/Referința

sistemelor de aeraj, transport, alimentare cu energie electrica, de eliminare a apelor de mina, în starea în care se aflau la sistarea etapei de operare. Ref. [30]

Definiție 2

Păstrarea în siguranță a instalației radiologice sau a instalației nucleare, inclusiv a sistemelor de aeraj, transport, alimentare cu energie electrică, de eliminare a apelor de mină, în starea în care se aflau la sistarea etapei de funcționare, după caz. Ref. [31]

101. Constrângere de doză

Restricție impusă valorilor dozelor individuale, pe care persoanele le pot eventual primi de la o sursă de radiații și care este utilizată la proiectarea protecției la radiații, în scopul optimizării radioprotecției și al respectării limitelor de doză în cazul expunerii cumulative la radiații, datorate mai multor practici și/sau mai multor surse de radiații din cadrul aceleiași practici. Ref. [2]

102. Construcția

Înseamnă activitatea de realizare a amenajărilor, incluzând construcții, finisaje, instalații, montaj, teste de acceptare, necesare pentru desfășurarea activităților din domeniul nuclear declarate. Ref. [4]

103. Construcție și montaj

Activitate de realizare a amenajărilor, incluzând construcția, finisajul, realizarea instalațiilor de ventilație, energie, aer comprimat, etc., montajul, teste de acceptare, necesare pentru funcționarea în domeniul nuclear. Ref. [31]

104. Container de transport

Un echipament de transport destinat facilitării transportului bunurilor ambalate sau neambalate, cu unul sau mai multe mijloace de transport, fără

Nr.
crt.

Definiție/Referința

a se mai efectua operații intermediare de încărcare-descărcare a acestora. Acesta trebuie să fie un echipament cu închidere sigură, suficient de rigid și rezistent pentru a face față utilizării repetate și care trebuie să fie prevăzut cu diverse facilități pentru manipulare, specifice transferului între diversele mijloace de transport utilizate.

Un container mic de transport este acela care are toate dimensiunile exterioare mai mici de 1,5 m, sau un volum interior mai mic de 3 m³.

Oricare alt container de transport este considerat ca fiind un container mare de transport. Ref. [32]

105. *Containerul sursei închise de mare activitate*

Reprezintă recipientul în care se află sursa închisă de mare activitate, dar care nu face parte integrantă din aceasta și care este folosit pentru transportul și manipularea acesteia. Ref. [11]

106. *Contaminare radioactivă*

Definiție 1

Contaminarea unui material, a unei suprafețe, a unui mediu oarecare sau a unei persoane cu substanțe radioactive; în cazul specific al corpului uman, contaminarea radioactivă include atât contaminarea externă a pielii cât și contaminarea internă, indiferent de calea de încorporare. Ref. [2], Ref. [6]

Definiție 2

Prezența substanțelor radioactive pe o suprafață, în cantități care depășesc 0,4 Bq/cm² pentru emițători beta și gama și emițători alfa de joasă toxicitate, sau 0,04 Bq/cm² pentru ceilalți emițători alfa. Ref. [32]

107. *Contaminare radioactivă nefixată*

Definiție 1

Prezența nedorită, dar care poate fi îndepărtată, a unor radionuclizi naturali pe o suprafață, cu o activitate ce depășește 0,4 Bq/cm² pentru emițătorii beta, emițătorii gama și emițătorii alfa de joasă toxicitate, sau 0,04 Bq/cm²

Nr.
crt.

Definiție/Referința

pentru toți ceilalți emițători alfa. Ref. [28]

Definiție 2

Reprezintă contaminarea radioactivă care poate fi îndepărtată de pe o suprafață în condiții obișnuite de transport. Ref. [32]

108. *Contaminare superficială*

Prezența nedorită a unor radionuclizi naturali pe suprafața materialelor solide, cu o activitate ce depășește 0,4 Bq/cm² pentru emițătorii beta, emițătorii gama și emițătorii alfa de toxicitate scăzută, sau 0,04 Bq/cm² pentru toți ceilalți emițători alfa. Ref. [29]

109. *Contaminarea radioactivă fixată*

Reprezintă o contaminare radioactivă, alta decât contaminarea radioactivă nefixată. Ref. [32]

110. *Contract de stat*

Prin contract de stat se înțelege o înțelegere încheiată de către statul sau Guvernul român, precum și de ministere sau alte autorități ale administrației publice centrale cu alt stat, guvern, organizație internațională, respectiv cu instituții financiare sau alte entități ce nu au calitatea de subiect de drept internațional în domeniul economic, comercial, financiar și în alte domenii și care nu este guvernată de dreptul internațional public. Ref. [48]

111. *Contractant / Contractor*

Definiție 1

Persoana fizică sau juridică angajată de către titular prin contract să efectueze anumite activități specifice. Ref. [21]

Definiție 2, contractant

Persoana juridică desemnată să execute servicii de pază și/sau însoțire pentru asigurarea protecției fizice a materialelor și instalațiilor nucleare. Ref.

Nr.
crt.

Definiție/Referința

[25]

Definiție 3

Contractant / Contractor reprezintă orice organizație care executa activități pentru un deținător sau participant pe bază de contract. Ref. [40]

112. Control instituțional

Definiție 1

Activitatea desfășurată de un organism împuternicit legal să urmărească circulația (din punct de vedere al deținătorului legal) și modul de îndeplinire a restricțiilor de utilizare a terenurilor pe care au funcționat și au fost dezafectate instalații de gospodărire a deșeurilor de la minerit și preparare, dar la eliberarea acestora de sub regimul de autorizare au fost impuse restricții de utilizare. Ref. [29]

Definiție 2

Activitatea desfășurată de un organism împuternicit legal să urmărească transferurile de proprietate și modul de îndeplinire a restricțiilor de utilizare a terenurilor contaminate și a amplasamentelor pe care au funcționat și au fost dezafectate instalații de minerit și/sau de preparare a minereurilor de uraniu și/sau toriu. Ref. [30]

Definiție 3

Controlul zonei amplasamentului depozitului definitiv de deșeurii radioactive, după închiderea acestuia, realizat de către o instituție sau autoritate desemnată prin lege, care include monitorizarea, supravegherea, lucrări de remediere și controlul utilizării terenului. Ref. [35]

Definiție 4

Activitatea desfășurată de un organism împuternicit legal să inspecteze terenurile pe care au funcționat și au fost dezafectate instalații de preparare a minereurilor de uraniu și/sau toriu și au fost închise incinte amenajate

Nr.
crt.

Definiție/Referința

pentru depozitarea deșeurilor asociate de la prepararea minereurilor, din punct de vedere al cunoașterii în orice moment a deținătorului legal al terenurilor și din punct de vedere al respectării de către deținător a restricțiilor de utilizare a terenurilor, impuse de Autoritate la eliberarea acestora de sub regimul de autorizare. Ref. [42]

113. *Control tehnic*

Activitatea desfășurată de un organism împuternicit legal să urmărească periodic comportamentul unor structuri de reținere și de acoperire a deșeurilor și a instalațiilor dezafectate de gospodărire a acestora după eliberarea de sub regimul de autorizare, cum sunt: integritatea fizică și stabilitatea digurilor și a haldelor, stabilitatea terenurilor care acoperă depozitele subterane de deșeuri, monitorizarea efluenților care continuă să deverseze în mediu și după dezafectare, monitorizarea factorilor de mediu. Ref. [29]

114. *Controlul calității*

Este o parte din sistemul asigurării calității; ansamblul de operații (programarea, coordonarea, implementarea) destinate menținerii sau îmbunătățirii calității. El înglobează supravegherea, evaluarea și menținerea la nivelele cerute a tuturor caracteristicilor de performanță în exploatare ale echipamentului care pot fi definite, măsurate și controlate. Ref. [5]

115. *Controlul de garanții*

Ansamblul de măsuri al căror obiectiv este de a detecta rapid deturnarea unei cantități semnificative de materiale nucleare de la alte activități nucleare pașnice pentru fabricarea de arme nucleare sau de alte dispozitive nucleare explozive sau folosirea acestora în scopuri necunoscute și de a împiedica deturnarea pe calea unei detectări rapide. Ref. [22]

116. *Controlul profilării*

Doua sau mai multe mișcări aflate sub “comandă numerică” în concordanță

Nr.
crt.

Definiție/Referința

cu instrucțiunile care specifică poziția următoare necesară, precum și viteza de avans pentru a ajunge în acea poziție. Aceste viteze de avans se modifică unele în raport cu altele, astfel încât să genereze profilul dorit. Ref. [23]

117. *Controlul stabilității*

Măsurarea la intervale determinate a parametrilor în scopul punerii în evidență a variației acestora în raport cu valorile de referință. Ref. [6]

118. *Conținut radioactiv*

Materialul radioactiv împreună cu orice materiale contaminate radioactive sau activate, solide, lichide sau gazoase, care se găsesc în interiorul ambalajului. Ref. [32]

119. *Convenția de la Paris*

Înseamnă Convenția de la Paris privind răspunderea civilă în domeniul energiei nucleare din data de 29 iulie 1960 și orice amendament ulterior care este în vigoare pentru o parte contractantă la această convenție. Ref. [58]

120. *Convenția de la Viena*

Înseamnă Convenția de la Viena privind răspunderea civilă pentru daune nucleare din data de 21 mai 1963 și orice amendament care a urmat și care este în vigoare pentru o parte contractantă la această convenție. Ref. [58]

121. *Copilotare*

Stagiu de pregătire realizat pe instalația nucleară, sub supravegherea și responsabilitatea unui operator principal cameră de comandă, posesor al unui permis de exercitare valid. Ref. [20]

122. *Corectură*

Un document contabil care are ca scop rectificarea unei erori identificate

Nr.
crt.

Definiție/Referința

sau reflectarea unei măsurători îmbunătățite a unei cantități anterior intrate într-o înregistrare sau raport contabil. Fiecare corectură trebuie să specifice documentul la care se referă. Ref. [22], Ref. [49]

123. *Cultură de securitate*

Ansamblul de caracteristici și atitudini ale organizațiilor și ale persoanelor, care stabilește ca primă prioritate că problemelor de radioprotecție și de securitate trebuie să li se acorde atenția garantată prin importanța lor. Ref. [8], Ref. [9]

124. *Data succesiunii Statelor*

Data succesiunii Statelor înseamnă data la care Statul succesor a înlocuit Statul predecesor în privința responsabilității în relațiile internaționale ale teritoriului la care se raportează succesiunea Statelor. Ref. [52]

125. *Date de bază*

Datele înregistrate în timpul măsurărilor ori etalonărilor sau utilizate pentru obținerea relațiilor empirice care permit identificarea materialului nuclear și determinarea datelor privind lotul. Datele de bază includ, de exemplu, greutatea compușilor, factorilor de conversie aplicați pentru determinarea greutății elementului, greutatea specifică, concentrația elementului, abundențele izotopice, relațiile dintre citirile volumetrice și manometrice și relația dintre plutoniu și energia produsă. Ref. [49]

126. *Date referitoare la lot*

Definiție 1

Masa totală a fiecărui element de material nuclear și în cazul plutoniului și uraniului, compoziția izotopică când este cazul. Ref. [22]

Definiție 2

Greutatea totală a fiecărui element de material nuclear și, în cazul plutoniului și uraniului, compoziția izotopică, când este cazul.

Nr.
crt.

Definiție/Referința

Unitățile de evidență contabilă vor fi următoarele:

- a) gramul pentru plutoniu conținut;
- b) gramul pentru totalul de uraniu și pentru totalul de uraniu 235 și de uraniu 233 conținut în uraniul îmbogățit în acești izotopi;
- c) kilogramul pentru toriu, uraniu natural sau uraniu sărăcit conținute.

În scopul întocmirii rapoartelor, greutatea diferitelor articole dintr-un lot se însumează înainte de a fi rotunjite la unitatea cea mai apropiată. Ref. [49]

127. *Datele de baza pentru proiectare*

Prin datele de baza pentru proiectare se înțelege acele informații care stabilesc funcțiile specifice ale construcțiilor, sistemelor și componentelor unei instalații precum și valorile specifice sau domeniul de valori alese, pentru controlul parametrilor ca limite de referință pentru proiectare. Ref. [13]

128. *Datele de ieșire ale proiectării*

Datele de ieșire ale proiectării reprezintă datele rezultate ca urmare a procesului de proiectare. Ref. [40]

129. *Daună nucleară*

Definiție 1

1. decesul sau orice vătămare corporală a unei persoane, orice deteriorare a bunurilor, care provin sau rezultă din proprietățile radioactive ori dintr-o combinație a acestor proprietăți și a proprietăților toxice, explozive sau altor proprietăți periculoase ale unui combustibil nuclear, ale produselor sau deșeurilor radioactive care se află într-o instalație nucleară ori ale materialelor nucleare care provin dintr-o instalație nucleară sunt produse în această instalație, ori sunt trimise la aceasta;
2. orice altă pierdere sau daună astfel provocate, în cazul și în măsura în care prevede legea tribunalului competent;
3. dacă legea statului pe teritoriul căruia se află instalația prevede orice daună a persoanei, orice pierdere sau daună a bunurilor, care provin ori

Nr.
crt.

Definiție/Referința

rezultă din orice radiație ionizantă emisă de orice altă sursă de radiații aflată într-o instalație nucleară. Ref. [54]

Definiție 2, Daune nucleare

- (i) orice deces sau orice rănire;
- (ii) orice pierdere de bunuri sau orice daună privind bunurile și fiecare dintre următoarele categorii, în limita stabilită de legea tribunalului competent:
- (iii) orice pierdere economică care rezultă dintr-o pierdere sau daună la care s-a făcut referire în subalineatele (i) sau (ii), neinclusă până acum în aceste subalineate, suferită de o persoană îndreptățită să ceară reparare cu privire la acea pierdere sau distrugere;
- (iv) costurile măsurilor de refacere a mediului înconjurător degradat, cu excepția cazului când degradarea este ne semnificativă, dacă astfel de măsuri sunt sau vor fi luate și nu sunt incluse în subalin. (ii);
- (v) orice pierdere a veniturilor care derivă dintr-un interes economic prin orice folosire a mediului înconjurător, suferită ca rezultat al unei degradări semnificative a mediului, neinclusă în subalin. (ii);
- (vi) costurile măsurilor preventive și orice pierdere sau daună cauzată de astfel de măsuri;
- (vii) orice altă daună economică, alta decât cea cauzată de degradarea mediului, dacă este admisă de legislația privind răspunderea civilă a tribunalului competent, în cazul subalin. (i)-(v) și (vii) de mai sus, în măsura în care pierderea sau dauna ia naștere ca rezultat al radiației ionizante emise de orice sursă de radiație care se află într-o instalație nucleară sau emise de combustibilul nuclear, de produșii radioactivi sau de deșeurile radioactive dintr-o instalație nucleară ori de materialul nuclear provenit din, venind de la sau trimis spre o instalație nucleară, dacă pierderea sau dauna este rezultatul proprietăților radioactive ale unui astfel de material sau al unei combinații de proprietăți radioactive cu proprietăți toxice, explozive sau cu alte proprietăți periculoase ale unui astfel de material. Ref. [57]

Definiție 3

Nr.
crt.

Definiție/Referința

- (i) decesul sau orice dauna personală;
- (ii) orice pierdere de bunuri sau orice dauna privind bunurile; și fiecare dintre următoarele categorii, în limita stabilită de legea instanței competente;
- (iii) orice pierdere economică care rezultă dintr-o pierdere sau dintr-o dauna la care s-a făcut referire la pct. (i) sau (ii), neinclusă până acum în aceste alineate, suferită de o persoană îndreptățită să ceară reparație cu privire la acea pierdere sau distrugere;
- (iv) costurile măsurilor de refacere a mediului înconjurător degradat, dacă astfel de măsuri sunt sau vor fi luate, cu excepția cazului în care degradarea este ne semnificativă, și nu sunt incluse la pct. (ii);
- (v) orice pierdere a veniturilor care derivă dintr-un interes economic în orice folosire a mediului înconjurător, suferită ca rezultat al unei degradări semnificative a mediului, neinclusă la pct. (ii);
- (vi) costurile măsurilor preventive și orice pierdere sau dauna cauzată de astfel de măsuri;
- (vii) orice altă dauna economică, altă decât cea cauzată de degradarea mediului, dacă este admisă de legislația privind răspunderea civilă a instanței competente, în cazul pct. (i)-(v) și (vii) de mai sus, în măsura în care pierderea sau dauna ia naștere ca rezultat al radiației ionizante, emisă de orice sursă de radiație care se afla într-o instalație nucleară sau emisă de combustibilul nuclear, de producții radioactivi sau de deșeurile radioactive dintr-o instalație nucleară ori de materialul nuclear venit dinspre, provenind din sau trimis spre o instalație nucleară, dacă pierderea sau dauna este rezultatul proprietăților radioactive ale unui astfel de material ori ale unei combinații de proprietăți radioactive cu proprietăți toxice, explozive sau cu alte proprietăți, periculoase ale unui astfel de material. Ref. [58]

130. *Debit anual*

În sensul articolelor 79 și 80, cantitatea de materiale nucleare transferate anual în afara unei instalații care funcționează la capacitatea sa nominală.
Ref. [49]

Nr.
crt.

Definiție/Referința

131. Declarație

Prin declarație se înțelege mențiunea formulată cu ocazia semnării, ratificării, aprobării, aderării sau acceptării unui tratat multilateral, prin care se interpretează unele prevederi ale tratatului de către partea română sau prin care partea română efectuează notificările cerute de tratat; declarațiile formulate la semnare trebuie confirmate la ratificare sau la aprobare. Ref. [48]

132. Defect de combustibil

Reprezintă orice deteriorare a tecii elementelor de combustibil care poate conduce la eliberarea produșilor de fisiune. Ref. [17], Ref. [18], Ref. [19]

133. Defect singular

Prin defect singular se înțelege un incident care conduce la pierderea capacității unei componente de a-și îndeplini funcțiile respective de securitate. Defectele multiple care sunt o consecința a unui defect singular sunt considerate ca un defect singular. Ref. [13]

134. Defectare de cauză comună

Este defectarea a două sau mai multe SSCE, produsă de un singur eveniment sau cauză. Condițiile de ambient, deficiențele de proiectare, fabricație, construcție sau erorile de operare, întreținere ori evenimentele externe sunt exemple de cauze care pot duce la defectări de cauză comună. Ref. [15]

135. Demontarea

Înseamnă scoaterea din locul normal de utilizare. Se includ și operațiunile de demontare numai a sursei (port sursei, capului de iradiere) sau a subansamblului generator de radiații sau numai a unor componente ale instalației radiologice. Ref. [4]

136. Densitate a sarcinii termice

Nr.
crt.

Definiție/Referința

Este raportul dintre sarcina termică $S(a)$ și suprafața compartimentului de incendiu: $q(s) = S(a)/A(s)$ (MJ/m^2), unde A s este suma ariilor pardoselilor ce alcătuiesc spațiul luat în considerare. Ref. [15]

137. *Denunțare, renunțare, retragere*

Prin denunțare, renunțare, retragere se înțelege actul unilateral prin care partea română își manifestă voința de a nu mai fi legată prin tratat, conform dreptului internațional. Ref. [48]

138. *Depistare medicală (screening)*

O procedură de diagnosticare precoce, practică prin intermediul unei instalații radiologice, asupra unor grupe de populație supuse riscului îmbolnăvirii. Ref. [5]

139. *Depline puteri/ Puteri depline*

Definiție 1

Prin depline puteri se înțelege documentul eliberat de Ministerul Afacerilor Externe, semnat de ministrul afacerilor externe și investit cu sigiliul de stat, potrivit reglementărilor și practicii internaționale, care consemnează aprobarea pentru participarea la negocieri, pentru semnarea tratatelor la nivel de stat sau de Guvern ori pentru participarea delegațiilor române la reuniuni internaționale. Ref. [48]

Definiție 2

Puteri depline înseamnă un document emis de autoritatea competentă a unui Stat sau de structura competentă a unei organizații internaționale desemnând o persoană sau persoane care să reprezinte Statul sau organizația pentru negocierea, adoptarea sau autentificarea textului unui tratat, pentru a exprima consimțământul Statului sau al organizației de a fi legat(ă) printr-un tratat, sau pentru a îndeplini oricare alt act cu privire la un tratat. Ref. [50]

Nr.
crt.

Definiție/Referința

Definiție 3

Prin expresia „depline puteri”, se înțelege un document emanând de la autoritatea competentă a unui stat și desemnând una sau mai multe persoane împuternicite să reprezinte statul pentru negocierea, adoptarea sau autentificarea textului unui tratat, pentru a exprima consimțământul statului de a fi legat printr-un tratat sau pentru a îndeplini oricare alt act cu privire la tratat. Ref. [51]

Definiție 4

Puteri depline înseamnă, în raport cu o notificare de succesiune sau oricare altă notificare în cadrul prezentei Convenții, un document emis de o autoritate competentă a Statului desemnând o persoană sau persoane care să reprezinte Statul pentru comunicarea notificării de succesiune sau notificări, după cum este cazul. Ref. [52]

140. *Depozit definitiv*

Instalație nucleară în care sunt depozitate definitiv deșeurile radioactive fără intenția de a fi recuperate. Ref. [35]

141. *Depozitare*

Activitate de păstrare, în condițiile prevăzute de reglementări, a surselor de radiații, a minereurilor de uraniu și toriu, a instalațiilor radiologice și a instalațiilor nucleare, aflate în deținere autorizată. Ref. [31]

142. *Depozitare de suprafață*

Depozitarea definitivă a deșeurilor, cu sau fără bariere ingineresti, la sau sub suprafața pământului, pentru care acoperirea finală de protecție are o grosime de ordinul a câțiva metri, sau în caverne la câteva zeci de metri sub suprafața pământului. De regulă, deșeuri de viață scurtă, de activitate joasă și medie sunt depozitate definitiv în acest mod. Ref. [37]

143. *Depozitare definitivă*

Nr.
crt.

Definiție/Referința

Definiție 1

Amplasarea și păstrarea deșeurilor radioactive într-un depozit amenajat sau o anumită locație fără intenția de a fi recuperate. Termenul de depozitare definitivă include și eliberările directe, aprobate, de efluenți radioactivi în mediu. În afara termenului de depozitare definitivă, se utilizează, cu sens echivalent, termenul dispunere finală. Ref. [35]

Definiție 2

Amplasarea combustibilului uzat sau a deșeurilor radioactive într-o instalație corespunzătoare, fără intenția de a le recupera. Ref. [59]

144. *Depozitare geologică de adâncime*

Depozitarea definitivă a deșeurilor într-o instalație amplasată sub pământ, la o adâncime de ordinul câtorva sute de metri, într-o formațiune geologică stabilă, care asigură izolarea pe termen lung a radionuclizilor de biosferă. De regulă, depozitarea geologică va fi utilizată pentru deșeuri de viață lungă și/sau deșeuri de activitate înaltă. Ref. [37]

145. *Depozitare intermediară*

Plasarea deșeurilor radioactive într-o instalație nucleară în scopul izolării, protecției mediului și controlului de către personal, cu intenția de a fi recuperate. Se utilizează, cu sens echivalent, termenul stocare intermediară. Ref. [35]

146. *Depozitare temporară sau definitivă*

Înseamnă activitatea de păstrare în condițiile prevăzute de reglementări și de producător a surselor de radiații sau/și a instalațiilor radiologice aflate în deținerea autorizată a altor persoane legal constituite. În cazul special al deșeurilor radioactive înseamnă o modalitate de eliminare controlată a acestora. Ref. [4]

147. *Depozitul final sau intermediar*

Nr.
crt.

Definiție/Referința

Este instalația autorizată de CNCAN, conform prevederilor Legii nr. 111/1996 cu modificările și completările ulterioare pentru depozitarea finală sau pentru dispunerea temporară a surselor închise de mare activitate. Ref. [11]

148. *Desființarea construcției*

Demolarea, dezafectarea ori dezmembrarea parțială sau totală a construcției Ref. [41]

149. *Destinatar*

Orice persoană legal constituită care primește o expediție de materiale radioactive. Ref. [32]

150. *Destinatar de deșeuri radioactive*

Orice persoană fizică sau juridică către care sunt expediate asemenea materiale. Ref. [34]

151. *Deșeu radioactiv*

Definiție 1

Acele materiale rezultate din activitățile nucleare pentru care nu s-a prevăzut nici o întrebuințare și care conțin sau sunt contaminate cu radionuclizi. Ref. [2]

Definiție 2

Orice material care conține sau este contaminat cu radionuclizi și pentru care nu este prevăzută nici o utilizare. Ref. [34]

152. *Deșeuri de activitate foarte joasă*

Deșeuri radioactive de viață scurtă, a căror activitate specifică depășește nivelurile de eliberare de sub cerințele de autorizare, dar al căror conținut radioactiv este inferior nivelurilor stabilite de CNCAN pentru definirea deșeurilor de activitate joasă. Depozitarea definitivă a deșeurilor de

Nr.
crt.

Definiție/Referința

activitate foarte joasă necesită amenajări mai puțin complexe decât a deșeurilor de activitate joasă de viață scurtă. Ref. [37]

153. *Deșeuri de activitate înaltă*

1. lichidul radioactiv conținând cea mai mare parte a produselor de fisiune și a actinidelor prezente inițial în combustibilul nuclear uzat și formând reziduu de la primul ciclu de extracție cu solvenți din cadrul reprocessării;
2. deșeurile solidificate menționate la pct. 1 și combustibilul nuclear uzat;
3. orice alt deșeu cu activitate specifică comparabilă cu a celor menționate la pct. 1 și 2.

În general, deșeurile de activitate înaltă conțin radionuclizi de viață lungă. Una dintre caracteristicile care deosebește deșeurile de activitate înaltă de cele de activitate joasă și medie este nivelul puterii termice, care la deșeurile de activitate înaltă necesită considerații speciale pentru manipulare sau depozitare definitivă. Ref. [37]

154. *Deșeuri de activitate joasă și medie*

Deșeuri radioactive a căror concentrație a activității depășește nivelurile limită stabilite de CNCAN pentru deșeurile de activitate foarte joasă, dar al căror conținut radioactiv și putere termică sunt inferioare celor ale deșeurilor de activitate înaltă. Deșeurile de activitate joasă nu necesită ecranare în timpul manipulării sau al transportului. Deșeurile de activitate medie necesită ecranare în timpul manipulării. Ref. [37]

155. *Deșeuri de tranziție*

Deșeuri radioactive având concentrația activității superioară nivelurilor de eliberare de sub cerințele de autorizare, dar care se dezintegrează la niveluri inferioare nivelurilor de eliberare de sub cerințele de autorizare într-o perioadă care nu depășește 5 ani de depozitare intermediară. Ref. [37]

156. *Deșeuri de viață lungă*

Deșeuri conținând radionuclizi cu timp de înjumătățire mai mare de 30 de

Nr.
crt.

Definiție/Referința

ani, în cantități și/sau concentrații superioare valorilor stabilite de CNCAN, pentru care se impune izolarea de biosferă. Ref. [35]

157. *Deșeuri exceptate*

Deșeuri conținând radionuclizi a căror concentrație a activității este atât de redusă, încât deșeurile respective pot fi eliberate (condiționat sau necondiționat) de sub cerințele de autorizare. Ref. [37]

158. *Deșeuri excluse*

Deșeuri radioactive eliberate de sub regimul de autorizare conform nivelurilor de eliberare de sub regimul de autorizare aprobate de CNCAN. Ref. [35]

159. *Deșeuri păstrate*

Materialul nuclear produs în cursul procesului de tratare sau printr-un accident de funcționare care este nerecuperabil, însă este depozitat. Ref. [22]

160. *Deșeuri radioactive*

Definiție 1

Acele materiale rezultate din activitățile nucleare, pentru care nu s-a prevăzut nici o întrebuințare, care conțin sau sunt contaminate cu radionuclizi în concentrații superioare limitelor de exceptare. Ref. [1]

Definiție 2

Materiale nucleare în concentrații sau forme chimice care nu permit recuperarea economică. Ref. [22]

Definiție 3

Sunt materialele radioactive sub formă gazoasă, lichidă sau solidă, pentru care nu este prevăzută nici o utilizare ulterioară de către partea contractantă sau de către o persoană fizică sau juridică a cărei decizie este acceptată de

Nr.
crt.

Definiție/Referința

către partea contractantă și care sunt controlate ca deșeuri radioactive de un organ de reglementare, conform cadrului legislativ și de reglementare al părții contractante. Ref. [59]

161. ***Deșeuri radioactive rezultate de la mineritul și prepararea minereurilor de uraniu și toriu***

Definiție 1

Orice efluenți gazoși și lichizi proveniți de la practici autorizate de minerit și de preparare, care au volume și activități pe unitatea de volum superioare limitelor derivate de eliberare în mediu, aprobate de Autoritate în cadrul procesului de autorizare conform prevederilor “Normelor fundamentale de securitate radiologică”, și pentru care nu se întrevede o altă utilizare în cadrul practicii respective;

- orice materiale solide provenite de la practici autorizate de minerit și de preparare, care în mod obișnuit nu sunt considerate ca radioactive, dar care au un nivel al contaminării superficiale superior nivelelor de eliberare prevăzute la art. 8 alin. (1) lit. c) din prezentele norme, și pentru care nu se întrevede o altă utilizare în cadrul practicii respective;

- orice materiale solide provenite de la practici autorizate de minerit și de preparare, inclusiv minereuri de uraniu și toriu și roci mineralizate cu uraniu și toriu, excavate și scoase la suprafață, care conțin cel puțin un radionuclid natural din seriile uraniului și toriului cu o concentrație a activității pe unitatea de masă mai mare decât nivelul de eliberare în scopul utilizării fără restricții, respectiv mai mare de 0,2 Bq/g, și pentru care nu se întrevăd alte utilizări în cadrul practicii respective. Ref. [28]

Definiție 2

Orice efluenți gazoși și lichizi proveniți de la activități autorizate de minerit și de preparare a minereurilor de uraniu și toriu, de prelucrare a materiei prime nucleare și de producere a combustibilului nuclear, care au volume și activități pe unitatea de volum superioare limitelor derivate de eliberare în mediu, aprobate de Autoritate în cadrul procesului de autorizare, conform

Nr.
crt.

Definiție/Referința

prevederilor “Normelor fundamentale de securitate radiologică”, și pentru care nu se întrevede o altă utilizare în cadrul activității respective;

- orice materiale solide provenite de la activități autorizate de minerit și de preparare a minereurilor de uraniu și toriu, de prelucrare a materiei prime nucleare și de producere a combustibilului nuclear, care în mod obișnuit nu sunt considerate radioactive, dar care au un nivel al contaminării superficiale superior nivelelor de eliberare de sub regimul de autorizare și pentru care nu se întrevede o altă utilizare în cadrul activității respective;

- orice materiale solide provenite de la activități autorizate de minerit și de preparare a minereurilor de uraniu și toriu, de prelucrare a materiei prime nucleare și de producere a combustibilului nuclear, inclusiv minereuri de uraniu și toriu și roci mineralizate cu uraniu și toriu, excavate și scoase la suprafață, care conțin cel puțin un radionuclid natural din seriile uraniului și toriului cu o concentrație a activității pe unitatea de masă mai mare decât nivelul de eliberare în scopul utilizării fără restricții, respectiv mai mare de 0,2 Bq/g, și pentru care nu se întrevăd alte utilizări în cadrul activității respective. Ref. [31]

162. *Detectarea intrușilor*

Sesizarea unui intrus de către pază sau de către un sistem alcătuit din senzori și transmiterea semnalului la stația centrală de alarmă. Ref. [25]

163. *Detriment (al sănătății)*

Estimare a riscului reducerii duratei și calității vieții în urma expunerii la radiații ionizante; sunt incluse pierderile datorate efectelor somatice, cancerului și perturbărilor genetice severe. Ref. [2]

164. *Detriment individual*

Efectele nocive observabile clinic care se manifestă la persoane sau la descendenții acestora, a căror apariție este imediată sau tardivă, situație în care apariția este mai degrabă probabilă decât certă. Ref. [5]

Nr.
crt.

Definiție/Referința

165. *Deținător de deșeuri radioactive*

Orice persoană fizică sau juridică care, înainte de desfășurarea expedierii, are răspunderea legală pentru asemenea materiale și intenționează să desfășoare o expediție către un destinatar. Ref. [34]

166. *Deținătorul*

Este orice persoană fizică sau persoană constituită conform Legii nr. 111/1996 republicată, care are responsabilități referitoare la surse închise de mare activitate, conform prevederilor legale în vigoare. În această categorie sunt incluși producătorii, furnizorii și utilizatorii, cu excepția unităților pentru depozitare temporară sau definitivă a deșeurilor. Ref. [11]

167. *Deținătorul instalației nucleare*

Deținătorul instalației nucleare reprezintă proprietarul sau organizația care administrează instalația nucleară în numele proprietarului. Ref. [40]

168. *Deținere / Deținerea*

Definiție 1

Activitatea de luare în posesie legală. Ref. [4], Ref. [24]

Definiție 2

În înțelesul prezentei reglementări, deținerea unui obiectiv/instalații nucleare aflate în dezafectare constă în păstrarea în siguranță a obiectivului/instalației nucleare, în stadiul în care s-a oprit dezafectarea, după ce combustibilul nuclear a fost evacuat din clădirea obiectivului. Ref. [21]

Definiție 3

Activitate de luare în posesie. Ref. [31]

169. *Dezafectare*

Definiție 1

Nr.
crt.

Definiție/Referința

Reprezintă totalitatea activităților necesare a se desfășura la o unitate a unei centrale nucleare electrice oprite definitiv, în vederea atingerii nivelului de eliberare de sub cerințele de autorizare.

1. stadiul 1 de dezafectare - starea în care obiectivul nuclear este oprit definitiv și supravegheat sistematic; combustibilul nuclear poate fi depozitat în clădirea obiectivului nuclear; nu se efectuează lucrări de demontare sau de îndepărtare a componentelor obiectivului/instalației nucleare; din clădirea obiectivului/instalației nucleare se pot evacua materiale, echipamente și structuri nenucleare;
2. stadiul 2 de dezafectare - starea în care combustibilul nuclear este evacuat în totalitate din clădirea obiectivului nuclear; se execută majoritatea lucrărilor de dezafectare: decontaminare, demontare, tratare, condiționare, îndepărtare a componentelor din obiectivul nuclear în conformitate cu planul de dezafectare aprobat; obiectivul nuclear nu atinge nivelurile de eliberare de sub cerințele de autorizare;
3. stadiul 3 de dezafectare - starea în care combustibilul nuclear nu se mai află pe amplasamentul obiectivului nuclear; obiectivul/instalația nucleară este adusă la nivelul de eliberare de sub cerințele de autorizare. Ref. [15], Ref. [21]

Definiție 2

Activitate complexă ce se desfășoară la o instalație radiologică sau o instalație nucleară, în scopul eliberării componentelor și amplasamentului acestora de sub cerințele de autorizare. Ref. [31]

Definiție 3

Totalitatea activităților necesare a se desfășura la o instalație nucleară sau radiologică oprită definitiv, alta decât depozitul definitiv, în vederea eliberării nerestrictive sau utilizării amplasamentului. Ref. [35]

Nr.
crt.

Definiție/Referința

Definiție 4

Activitate complexa constând în decontaminarea amplasamentelor pe care au funcționat depozitul de minereu de uraniu și/sau toriu și instalația de preparare a minereului de uraniu și/sau toriu, precum și în decontaminarea sau demolarea tuturor construcțiilor în care au funcționat depozitul de minereu și/sau instalația de preparare a minereurilor de uraniu și/sau toriu. Ref. [42]

Definiție 5

Toate etapele care conduc la încetarea controlului organului de reglementare asupra unei instalații nucleare, alta decât instalația de depozitare definitivă. Aceste etape includ operațiunile de decontaminare și de dezmembrare. Ref. [59]

170. *Dezmembrarea/dezafectarea*

Înseamnă operațiunea de demontare a instalației radiologice în componente, în vederea unei posibile utilizări ulterioare sau pentru casare și eliminare ca deșeu. Ref. [4]

171. *Dezvoltare*

Include toate fazele anterioare producției de serie, cum sunt: concepția, cercetarea, proiectarea, analiza proiectării, conceptele de proiectare, asamblarea și testarea de prototipuri, schemele pentru producția pilot, datele de proiectare, procesul de transformare a datelor de proiectare într-un produs, proiectul configurației, proiectele de integrare, planurile generale. Ref. [23]

172. *Dezvoltarea profesională continuă (DPC)*

Este activitatea de dobândire de cunoștințe științifice, experiență și abilitate, îndemânare (atât tehnică, cât și personală) necesare pentru practica profesională de-a lungul întregii vieți de muncă. Ref. [12]

Nr.
crt.

Definiție/Referința

173. *Diferența de inventar*

Diferența dintre stocul contabil și stocul fizic. (MUE sau material necontabilizat). Ref. [49]

174. *Diferența dintre expeditor și destinatar*

Diferența dintre cantitatea de material nuclear dintr-un lot, declarată de zona de bilanț material expeditoare, și cantitatea măsurată în zona de bilanț material destinatară. Ref. [49]

175. *Diferența dintre expeditor și primitor*

Diferența dintre cantitatea de material nuclear dintr-un lot, declarată de zona de bilanț material expeditoare, și cantitatea măsurată în zona de bilanț material destinatară. Ref. [22]

176. *Din domeniul public*

Tehnologia sau software-ul care au devenit accesibile fără restricții privind difuzarea lor viitoare. Ref. [23]

177. *Dispecer șef de tură*

Persoana autorizată de către CNCAN, echivalent operatorului principal cameră de comandă, cu putere de decizie, responsabilă pentru întreaga activitate de operare potrivit specificațiilor din autorizația de funcționare a instalației nucleare. Ref. [20]

178. *Dispersie*

Efectul rezultat din procese cum ar fi transportul, difuzia sau amestecarea deșeurilor sau efluenților în apă sau aer. Ref. [35]

179. *Disponibilitate*

Fracțiunea de timp dintr-o perioadă specificată în care un sistem cu funcție de securitate este capabil să-și îndeplinească funcția pentru care a fost proiectat. Ref. [17], Ref. [18], Ref. [19]

Nr.
crt.

Definiție/Referința

180. *Dispozitiv*

1. orice dispozitiv exploziv nuclear; sau
2. orice dispozitiv de dispersie a materialelor radioactive sau de emiterie a radiațiilor care, datorită proprietăților lor radiologice, pot cauza moartea, vătămări corporale grave sau daune importante bunurilor ori mediului. Ref. [60]

181. *Dispozitive generatoare de radiații ionizante*

Dispozitivele care produc radiații X, neutroni sau particule încărcate. Ref. [1]

182. *Documentația de securitate nucleară a centralei*

Totalitatea documentelor care conțin informațiile și raționamentele necesare pentru a demonstra că centrala nuclearelectrică poate fi exploatată în condiții de securitate nucleară, în conformitate cu cerințele de reglementare și standardele aplicabile. Ref. [14], Ref. [16]

183. *Documentație*

Prin documentație se înțelege informația și mediul ei suport descriind, definind, specificând sau certificând activitățile, cerințele, procedurile sau rezultatele. Ref. [40]

184. *Doza pacientului*

Doza pe care o primește pacientul sau o altă persoană, care este supusă unei expuneri medicale Ref. [5]

185. *Doză absorbită (D)*

Mărimea dozimetrică fundamentală definită ca energia medie cedată de radiația ionizantă unității de masa .

$$D = \frac{\overline{dE}}{dm}$$

Nr.
crt.

Definiție/Referința

- $\overline{dE}$ este energia medie cedată de radiația ionizantă materiei din elementul de volum

- dm este masa materiei din elementul de volum respectiv.

Doză absorbită înseamnă doză mediată pe un țesut sau organ.

Unitatea de măsură pentru doza absorbită este gray-ul (Gy). Ref. [2]

186. Doză echivalentă angajată $H_T(\tau)$

Integrala în timp (τ) , a debitului dozei echivalente în organul sau țesutul T, al unui organism uman, ce va fi primită în urma unei încorporări de substanțe radioactive. Pentru o incorporare de activitate la un moment t_0 , ea este definită prin formula :

$$H_T(\tau) = \int_{t_0}^{t_0+\tau} \dot{H}_T(t) dt$$

unde:

t_0 este momentul încorporării,

$\dot{H}_T(\tau)$ este debitul dozei echivalente în organul sau țesutul T, datorată încorporării radionuclidului;

τ este timpul pe care se face integrarea.

Când timpul pe care se face integrarea nu este specificat, el se presupune egal cu 50 de ani - pentru adulți, respectiv cu durata din momentul încorporării până la împlinirea vârstei de 70 de ani - pentru copii.

Unitatea de măsură pentru doza echivalentă angajată este sievert-ul.. Ref. [2]

187. Doză echivalentă H_T :

Doză absorbită, în țesutul sau organul T, ponderată pentru calitatea radiației R. Este data de expresia:

$$H_T = W_R D_{T,R}$$

unde:

Nr.
crt.

Definiție/Referința

$D_{T,R}$ este doză absorbită mediată pe țesutul sau organul (T), datorată radiației (R);

w_R este factorul de pondere al radiației.

În cazul în care câmpul de radiații este compus din mai multe tipuri de radiații având energii diferite (diferite valori ale lui w_R), doză echivalentă totală, H_T , este dată de relația:

$$H_T = \sum_R w_R D_{T,R}$$

Valorile corespunzătoare ale lui w_R sunt prezentate în Tabelul nr. 1:

Tabel nr. 1:

Tip și domeniu de energie	Factor de pondere pentru radiație, w_R
Fotoni de toate energiile	1
Electroni și miuoni de toate energiile	1
Neutroni cu $E < 10$ keV	5
10 keV până la 100 keV	10
>100 keV până la 2 MeV	20
>2 MeV până la 20 MeV	10
$E > 20$ MeV	5
Protoni, alții decât cei de recul cu $E > 2$ MeV	5
Particule alfa, fragmente de fisiune, nuclee grele	20

Unitatea de măsură pentru doza echivalentă este sievert-ul (Sv). Ref. [2]

188. Doză efectivă (E)

Suma ponderată a dozelor echivalente, provenite din expunerea externă și internă, în toate țesuturile și organele corpului.

Nr.
crt.

Definiție/Referința

Este dată de expresia:

$$E = \sum_T w_T H_T = \sum_T w_T \sum_R w_R D_{T,R}$$

unde:

$D_{T,R}$ este doză absorbită mediată pe țesutul sau organul T, datorată radiației R;

w_R este factorul de ponderare al radiației;

w_T este factorul de ponderare al țesutului sau organului T.

Unitatea de măsură pentru doza echivalentă este sievert-ul (Sv). Ref. [2]

189. Doză efectivă angajată $E(\tau)$

Suma ponderată a dozelor echivalente angajate în organele și țesuturile unui organism uman, rezultate în urma unei încorporări de substanțe radioactive, multiplicată cu factorul de pondere al organului sau țesutului respectiv w_T

$$E(\tau) = \sum_T w_T H_T(\tau)$$

unde:

τ este timpul pe care se face integrarea (vezi definiția dozei echivalente angajate). Ref. [2]

190. Doză evitabilă

Doză a cărei primire se poate evita printr-o măsură de intervenție; este diferența dintre doză primită în absența măsurii de intervenție și doză primită în cazul implementării măsurii respective. Ref. [2]

191. Dozimetre

Instrumente de măsurare a dozei ambientale sau dozei individuale Ref. [6]

192. Dozimetria pacientului

Dozimetria referitoare la pacient sau la alte persoane supuse expunerii

Nr.
crt.

Definiție/Referința

medicale. Ref. [5]

193. *Drepturi speciale de tragere numite în continuare DST*

Înseamnă unități de contabilitate definite de Fondul Monetar Internațional și folosite de acesta pentru propriile operațiuni și tranzacții. Ref. [57], Ref. [58]

194. *Durată de viață utilă*

Este perioada în cursul căreia o instalație de gospodărire a combustibilului uzat sau a deșeurilor radioactive este utilizată în scopurile prevăzute. În cazul unei instalații de depozitare definitivă, această perioadă începe din momentul în care combustibilul uzat sau deșeurile radioactive sunt amplasate pentru prima dată în instalație și se termină o dată cu închiderea acesteia. Ref. [59]

195. *Echipament individual de lucru (E.I.L.)*

Totalitatea mijloacelor individuale utilizate în procesul de muncă pentru protejarea îmbrăcămintei personale a angajaților împotriva uzurii și murdăririi excesive. Ref. [10]

196. *Echipament individual de protecție (E.I.P.)*

Totalitatea mijloacelor individuale de protecție cu care este dotat angajatul în timpul lucrului. Ref. [10]

197. *Echipament individual de protecție la radiații (E.I.R.)*

Totalitatea mijloacelor individuale de protecție la radiații ionizante, cu care este dotat angajatul în timpul lucrului. Ref. [10]

198. *Echipamentele statului sau echipamentele guvernamentale*

Includ toate obiectivele permanente sau temporare ori mijloacele de transport care sunt folosite sau ocupate de către reprezentanții unui stat, membrii unui guvern, ai unui organism legislativ ori judiciar sau de către funcționari ori angajați ai unui stat sau ai altor autorități ori entități publice

Nr.
crt.

Definiție/Referința

sau de către angajați ori oficiali ai unei organizații interguvernamentale în exercitarea obligațiilor lor oficiale. Ref. [60]

199. *Efect deterministic*

Pierderea funcției tisulare ca urmare a iradierii organismului viu cu radiații ionizante peste o anumită doză, denumită prag, și deasupra căreia severitatea efectului crește cu doza. Ref. [2]

200. *Efecte radiologice severe*

Orice eveniment care implică apariția dispersiei atmosferice a materialului radioactiv și datorită căruia persoana cea mai expusă din populație poate încasa o doză mai mare decât 1 milisievert (mSv). Ref. [25]

201. *Efactori finali*

Aceste dispozitive includ clești, unități active de prelucrare și orice mijloc de prelucrare fixat pe placa de baza terminală a brațului de manipulare al unui "robot". Ref. [23]

202. *Efluenți gazoși*

Gaze nobile, halogeni, vapori și particule inclusiv aerosoli. Ref. [38]

203. *Efluenți radioactivi*

Substanțe radioactive sub formă lichidă sau gazoasă evacuate și dispersate în mediu. Ref. [2]

204. *Elemente de identificare a tratatului*

Prin elemente de identificare a tratatului se înțelege, în cazul tratatelor bilaterale, titlul acestora, data și locul semnării, iar în cazul tratatelor multilaterale, titlul acestora, data și locul adoptării și/sau deschiderii spre semnare. Ref. [48]

205. *Eliberare condiționată de sub regimul de autorizare*

Nr.
crt.

Definiție/Referința

Procesul prin care materialele provenite din practici din domeniul nuclear sau rezultate în urma intervenției referitoare la expuneri cronice la radiații, având concentrațiile activității masice și contaminarea superficială inferioare nivelurilor de eliberare condiționată de sub regimul de autorizare stabilite/aprobate de CNCAN, sunt declarate libere pentru utilizare cu anumite restricții, conform condițiilor pentru eliberarea respectivă. Ref. [36]

206. *Eliberare în mediu*

Eliminarea planificată și controlată a radionuclizilor în mediu, care întrunește toate condițiile impuse de autoritatea competentă din domeniul nuclear. Ref. [35]

207. *Eliberare nerestricționată de sub regimul de autorizare*

Eliberarea instalațiilor, clădirilor, materialelor și terenurilor contaminate de activitățile de minerit și preparare a minereurilor de uraniu și/sau toriu, inclusiv a instalațiilor de gospodărire a deșeurilor radioactive provenite de la aceste activități, de sub regimul de autorizare prevăzut de Legea 111/1996, cu modificările și completările ulterioare, pentru a fi utilizate de persoane din populație în diverse scopuri, altele decât cele din domeniul nuclear. Ref. [30]

208. *Emitători alfa cu toxicitate redusă*

Uraniu natural; uraniu sărăcit; toriu natural; uraniu-235 sau uraniu-238; toriu-232; toriu-228 și toriu-230 când sunt conținuți în minereuri sau concentrate fizice sau chimice; emițători alfa cu timp de înjumătățire mai mic de 10 zile. Ref. [32]

209. *Entitate organizatorică*

Prin entitate organizatorică se înțelege structura organizatorică descrisă și luată în considerare în mod individual în cadrul unei organizații. Ref. [40]

210. *EPSN - Evaluarea Probabilistică de Securitate Nucleară*

Metodă generală de evaluare a riscului global asociat funcționării unei

Nr.
crt.

Definiție/Referința

centrale nucleare electrice.

1. EPSN de nivel 1 are drept scop identificarea secvențelor de accident care conduc la avariarea zonei active și determinarea frecvenței lor de apariție.
2. EPSN de nivel 2 estimează natura, mărimea și frecvența eliberărilor de substanțe radioactive din anvelopă în mediul înconjurător.
3. EPSN de nivel 3 are ca scop estimarea riscului pentru mediul înconjurător și pentru sănătatea populației. Ref. [14]

211. *Etapele procedurii de dezafectare*

Faze obligatorii pentru obținerea autorizației de dezafectare și atingerea nivelului de eliberare de sub cerințele de autorizare. Ref. [21]

212. *Evacuare a efluenților*

Emisia în mediu a materiilor radioactive lichide sau gazoase ca practică legitimă în cursul exploatării normale a instalațiilor nucleare reglementate. Aceste emisii sunt programate și controlate în limitele autorizate de către organul de reglementare. Ref. [59]

213. *Evaluare*

Definiție 1

Determinarea de către pază sau de către un sistem electronic a cauzei unei alarme sau a gradului unei amenințări. Ref. [25]

Definiție 2

Evaluarea reprezintă activitatea de analiza a proceselor de execuție și control inclusă în sistemul de management al calității, în scopul verificării capacității acestora de a atinge obiectivele stabilite. Ref. [40]

214. *Evaluare de securitate*

O analiză a aspectelor privind proiectarea, utilizarea și manipularea unei instalații radiologice, care sunt relevante pentru protecția persoanelor și pentru securitatea sursei, incluzând analiza prevederilor pentru protecție și

Nr.
crt.

Definiție/Referința

securitate stabilite la proiectarea, utilizarea și la manipularea instalațiilor radiologice și analiza riscurilor asociate cu condițiile normale de lucru și cu situațiile de accident. Ref. [8], Ref. [9]

215. *Evaluare radiologică*

Interpretarea și prelucrarea rezultatelor obținute în urma caracterizării radiologice a unui obiectiv/instalații nucleare, prin evaluarea acceptabilității măsurărilor efectuate, prin comparații între rezultatele obținute și valorile limită specificate în reglementări și concluzii asupra măsurărilor efectuate. Ref. [21]

216. *Eveniment de inițiere*

Reprezintă un eveniment singular care conduce la apariția de evenimente anticipate în exploatare sau la condiții de accident și care necesită inițierea funcțiilor de securitate nucleară ale sistemelor centralei nucleare electrice. Pentru evenimentele de inițiere luate în considerare în proiectare se folosește termenul "eveniment de inițiere postulat". Ref. [15], Ref. [17], Ref. [18], Ref. [19]

217. *Evenimente anticipate în exploatare*

Prin evenimentele anticipate în exploatare se înțeleg acele situații care sunt de așteptat să apară în exploatarea normală, odată sau de mai multe ori, în perioada de exploatare a unui reactor nuclear sau CNE. Aceste evenimente cuprind (dar nu se limitează numai la acestea), căderea alimentării tuturor pompelor de recirculare, căderea grupului turbine-generator, izolarea condensatorului principal și căderea alimentării externe cu energie electrică. Ref. [13]

218. *Evenimente semnificative*

Evenimentele semnificative reprezintă acele evenimente ce pot avea impact asupra securității nucleare, personalului și producției și care necesită analize în bază unor criterii prestabilite. Ref. [40]

Nr.
crt.

Definiție/Referința

219. ***Evidența contabilă***

Mijlocul de bază pentru controlul cantitativ al materialelor fisionabile speciale și care folosește drept criteriu principal de evidență principiul conservării materiei aplicat la o zonă de bilanț material; în acest scop toate componentele ecuației bilanțului materialelor sunt determinate în general prin măsurători distructive și nedistructive, iar rezultatele sunt periodic consemnate într-un sistem de documente contabile de garanții. Ref. [22]

220. ***Examen radiologie de depistare***

Control radiologic efectuat cu regularitate asupra unui număr mare de indivizi; controlul preventiv efectuat de medicina muncii nu se consideră examinare de depistare. Ref. [6]

221. ***Expediere***

Definiție 1

Deplasarea direcționată a unei expediții de la origine la destinație. Ref. [32]

Definiție 2

Operațiile de transport de la locul de origine la locul de destinație al deșeurilor radioactive, inclusiv încărcarea și descărcarea acestora. Ref. [34]

222. ***Expeditor***

Orice persoană legal constituită care pregătește o expediție de materiale radioactive și care este denumită "expeditor" în documentele de transport. Ref. [32]

223. ***Expediție***

Orice colet, ansamblu de colete sau orice încărcătură de materiale radioactive pe care expeditorul o remite transportatorului în vederea transportării. Ref. [32]

Nr.
crt.

Definiție/Referința

224. *Expert în fizica medicală*

Un expert în fizica sau tehnologia radiațiilor aplicată expunerilor relevante domeniului de aplicare acestor norme, a cărei pregătire și competență de a acționa este recunoscută de autoritățile competente și care, după caz, acționează sau își dă avizul în dozimetria pacientului, în dezvoltarea și utilizarea tehnicilor și echipamentelor complexe, în optimizare, în asigurarea calității, incluzând controlul de calitate și în alte probleme legate de radioprotecție privind expunerile relevante din domeniul de aplicare al acestor norme. Ref. [5]

225. *Exploatant*

În ce privește o instalație nucleară, înseamnă persoana desemnată ori recunoscută de statul pe teritoriul căruia se află instalația ca exploatant al acesteia. Ref. [54], Ref. [57]

226. *Exploatare*

Exploatarea instalației nucleare reprezintă toate activitățile efectuate în perioada dintre punere în funcțiune și dezafectare, pentru a asigura scopul pentru care instalația nucleară a fost construită, incluzând activitățile de întreținere, reparare, încărcare/descărcare combustibil și inspecția periodică. Exploatarea instalației se extinde pe perioada de funcționare a instalației nucleare și include funcționarea de probă și funcționarea propriuzisa. Ref. [40]

227. *Expunere*

Procesul de iradiere al unei persoane. Ref. [2]

228. *Expunere accidentală*

Expunerea la radiații a indivizilor ca rezultat al unui accident (nu include expunerea de urgență). Ref. [2]

229. *Expunere anormală*

Nr.
crt.

Definiție/Referința

Expunere datorată unei activități desfășurate, în care doză primită în mod real depășește semnificativ doză preliminară a fi primită datorită respectivei activități; expunerile accidentale și expunerile de urgență sunt considerate expuneri anormale chiar în cazul în care nu sunt supraexpuneri. Ref. [2]

230. *Expunere cronică*

Situație de expunere persistentă, rezultată în urma unei urgențe radiologice sau a unei practici sau activități profesionale din trecut sau învechite care conduce la o creștere inacceptabilă a dozelor. Ref. [2]

231. *Expunere de urgență*

Expunere la radiații a persoanelor care execută acțiuni rapide de ajutorare a persoanelor în pericol, de prevenire a expunerii la radiații a unui număr mare de oameni sau de salvare a unor instalații sau bunuri de valoare și în care pot fi depășite unele din limitele de doză pentru persoanele expuse profesional. Expunerea de urgență se va aplica numai voluntarilor. Ref. [2]

232. *Expunere potențială*

Expunere la radiații care nu este așteptată să se producă cu certitudine, dar care poate apărea în urma unui accident nuclear sau, mai general, a unui eveniment sau secvențe de evenimente de natură probabilistică implicând expunerea la radiații. Ref. [2]

233. *Fabricație*

Fabricația reprezintă activitățile specifice confecționării echipamentelor, componentelor, părților și accesoriilor. Fabricația nu include proiectarea. Ref. [40]

234. *Factor de risc*

Factori (însușiri, stări, procese, fenomene, comportamente) proprii elementelor implicate în procesul de muncă și care pot provoca accidente de muncă sau boli profesionale. Ref. [10]

Nr.
crt.

Definiție/Referința

235. *Factor nociv*

Factor de risc a cărui acțiune asupra angajatului duce, în anumite condiții, la îmbolnăvirea acestuia. Ref. [10]

236. *Factor periculos*

Factor de risc a cărui acțiune asupra angajatului duce, în anumite condiții, la accidentarea acestuia. Ref. [10]

237. *Fază de autorizare a unei instalații radiologice*

Înseamnă una din următoarele: proiectarea, producerea, amplasarea, construcția și montajul, funcționarea de probă, funcționarea, conservarea, dezafectarea/încetarea activității. Ref. [4]

238. *Fizicianul medical*

Un specialist în fizica sau tehnologia radiațiilor aplicată expunerilor medicale, care acționează sau își dă avizul în dozimetria pacientului, în dezvoltarea și utilizarea tehnicilor și a echipamentelor complexe, în optimizare, în asigurarea calității, incluzând controlul de calitate și în alte probleme legate de radioprotecție privind expunerile medicale la radiații ionizante, asigură suportul științific, tehnic și administrativ pentru tehnologia medicală nouă. Ref. [12]

239. *Fondul natural de radiații: este alcătuit din radiația*

- a) datorată radionuclizilor naturali conținuți în corpul uman și neîncorporați în urma unei practici;
- b) cosmica prezentă la nivelul solului;
- c) prezenta deasupra solului, datorată radionuclizilor naturali prezenți în mediul geologic neperturbat. Ref. [2]

240. *Forma deșeurii*

Deșeu radioactiv în forma sa fizică și chimică care rezultă după tratare

Nr.
crt.

Definiție/Referința

și/sau condiționare înainte de ambalare (produs solid). Forma deșeurii este o componentă a coletului cu deșeuri radioactive. Ref. [35]

241. *Forța de răspuns*

Persoane din interior sau din exterior care sunt corespunzător înarmate și antrenate pentru a se opune unei încercări de mișcare neautorizată de material nuclear sau unui act de sabotaj. Ref. [25]

242. *Forțele militare ale unui stat*

Reprezintă forțele militare ale unui stat care sunt organizate, antrenate și echipate, în baza legislației naționale a acestuia, cu scopul principal de a asigura apărarea sau securitatea națională, și persoanele care sprijină aceste forțe militare și care se află în mod oficial sub comanda, controlul și responsabilitatea acestora. Ref. [60]

243. *Funcție de protecție*

Funcția realizată de un mijloc de protecție, prin care se combate acțiunea unui factor de risc asupra organismului uman sau numai se semnalizează existența unui factor de risc. Funcția de protecție se realizează prin interpunerea între factorul de risc și organismul uman sau indirect, prevenind declanșarea unor fenomene care pot conduce la accidente de muncă. Ref. [10]

244. *Funcții generale de securitate nucleară*

Sunt funcțiile generale care trebuie menținute atât în condiții normale de operare, cât și în condiții de accident:

- a) oprirea reactorului și menținerea acestuia într-o stare de oprire sigură pentru o perioadă de timp nedeterminată;
- b) răcirea combustibilului nuclear;
- c) menținerea barierelor fizice în calea eliberărilor de materiale radioactive;
- d) monitorizarea stării unității și furnizarea serviciilor suport necesare pentru menținerea funcțiilor a), b) și c). Ref. [15]

Nr.
crt.

Definiție/Referința

245. Funcționare

Utilizarea instalației de minerit și/sau preparare a minereurilor de uraniu și/sau toriu pentru scopul în care a fost proiectată, construită sau modificată.
Ref. [30]

246. Furnizare / Furnizarea

Definiție 1

Înseamnă activitatea prin care se schimbă proprietarul instalației nucleare sau sursei de radiații, indiferent prin ce mijloc legal-comercializare, cedare, donare, etc. și indiferent dacă aceasta se efectuează printr-o operație comercială sau cu titlu gratuit. Ref. [4]

Definiție 2

Activitatea prin care se schimbă proprietarul materialelor, dispozitivelor și echipamentelor pertinente pentru proliferarea armelor nucleare și a altor dispozitive nucleare explozive rezultate din activități de producere, desfășurată de un titular de autorizație, indiferent dacă această activitate se efectuează printr-o operațiune comercială sau cu titlu gratuit. Ref. [24]

Definiție 3

Activitate de schimbare a proprietarului instalației radiologice, instalației nucleare, sursei de radiații, minereului de uraniu și toriu, materiei prime nucleare, inclusiv a combustibilului nuclear, indiferent dacă aceasta se efectuează printr-o operație comercială sau cu titlu gratuit. Ref. [31]

247. Furnizorul

Este orice persoană fizică sau persoană constituită conform Legii nr. 111/1996 republicată care furnizează sau oferă surse închise de mare activitate. Ref. [11]

248. Generator de deșeuri

Nr.
crt.

Definiție/Referința

Titular al unei autorizații emise de CNCAN, care desfășoară o activitate din care se generează deșeuri radioactive; această definiție acoperă atât producătorii de deșeuri, cât și producătorii de colete cu deșeuri în forme solidificate, care transferă coletele cu deșeuri pentru depozitare; generator de deșeuri este considerat și proprietarul de deșeuri care a preluat deșeurile de la producătorul de deșeuri, inclusiv responsabilitatea gospodăririi acestora. Ref. [39]

249. *Gestiune prudentă*

Asigurarea protecției fizice a materialelor protejate prin ținerea unei evidențe stricte și depozitarea în incinte prevăzute cu sisteme de închidere. Ref. [25]

250. *Gospodărire a combustibilului uzat*

Toate activitățile care au legătură cu întreținerea sau cu depozitarea combustibilului uzat, excluzând transportul în exteriorul amplasamentului. Aceasta poate, de asemenea, să includă evacuarea efluenților. Ref. [59]

251. *Gospodărirea deșeurilor radioactive*

Definiție 1

Totalitatea activităților administrative și operaționale care sunt implicate în manipularea, transportul, pretratarea, tratarea, condiționarea, depozitarea intermediară și depozitarea definitivă a deșeurilor rezultate din instalații nucleare. Termenul de gospodărire a deșeurilor radioactive se referă și la gospodărirea combustibilului nuclear ars, pentru care nu se prevede o altă utilizare. În afara termenului de gospodărire a deșeurilor radioactive, se utilizează, cu sens echivalent, termenul de gestionare a deșeurilor radioactive. Ref. [35]

Definiție 2

Toate activitățile, inclusiv activitatea de dezafectare, care au legătură cu întreținerea, pretratarea, tratarea, recondiționarea, stocarea sau depozitarea definitivă a deșeurilor radioactive, excluzând transportul în afara

Nr.
crt.

Definiție/Referința

amplasamentului. Aceasta poate, de asemenea, să includă și evacuarea efluenților. Ref. [59]

252. *Gray (Gy)*

Numele special al unității de doză absorbită. Un gray este egal cu un joule pe kilogram:

$$1 \text{ Gy} = 1 \text{ J/ kg Ref. [2]}$$

253. *Grup critic*

Un grup de persoane din populație, rezonabil de omogen cu privire la expunerea sa la o anumită sursă de radiații și o anumită cale de expunere și care primesc cea mai mare doză efectivă (sau doză echivalentă, după cum este cazul) pe acea cale de expunere și de la acea sursă. Ref. [2]

254. *Grup de sisteme de securitate*

Este acel ansamblu de echipamente și sisteme cu funcții de securitate rezultat prin împărțirea acestora în ansambluri separate și independente. În concepția CANDU, există două asemenea ansambluri, numite grupuri de securitate nucleară, care au drept obiectiv asigurarea funcțiilor generale de securitate nucleară în situația apariției evenimentelor de inițiere postulate de cauză comună; incendiile sunt considerate ca fiind evenimente de cauză comună. Apartenența sistemelor speciale de securitate nucleară la aceste două ansambluri este realizată în baza principiului diversității, independenței și separării. Ref. [15]

255. *Imobilizare*

Conversia deșeurilor într-o matrice prin solidificare, fixare sau încapsulare în scopul reducerii riscului de migrare sau dispersie în timpul manipulării, transportului, stocării și depozitării. Ref. [35]

256. *Import și export*

Activitatea de aducere în țară sau de scoatere din țară a materialelor,

Nr.
crt.

Definiție/Referința

dispozitivelor, echipamentelor pertinente pentru proliferarea armelor nucleare și a altor dispozitive nucleare explozive și informațiile aferente acestora. Ref. [24]

257. *Importarea și exportarea*

Înseamnă activitatea de aducere în țară sau de scoatere din țară a surselor de radiație sau/și a instalațiilor radiologice. Orice expediție spre teritoriul României este considerată import și orice expediție dinspre teritoriul României este considerată export. Ref. [4]

258. *Incendiu bază de proiect*

Este acel incendiu potențial luat în considerare ca eveniment de inițiere postulat la proiectarea protecției la incendiu sau în analiza pericolelor de incendiu într-o zonă dată a unității. Se presupune că acest incendiu potențial postulat provoacă cele mai serioase avarii în zona considerată în absența sistemelor automate sau manuale de stingere a incendiului. Ref. [15]

259. *Incertitudinea măsurării*

Parametrul caracteristic care specifică în ce domeniu, în jurul valorii indicate, este cuprinsă valoarea corectă a variabilei de măsurat, cu un nivel de încredere de 95%. Acest parametru cuprinde deviațiile sistematice necorectate, mersul în gol necorectat și deviațiile aleatoare necorectate. Ref. [23]

260. *Incinta amenajata pentru depozitarea deșeurilor*

Incinta amenajata pentru depozitarea deșeurilor - partea unei instalații de gospodărire a deșeurilor, alcătuită din totalitatea elementelor care delimitează un volum bine definit, în care se depozitează deșeurile de la prepararea minereurilor de uraniu și/sau toriu. Ref. [42]

261. *Indice de securitate la criticitate (ISC)*

Nr.
crt.

Definiție/Referința

Reprezintă un număr atribuit unui colet, ambalaj exterior sau container de transport conținând materiale fisile, număr care este utilizat în scopul controlului în ceea ce privește acumularea de colete, ambalaje exterioare sau containere de transport ce conțin materiale fisile. Ref. [32]

262. *Indice de transport (IT)*

Număr atribuit unui colet, ambalaj exterior sau container de transport sau materialelor ASJ-I sau OCS-I neambalate și care este utilizat pentru a asigura controlul asupra expunerii la radiații. Ref. [32]

263. *Informații esențiale*

Prin informații esențiale se înțeleg acele informații de bază necesare în stabilirea sau desfășurarea unor activități și fără de care o activitate sau proces nu se poate desfășura sau dacă se desfășoară rezultatul activității sau procesului este incert. Ref. [40]

264. *Ingestie*

Pătrunderea substanțelor radioactive în organismul uman pe cale digestivă. Ref. [6]

265. *Inhalare*

Pătrunderea substanțelor radioactive în organismul uman pe cale respiratorie. Ref. [6]

266. *Inspecție*

O investigație efectuată de către autoritatea competentă pentru a verifica respectarea prevederilor de radioprotecție din normele aplicabile pentru procedurile radiologice medicale, echipamentul utilizat sau instalațiile radiologice. Ref. [5]

267. *Inspecție periodică*

Prin inspecție periodică se înțelege:

Nr.
crt.

Definiție/Referința

- a) inspecția obligatorie a componentelor realizată la intervale prestabilite după pornirea centralei, în conformitate cu cerințele Comisiei Naționale pentru Controlul Activităților Nucleare.
- b) programul general de inspecție cuprinzând deopotrivă inspecția inaugurală și inspecția periodică definită la pct. a). Ref. [40]

268. *Instalarea, montarea*

Înseamnă activitatea de asamblare și/sau de punere în funcțiune a instalațiilor radiologice la locul de utilizare autorizat, verificarea și predarea lor beneficiarilor la parametrii prevăzuți de producător în documentul tehnic însoțitor al instalației. Ref. [4]

269. *Instalație*

Definiție 1

Prin instalație se înțelege:

- a) un reactor, o instalație critică, o uzină de transformare, o uzină de fabricare, o uzină de retratare a combustibilului iradiat, o uzină de separare a izotopilor sau o instalație de depozitare separată;
- b) orice amplasament în care materialele nucleare sunt folosite de obicei în cantități mai mari de un kg efectiv. Ref. [49]

Definiție 2

- a) un reactor, o instalație critica, o uzina de conversie, o uzina de fabricare, o uzina de reprocesare, o uzina de separare a izotopilor ori o instalație de stocare separata; sau
- b) orice amplasare in care sunt utilizate de obicei materiale nucleare in cantități mai mari de un kilogram efectiv. Ref. [53]

270. *Instalație de comunicare*

Instalația tehnică care poate recepționa, trimite și/sau schimba știri și informații. Ref. [47]

Nr.
crt.

Definiție/Referința

271. *Instalație de gospodărire a combustibilului uzat*

Orice instalație sau orice amenajare care are ca principal obiectiv gospodărirea combustibilului uzat. Ref. [59]

272. *Instalație de gospodărire a deșeurilor radioactive*

Înseamnă orice instalație sau amenajare care are ca principal obiectiv gospodărirea deșeurilor radioactive, incluzând și instalațiile nucleare în curs de dezafectare, cu condiția ca aceste instalații să fie definite de către partea contractantă ca fiind instalații de gospodărire a deșeurilor radioactive. Ref. [59]

273. *Instalație de gospodărire a deșeurilor radioactive provenite de la mineritul și prepararea minereurilor de uraniu și toriu*

Definiție 1

Totalitatea construcțiilor și instalațiilor prin care se asigură colectarea, transportul, procesarea, condiționarea și depozitarea finală a deșeurilor radioactive, inclusiv:

- a) halda sau grupul de halde aparținând unei mine de cercetare geologică sau unei mine de extracție a minereului de uraniu și toriu;
- b) instalația de depoluare radioactivă a efluenților lichizi proveniți de la mineritul și prepararea minereurilor de uraniu și toriu;
- c) iazul de depozitare finală sau o altă incintă special destinată și amenajată pentru depozitarea finală a deșeurilor radioactive provenite de la prepararea minereurilor de uraniu și toriu. Ref. [1]

Definiție 2

Totalitatea construcțiilor, echipamentelor și instalațiilor prin care se asigură colectarea, transportul, procesarea, condiționarea și depozitarea finală a deșeurilor radioactive, inclusiv următoarele:

- a) halda sau grupul de halde aparținând unei mine sau mai multor mine aferente unui sector minier de cercetare geologică sau unei exploatare miniere;

Nr.
crt.

Definiție/Referința

- b) instalația de depoluare radioactivă a efluenților lichizi;
- c) iazurile de depozitare finală sau o altă incintă special destinată și amenajată pentru depozitarea finală a deșeurilor. Ref. [29]

274. *Instalație de minerit*

Definiție 1

Totalitatea lucrărilor miniere și instalațiilor de la suprafață și din subteran, prin care se asigură extracția și transportul minereului și sterilului, aerajul și evacuarea apelor, inclusiv instalațiile de gospodărire a deșeurilor asociate, care, împreună, alcătuiesc o mină sau o carieră. Ref. [1]

Definiție 2

Totalitatea lucrărilor și instalațiilor miniere de la suprafață și din subteran, inclusiv instalațiile de gospodărire a deșeurilor radioactive asociate, care, împreună, alcătuiesc o mină. Ref. [28]

Definiție 3

Totalitatea lucrărilor și instalațiilor de la suprafață și din subteran prin care se asigură extracția și transportul minereului și sterilului, aerajul și evacuarea apelor, inclusiv totalitatea instalațiilor de gospodărire a deșeurilor radioactive asociate care, împreună, alcătuiesc o mină sau o carieră. Ref. [29]

Definiție 4

Totalitatea lucrărilor miniere și instalațiilor de la suprafața și din subteran prin care se asigură extracția și transportul minereului și sterilului, aerajul și evacuarea apelor, inclusiv instalațiile de gospodărire a deșeurilor asociate care, împreună, alcătuiesc o mină sau o carieră. Ref. [30]

275. *Instalație de preparare*

Definiție 1

Totalitatea construcțiilor și instalațiilor existente pe fluxul tehnologic, care

Nr.
crt.

Definiție/Referința

contribuie la prepararea minereurilor, inclusiv instalațiile de gospodărire a deșeurilor asociate. Ref. [1]

Definiție 2

Totalitatea construcțiilor, echipamentelor și instalațiilor existente pe fluxul tehnologic care contribuie la realizarea concentratelor finale, inclusiv instalațiile de gospodărire a deșeurilor asociate. Ref. [29]

Definiție 3

Totalitatea construcțiilor și instalațiilor existente pe fluxul tehnologic, care contribuie la prepararea minereurilor, inclusiv instalațiile de gospodărire a deșeurilor asociate. Ref. [30]

276. *Instalație dezafectată sau amplasare în afara instalațiilor dezafectate*

O instalație sau o amplasare unde structurile și echipamentele reziduale esențiale pentru utilizarea sa au fost îndepărtate sau au fost făcute inutilizabile, astfel încât ea nu este utilizată pentru depozitare și nu mai poate servi la manipularea, procesarea sau utilizarea materialului nuclear. Ref. [53]

277. *Instalație majoră*

Orice instalație nucleară, obiectiv nuclear, depozit temporar, intermediar sau final de materiale protejate, container de transport materiale protejate, la care pot apărea efecte radiologice severe ca urmare a unui act intenționat, datorita inventarului de radioactivitate conținut în acestea. Ref. [25]

278. *Instalație nucleară*

Definiție 1

a) orice reactor nuclear, cu excepția aceluia cu care este echipat un mijloc de transport maritim ori aerian spre a fi folosit ca o sursă de putere, dacă este pentru propulsie sau în orice alt scop;

b) orice uzină care folosește combustibil nuclear pentru producerea de

Nr.
crt.

Definiție/Referința

materiale nucleare, inclusiv orice uzină de retratare a combustibilului nuclear iradiat;

c) orice instalație în care sunt stocate materiale nucleare, cu excepția depozitărilor în vederea transportului de materiale nucleare. Instalațiile nucleare aparținând unui singur operator, care se află pe același amplasament, vor fi considerate o singură instalație nucleară; Ref. [1], Ref. [43], Ref. [45], Ref. [46]

Definiție 2

Generator de radiații nucleare, instalație, aparat sau dispozitiv care extrage, produce, prelucreează sau conține materiale radioactive; instalația nucleară include și clădirile și structurile aferente; orice amplasament în care materialele nucleare sunt folosite în cantități mai mari de 1 kg efectiv. Ref. [22]

Definiție 3

Generator de radiație nucleară, instalația, aparatul sau dispozitivul care extrage, produce, prelucreează sau conține materiale radioactive; instalația nucleară include și clădirile și structurile aferente. Ref. [25]

Definiție 4

Totalitatea lucrărilor și instalațiilor de la suprafață, inclusiv instalațiile de gospodărire a deșeurilor radioactive asociate, care, împreună alcătuiesc o:

- stație pilot sau o uzină de prelucrare a materiilor prime nucleare;
- stație pilot sau o uzină de producere a combustibilului nuclear. Ref. [31]

Definiție 5

1) orice reactor nuclear, cu excepția aceluia cu care este echipat un mijloc de transport maritim sau aerian, spre a fi folosit ca o sursă de putere, dacă este pentru propulsie sau în orice alt scop;

2) orice uzină care folosește combustibil nuclear pentru producerea de materiale nucleare și orice uzină de prelucrare a materialelor nucleare,

Nr.
crt.

Definiție/Referința

inclusiv orice uzină de retratare a combustibilului nuclear iradiat;

3) orice instalație în care sunt stocate materiale nucleare, cu excepția depozitărilor în vederea transportului. Statul pe teritoriul căruia se află instalația poate stabili că mai multe instalații nucleare ale unui exploatant care se află pe același amplasament vor fi considerate o singură instalație nucleară. Ref. [54]

Definiție 6

Înseamnă, pentru fiecare parte contractantă, orice centrală nucleare-electrică civilă, fixă, aflată sub jurisdicția sa, inclusiv instalațiile de depozitare, manipulare și tratare a materialelor radioactive de pe același amplasament și care sunt direct legate de exploatarea centralei nucleare-electrice. O astfel de instalație încetează de a mai fi o instalație nucleară atunci când toate elementele combustibile nucleare au fost îndepărtate definitiv din zona activă a reactorului și au fost depozitate în condiții de siguranță în conformitate cu procedurile aprobate, iar organismul de reglementare a aprobat un program de dezafectare. Ref. [56]

Definiție 7

1) orice reactor nuclear, cu excepția celui cu care este echipat un mijloc de transport maritim sau aerian, spre a fi folosit ca o sursă de putere, dacă este pentru propulsie sau în orice alt scop;

2) orice uzină care folosește combustibil nuclear pentru producerea de materiale nucleare, orice uzină de prelucrare a materialelor nucleare, inclusiv orice uzină de retratare a combustibilului nuclear iradiat;

3) orice instalație în care sunt stocate materiale nucleare, cu excepția depozitărilor în vederea transportului. Statul pe teritoriul căruia se află instalația poate stabili că mai multe instalații nucleare ale unui exploatant care se află pe același amplasament vor fi considerate o singură instalație nucleară; și

4) alte astfel de instalații în care se află combustibil nuclear, produși radioactivi sau deșeuri radioactive, după cum va stabili, la anumite intervale

Nr.
crt.

Definiție/Referința

de timp, Consiliul guvernatorilor al Agenției Internaționale pentru Energia Atomică. Ref. [57]

Definiție 8

O instalație civilă, cu terenurile, clădirile și echipamentele sale, în care materialele radioactive sunt produse, tratate, utilizate, manipulate, stocate sau depozitate definitiv la un asemenea nivel, încât necesită măsuri de siguranță. Ref. [59]

Definiție 9

a) orice reactor nuclear, inclusiv reactoarele instalate pe nave, vehicule, aeronave sau obiecte spațiale pentru a fi folosite ca sursă de energie în scopul propulsiei unor astfel de nave, vehicule, aeronave sau obiecte spațiale ori pentru orice alte scopuri;

b) orice uzină sau mijloc de transport folosită/folosit pentru producerea, stocarea, procesarea sau transportul materialelor radioactive. Ref. [60]

Definiție 10

O instalație (incluzând clădirile și echipamentul aferente) în care se produce, se prelucrează, se utilizează, se manipulează, se stochează intermediar sau se depozitează definitiv material nuclear și care, dacă este avariata ori dacă se produc intervenții asupra acesteia, poate duce la eliberarea unor cantități semnificative de radiații sau material radioactiv. Ref. [61]

279. *Instalație oprită sau amplasare în afara instalației oprite*

O instalație sau o amplasare în care toate operațiunile au fost oprite și materialul nuclear îndepărtat, dar ea nu a fost încă dezafectată. Ref. [53]

280. *Instalație protejată*

Orice obiectiv nuclear, instalație nucleară, depozit temporar, intermediar sau final de materiale protejate, container de transport materiale protejate, la

Nr.
crt.

Definiție/Referința

care pot avea loc efecte radiologice severe ca urmare a unui act intenționat.
Ref. [26]

281. *Instalație radiologică*

Definiție 1

Generator de radiație ionizantă, instalația, aparatul ori dispozitivul care extrage, produce, prelucreează sau conține materiale radioactive, altele decât cele definite la „Instalație nucleară”. Ref. [1]

Definiție 2

Înseamnă un generator de radiații ionizante sau orice altă instalație nucleară, alta decât cele din ciclul de combustibil nuclear. Ref. [4]

Definiție 3

O structură conținând echipamentul radiologic instalat și montat. Ref. [5]

Definiție 4

1) totalitatea lucrărilor și instalațiilor miniere de la suprafață și din subteran, inclusiv instalațiile de gospodărire a deșeurilor radioactive asociate, care, împreună, alcătuiesc o mină de:

- prospecțiune a minereurilor de uraniu și/sau toriu, prin efectuarea de lucrări miniere subterane;
- explorare a minereurilor de uraniu și/sau de toriu;
- exploatare a minereurilor de uraniu și/sau de toriu;

2) totalitatea lucrărilor și instalațiilor de la suprafață, inclusiv instalațiile de gospodărire a deșeurilor radioactive asociate, care alcătuiesc o:

- stație de tratare a deșeurilor radioactive provenite de la mineritul și prepararea minereurilor de uraniu și/sau toriu, prelucrarea materiilor prime nucleare și producerea combustibilului nuclear;
- uzină sau stație pilot de preparare a minereurilor de uraniu și toriu;
- depozit de deșeuri radioactive provenite de la mineritul și prepararea minereurilor de uraniu și/sau toriu, prelucrarea materiilor prime nucleare și

Nr.
crt.

Definiție/Referința

producerea combustibilului nuclear;
- laborator în care se efectuează analiza fizico-chimică a minereurilor de uraniu și toriu și a materiilor prime nucleare. Ref. [31]

282. *Institut tehnic-suport*

Unitate cu atribuții de expertiză, studii privind amplasamentele instalațiilor nucleare, fizica reactorilor, examinări nedistructive, analize și evaluări de securitate nucleară, dezafectarea instalațiilor nucleare, managementul calității în domeniul nuclear, evaluări ale instalațiilor de deșeuri radioactive, precum și studii de cercetare-dezvoltare în domeniul securității nucleare, radioprotecției, managementului deșeurilor radioactive, radioactivității naturale și induse a mediului, radioecologiei și radiobiologiei, urgențelor radiologice în caz de accident nuclear, în conformitate cu cerințele naționale și internaționale. Ref. [1]

283. *Instituție abilitată să exercite controlul instituțional în etapa post-dezafectare*

O instituție împuternicită să efectueze controlul instituțional, ce urmează să fie înființată printr-un act normativ emis de guvern. Ref. [30]

284. *Instrument de ratificare, aderare, acceptare sau aprobare*

Prin instrument de ratificare, aderare, acceptare sau aprobare se înțelege documentul prin care se consemnează ratificarea, aderarea, acceptarea sau aprobarea tratatelor. Ref. [48]

285. *Instrumente de referință*

Sunt etaloane (standarde) secundare calibrate cu standarde primare de către un laborator național sau un laborator desemnat de autoritatea de reglementare, care deține standarde recunoscute, sau standarde secundare dacă ele sunt standarde naționale. Ref. [6]

286. *Intensitatea radiațiilor*

Debitul de doză corespunzând acestor radiații, exprimat în milisievert pe ora

Nr.
crt.

Definiție/Referința

(mSv/h). Ref. [32]

287. *Intervenție*

Orice acțiune care evită sau micșorează expunerea sau probabilitatea expunerii la surse care nu sunt obiectul unei practici aflate sub control sau la surse care sunt scăpate de sub control, ca urmare a unui accident. Ref. [2]

288. *Intrus*

Persoana care încearcă să pătrundă în mod ilegal în interiorul zonei păzite. Ref. [25]

289. *Intruziune*

Pătrundere neautorizată a unor persoane din populație în interiorul structurilor dezafectate în care sunt depozitate deșeuri radioactive de la mineritul și/sau prepararea minereurilor de uraniu și/sau toriu. Ref. [29]

290. *Inventar fizic*

Suma tuturor valorilor măsurate sau calculate ale cantităților de materiale nucleare ale loturilor care se găsesc la un moment dat într-o zonă de bilanț material. Ref. [22]

291. *Inventar scriptic al unei zone de bilanț material*

Suma algebrică a celui mai recent inventar fizic al acelei zone de bilanț material și a tuturor variațiilor de inventar care au apărut de când a fost efectuat acel inventar fizic. Ref. [22]

292. *Îmbătrânire*

Procesul complex prin care caracteristicile structurilor, sistemelor, componentelor și echipamentelor se modifică treptat cu timpul sau în funcție de uzură. Ref. [16]

293. *Îmbogățire*

Nr.
crt.

Definiție/Referința

Raportul masei globale al izotopilor de uraniu 235 și uraniu 233, față de cea a totalului de uraniu considerat. Ref. [22], Ref. [49]

294. *Încercări de tip*

Încercări complexe asupra unui sistem dozimetric care permit punerea în evidență a tuturor surselor de erori și incertitudini în măsurarea unei doze și cuantificarea acelor elemente importante care contribuie la eroarea globală și care permit caracterizarea tipului de sistem dozimetric. Ref. [6]

295. *Încercări independente*

Participarea la testări conduse de către Laboratoare de etalonare, care constituie referința. Ref. [6]

296. *Încheierea tratatelor*

Prin încheierea tratatelor se înțelege succesiunea de etape care trebuie urmate, ansamblul de activități care trebuie desfășurate, precum și ansamblul de proceduri și reguli care trebuie respectate astfel încât tratatul să intre în vigoare pentru România. Ref. [48]

297. *Închidere*

Definiție 1

Activitate complexă constând în acoperirea și izolarea incintei amenajate pentru depozitarea deșeurilor de la prepararea minereurilor de uraniu și/sau toriu. Ref. [42]

Definiție 2

Încheierea tuturor operațiunilor la câțva timp după amplasarea combustibilului uzat sau a deșeurilor radioactive într-o instalație de depozitare definitivă. Aceste operațiuni cuprind ultimele lucrări sau alte acțiuni necesare pentru a asigura pe termen lung siguranța instalației. Ref. [59]

Nr.
crt.

Definiție/Referința

298. *Închiderea depozitului definitiv*

Starea sau acțiunea asupra depozitului definitiv la sfârșitul vieții de funcționare. Un depozit definitiv devine închis, în general după umplerea completă, prin acoperirea (astuparea) în cazul depozitelor de suprafață, prin umplerea cu materialul de umplutură și/sau închiderea (sigilarea) în cazul depozitelor geologice, urmată de finalizarea activităților oricărei structuri anexe. Ref. [35]

299. *Închiriere / Închirierea*

Activitatea de cedare a dreptului de folosință, pe timp determinat, conform unui contract legal între părți. Ref. [24], Ref. [4]

300. *Încorporare*

Definiție 1

a) în sens calitativ - este procesul de pătrundere în organism a radionuclizilor din mediul înconjurător;

b) în sens cantitativ - activitățile radionuclizilor care pătrund în corp din mediul înconjurător. Ref. [2]

Definiție 2

Pătrunderea substanțelor radioactive în organismul uman prin ingestie, inhalare sau prin penetrarea pielii sau a rănilor. Ref. [6]

301. *Încorporarea cronică*

Absorbția cronică a substanțelor radioactive în organismul uman prin ingestie, inhalare sau prin penetrarea pielii. Ref. [6]

302. *Îndiguire de suprafață*

Depresiune topografică naturală sau o depresiune topografică realizată prin excavare ori prin îndiguire, în care se amplasează incinta amenajată pentru depozitarea deșeurilor de la prepararea minereurilor. Ref. [42]

Nr.
crt.

Definiție/Referința

303. *Întreprindere externă*

Orice persoană legal constituită (alta decât întreprinderea operatoare) sau membri ai personalului acesteia, chemată să efectueze o activitate de orice natură în zona controlată a întreprinderii operatoare. Ref. [3]

304. *Întreținere/Întreținerea*

Definiție 1

Înseamnă activitatea de menținere în bună stare de funcționare a instalației radiologice prin operațiuni periodice, preventive, prevăzute de producător în manualul de utilizare. Ref. [4]

Definiție 2

Activitate de menținere în bună stare de funcționare a instalației radiologice sau a instalației nucleare prin operațiuni periodice, preventive. Ref. [31]

Definiție 3

Întreținerea reprezintă activitățile prin care structurile, sistemele, echipamentele și componentele sunt întreținute, reparate și verificate astfel încât acestea să îndeplinească în condiții bune funcțiunile stabilite. Aceste activități includ calibrarea, verificarea metrologică, înlocuirea și repararea. Ref. [40]

305. *Kilogram efectiv*

O unitate specială folosită în aplicarea garanțiilor la materiale nucleare. Cantitatea în kg efective este obținută considerând:

- în cazul plutoniului, masa sa în kilograme;
- în cazul uraniului cu îmbogățire egală sau superioară lui 0,01(1%), produsul masei sale în kilograme, prin pătratul îmbogățirii sale;
- în cazul uraniului cu o îmbogățire sub 0,01 (1%) dar peste 0,005 (0,5%) produsul masei sale prin 0,0001;
- în cazul uraniului sărăcit, cu o îmbogățire egală sau inferioară lui 0,005(0,5%) sau în cazul toriului, masa lui în kg, înmulțită cu 0,00005. Ref.

Nr.
crt.

Definiție/Referința

[22], Ref. [49]

306. *Laborator de dozimetrie standard*

Un laborator desemnat de CNCAN și autorizat de Biroul Român de Metrologie Legală, în scopul de a realiza, de a menține și de a îmbunătăți standardele primare sau secundare pentru dozimetria radiației. Ref. [8]

307. *Laborator de dozimetrie standard primar sau secundar*

Un laborator desemnat de CNCAN și autorizat de Biroul Român de Metrologie Legală, în scopul de a realiza, de a menține și de a îmbunătăți standarde primare sau secundare pentru dozimetria radiației. Ref. [9]

308. *LAI*

Limita anuală de încorporare reprezentând activitatea încorporată de o persoană expusă profesional ce conduce la o doză angajată de 20 mSv. Ref. [38]

309. *Laser*

Un ansamblu de componente în măsura să producă, în timp și în spațiu, lumina coerentă amplificată prin emisie stimulată de radiație. Ref. [23]

310. *Legea instanței competente*

Legea instanței care are competență jurisdicțională în temeiul prezentei convenții, inclusiv orice norme ale unei asemenea legi referitoare la conflictul de legi. Ref. [54], Ref. [57], Ref. [58]

311. *Limita anvelopei*

Reprezintă structurile și extensiile sistemului anvelopei care formează incinta sub presiune a clădirii reactorului. Ref. [18]

312. *Limită de doză*

Valoare maximă de referință pentru doza anuală rezultată din expunerile la

Nr.
crt.

Definiție/Referința

radiații ionizante, peste fondul natural, stabilite de către CNCAN și date în Ref. [2] ; limita se aplică la suma dintre dozele provenite din expunerile externe din perioada respectivă și dozele angajate provenite din încorporările de substanțe radioactive din aceeași perioadă.

Limitele de doză se referă la: doza efectivă, doză echivalentă pentru cristalin, doză echivalentă pentru piele și doză echivalentă pentru extremitățile mâinilor (antebrațe, palme, degete) și picioarelor (glezne, labe, degete); valorile limitelor de doză sunt stabilite de către CNCAN în capitolul IV din Ref. [2]. Ref. [2]

313. *Limite de calcul*

Limitele de calcul reprezintă forța și limitele intensității forței aplicabile pentru sarcinile de calcul date în specificațiile de proiectare. Ref. [40]

314. *Limite derivate (de emisie a efluenților radioactivi sau de concentrație în aer sau apă a radionuclizilor)*

Valori limită pentru activitate sau pentru concentrația activității, stabilite de titularul de autorizație cu ajutorul unui expert acreditat sau al unui organism acreditat de protecție radiologică, în vederea respectării limitelor de doză pentru persoanele expuse profesional și/sau pentru persoane din populație, sau a respectării constrângerilor de doză; limitele derivate sunt aprobate de către CNCAN în procesul de autorizare. Ref. [2]

315. *Loc de origine și loc de destinație*

Locuri situate în două țări diferite, atât în țările membre ale Comunității Europene, cât și în țări terțe, numite țară de origine, respectiv țară de destinație. Ref. [34]

316. *Lot*

O porțiune de material nuclear considerat ca o unitate în scopul evidenței contabile într-un punct principal de măsurare și pentru care compoziția și cantitatea sunt definite printr-un ansamblu unic de caracteristici ce pot fi

Nr.
crt.

Definiție/Referința

măsurate. Materialele nucleare pot fi vrac, sau cuprinse într-un anumit număr de articole identificabile. Ref. [22], Ref. [49]

317. *Lucrări de construcții*

Activități de construire și de desființare a construcțiilor. Ref. [41]

318. *Lucrări ingineresti specifice care asigura stabilitatea haldei pe termen lung*

Construcții cum sunt: zidurile de sprijin, șanțurile de garda pentru devierea apelor meteorice și torentelor, puțurile absorbante, încasetările pentru deblocarea cursurilor de apa de suprafața, rectificările de taluză, treptele și bermele, îniebările și plantările de arbuști și copaci. Ref. [30]

319. *Lucrător extern*

Definiție 1

Persoană expusa profesional care execută lucrări în zona controlată, aparținând unui alt titular de autorizație decât organizația căreia îi aparține persoana respectivă. Ref. [2]

Definiție 2

Orice persoană expusă profesional în sensul definiției din Normele de Securitate Radiologică (inclusiv persoanele în curs de pregătire definite conform respectivelor norme) chemată să efectueze o activitate de orice natură în zona controlată a întreprinderii operatoare. Ref. [3]

320. *Managementul îmbătrânirii*

Ansamblul de activități și măsuri prevăzute pentru a controla și a menține în limite acceptabile degradarea datorată îmbătrânirii și uzurii structurilor, sistemelor, componentelor și echipamentelor centralei. Ref. [16]

321. *Manipulare/ Manipularea*

Definiție 1

Înseamnă una sau mai multe din următoarele activități: montarea,

Nr.
crt.

Definiție/Referința

instalarea, întreținerea, repararea, verificarea, modificarea, dezmembrarea sau orice altă operație executată direct asupra instalației nucleare sau sursei de radiații nucleare cu excepția utilizării (operării) și a transportării în afara incintei aflate sub jurisdicția persoanei juridice care desfășoară activitatea din domeniul nuclear. Ref. [4]

Definiție 2

Descărcare, încărcare, transbordare, cântărire, verificare, sfertuire, probare, ambalare, containerizare, etichetare, măsurare a oricăror parametri fizici și chimici, întreținere sau altă operație care se desfășoară în zona controlată a titularului de autorizație cu minereuri de uraniu și toriu, materii prime nucleare și combustibil nuclear. Ref. [31]

322. *Material combustibil*

Este acel material susceptibil să treacă în stare de combustie în prezența focului sau a temperaturilor înalte. Ref. [15]

323. *Material fisil*

Uraniu-233, uraniu-235, plutoniu-239, plutoniu-241, sau orice combinație din acești radionuclizi. Nu sunt incluse în această definiție :

- a) uraniu natural sau uraniu sărăcit neiradiat;
- b) uraniu natural sau uraniu sărăcit care au fost iradiate numai în reactoare cu neutroni termici. Ref. [32]

324. *Material fisionabil special*

Definiție 1

Plutoniu, uraniu 233, uraniu îmbogățit în izotopul 233 sau în izotopul 235; orice material îmbogățit artificial în oricare dintre izotopii menționați anterior. Ref. [1]

Definiție 2

Uraniu-233 (U233), uraniu-235 (U235), plutoniu-239 (Pu239), plutoniu-241

Nr.
crt.

Definiție/Referința

(Pu241), uraniu îmbogățit în izotopul 233 sau în izotopul 235; material îmbogățit artificial în oricare dintre izotopii menționați anterior. Ref. [25]

325. *Material necontabilizat*

Diferența dintre inventarul scriptic și inventarul fizic. (În limbaj internațional este cunoscut sub denumirea de MUF). Ref. [22]

326. *Material nuclear*

Definiție 1

Orice materie primă nucleară și orice produs fisionabil special. Ref. [1], Ref. [44], Ref. [22], Ref. [45], Ref. [46]

Definiție 2

Orice material brut (materie primă) sau orice produs fisionabil special, așa cum sunt ele definite în articolul XX din statut. Termenul de material brut nu este interpretat ca aplicându-se minereurilor sau reziduurilor de minereuri. Dacă, după intrarea în vigoare a prezentului acord, Consiliul guvernatorilor, acționând în virtutea articolului XX al statutului, desemnează alte materiale și le adaugă la lista celor care sunt considerate ca materiale brute sau produse fisionabile speciale, această desemnare nu va avea efect în virtutea prezentului acord decât după ce a fost acceptată de guvernul Republicii Socialiste România. Ref. [49]

Definiție 3

Orice sursă sau orice material fisionabil, astfel cum au fost definite în art. XX din Statutul Agenției. Termenul de sursă nu va fi interpretat ca aplicabil minereurilor sau reziduurilor de minereuri. Orice desemnare de către Consiliu, în virtutea art. XX din Statutul Agenției, după intrarea în vigoare a prezentului protocol, a altor materiale considerate ca fiind surse sau materiale fisionabile și adăugate la lista anterioară va avea efect în virtutea prezentului protocol numai după acceptarea sa de către România. Ref. [53]

Nr.
crt.

Definiție/Referința

Definiție 4

- 1) orice combustibil nuclear, altul decât uraniul natural sau sărăcit, capabil să producă energie printr-o reacție în lanț de fisiune nucleară în afara unui reactor nuclear, sau în combinație cu alte materiale;
- 2) orice produs sau deșeu radioactiv Ref. [54], Ref. [57]

Definiție 5

Reprezintă plutoniul, cu excepția celui care are concentrația izotopică mai mare de 80% în plutoniu 238; uraniu 233; uraniul îmbogățit în izotopii 235 sau 233; uraniul care conține amestecul de izotopi care apare în natură altfel decât în forma minerală ori a reziduurilor minerale; sau orice alte materiale care conțin una ori mai multe dintre substanțele prezentate anterior.

Uraniul îmbogățit în izotopii 235 sau 233 reprezintă uraniul conținând fie uraniu 235, fie uraniu 233, fie acești doi izotopi într-o astfel de cantitate încât raportul dintre suma acestor doi izotopi și izotopul 238 să fie superior raportului dintre izotopul 235 și izotopul 238 din uraniul natural. Ref. [60]

Definiție 6

Plutoniul, cu excepția plutoniului a cărui concentrație izotopică în plutoniu 238 depășește 80%; uraniu 233; uraniu îmbogățit în uraniu 235 sau 233; uraniu conținând amestecul de izotopi care se găsesc în natură altfel decât sub formă de minereu sau de reziduu de minereu; orice material conținând unu sau mai multe din elementele menționate mai sus. Ref. [55]

327. *Material radioactiv*

Definiție 1

Orice material, în orice stare de agregare, care prezintă fenomenul de radioactivitate, inclusiv deșeurile radioactive. Ref. [1], Ref. [45]

Definiție 2

Orice material care conține radionuclizi a căror activitate sau activitate

Nr.
crt.

Definiție/Referința

specifică nu poate fi neglijată din punct de vedere al radioprotecției. Ref. [2]

Definiție 3

Orice material care conține radionuclizi cu valori ale concentrației de activitate și ale activității totale, pe o expediție, mai mari decât valorile specificate în articolele 401-406. Definiție este aplicabilă numai pentru transportul materialelor radioactive. Ref. [32]

Definiție 4

Reprezintă material nuclear și alte substanțe radioactive conținând nuclizi care suferă dezintegrare spontană (proces însoțit de emisia unuia sau a mai multor tipuri de radiații ionizante, cum ar fi particulele alfa, beta, neutroni și raze gama) și care, datorită proprietăților lor radiologice sau fisionabile, pot cauza moartea, vătămări corporale grave sau daune importante bunurilor ori mediului. Ref. [60]

328. *Material radioactiv cu activitate specifică joasă (ASJ)*

Înseamnă un material radioactiv care prin natura lui are o activitate specifică limitată, sau materiale radioactive pentru care se aplică limite ale activității specifice medii estimate.

Materialele protecției exterioare din jurul materialelor ASJ nu vor fi luate în considerare la estimarea activității specifice medii.

Materialele ASJ sunt încadrate în următoarele trei grupe:

a) ASJ-I:

- (i) Minereuri de uraniu sau toriu și concentratele acestor minereuri și alte minereuri care conțin radionuclizi naturali, destinate procesării în scopul utilizării acestor radionuclizi;
- (ii) Uraniu natural solid sau uraniu sărăcit sau toriu natural, neiradiate, sau compușii ori amestecurile solide sau lichide ale acestora;
- (iii) Materiale radioactive pentru care valoarea A2 nu este limitată, cu excepția materialelor fisile în cantități neexceptate

Nr.
crt.

Definiție/Referința

(iv) Alte materiale radioactive a căror activitate este distribuită în masa materialului și care au o activitate specifică medie estimată la mai puțin de 30 de ori valoarea pentru concentrația de activitate excluzând materialele fisile în cantități neexceptate

b) ASJ-II:

(i) Apa având concentrații de tritium până la valoarea de 0.8 TBq/l; sau

(ii) Alte materiale în care activitatea este distribuită în masă materialului și pentru care media activității specifice estimate nu depășește 10⁻⁴ A2/g pentru solide și gaze și 10⁻⁵ A2/g pentru lichide.

c) ASJ-III: Solide (ex. deșeuri condiționate, materiale activate) excluzând materialele solide sub forma de pulbere, în care:

(i) materialul radioactiv este distribuit în întreaga masă a unui obiect sau a mai multor obiecte solide, sau este distribuit relativ uniform într-un obiect consolidat printr-un liant solidifiant (cum ar fi beton, bitum, ceramică, etc.);

(ii) materialul radioactiv este relativ insolubil sau este structural conținut într-o matrice relativ insolubilă, astfel încât chiar în eventualitatea deteriorării ambalajului, pierderea de material radioactiv pe colet prin lixiviere, după ce acesta a fost ținut timp de 7 zile în apă, nu va depăși 0,1 A2;

(iii) activitatea specifică medie estimată a solidului, excluzând orice material de ecranare, nu depășește 2 x 10⁻³ A2/g. Ref. [32]

329. *Material radioactiv cu dispersabilitate redusă*

Un material radioactiv solid sau un material radioactiv solid închis într-o capsulă, care are dispersabilitate limitată și nu este sub formă de pulbere. Ref. [32]

330. *Material radioactiv sub formă specială*

Material radioactiv în stare solidă, nedispersabil, fie o capsulă închisă etanș, ce conține material radioactiv, construită astfel încât deschiderea ei se realizează doar prin distrugerea acesteia. Ref. [32]

Nr.
crt.

Definiție/Referința

331. *Materiale de interes nuclear*

Definiție 1

Apa grea, grafitul, zirconiu și alte materiale care, datorită unor proprietăți nucleare specifice, sunt de interes deosebit pentru domeniul nuclear. Ref. [1]

Definiție 2

Apa grea, grafitul și zirconiu. Ref. [22]

Definiție 3

Alte materiale care, datorită unor proprietăți nucleare specifice, sunt de interes deosebit pentru domeniul nuclear: apa grea, zirconiu și grafit. Ref. [25]

Definiție 4

Alte materiale care, datorită unor proprietăți nucleare specifice, sunt de interes deosebit pentru domeniul nuclear și sunt stabilite prin reglementări specifice. Ref. [26]

332. *Materiale fibroase sau filamentare*

- a) Monofilamente continue
- b) Toroane și mănunchiuri
- c) Benzi, țesături, păsle și împletituri
- d) Învelișuri din fibre tăiate, fibre celulozice și fibre aglomerate
- e) Grup de mono sau policristale filiforme de orice lungime
- f) Pulpa poliamida aromată. Ref. [23]

333. *Materiale protejate*

Orice material fisionabil special, material radioactiv, materie primă nucleară, deșeu radioactiv, material radioactiv, combustibil nuclear, sau orice alte materiale incluse de Autoritate. Ref. [25]

Nr.
crt.

Definiție/Referința

334. *Materiale rezistente la coroziunea UF₆*

Materiale, precum cupru, oțel inoxidabil, aluminiu, oxid de aluminiu, aliaje de aluminiu, nichel sau aliaje conținând 60% sau mai mult nichel și polimeri de hidrocarburi complet fluorate, rezistente la UF₆ conform procedurii de separare. Ref. [23]

335. *Materie brută*

Uraniul care conține amestecul de izotopi care se găsește în natură; uraniul al cărui conținut în U 235 este inferior celui normal; toriul; toate materiile menționate mai sus sub formă de metal, aliaj, de compuși chimici sau de concentrate; orice altă materie care conține una sau mai multe din materiile menționate mai sus, în concentrații fixate de Consiliul Governorilor din timp în timp; alte materii pe care Consiliul Governorilor le va desemna din timp în timp. Ref. [62]

336. *Materie primă nucleară*

Definiție 1

Uraniu conținând un amestec al izotopilor aflat în natură; uraniu sărăcit în izotopul 235; toriu; orice formă a acestora, metal, aliaj, compoziție chimică sau concentrație. Ref. [1], Ref. [22]

Definiție 2

Uraniu sau toriu sau orice combinație a acestora, în orice formă fizică sau chimică; zăcămintele care conțin cel puțin 0,03% în greutate uraniu, toriu sau orice combinație a acestora. Ref. [25]

Definiție 3

Uraniu sau toriu sau orice combinație a acestora, în orice formă fizică sau chimică. Ref. [26]

337. *Matrice*

Nr.
crt.

Definiție/Referința

Faza aproape continua care umple spațiul dintre particule, materiale filiforme sau fibre. Ref. [23]

338. *Mănunchi*

Fascicul de fibre practic paralele. Ref. [23]

339. *Mărime de influență*

Mărimea care poate influența precizia sau incertitudinea unei măsurări. Ref. [6]

340. *Măsurare de tri (test)*

Procedeu de măsurare utilizat pentru a pune în evidență o încorporare fără determinarea dozei efective corespunzătoare. În cazul depășirii valorii pragului fixat anterior se impune o determinare a dozei efective angajate. Ref. [6]

341. *Măsurarea încorporării*

Evaluarea dozei efective angajate E_{50} pe baza măsurărilor activității corporale sau a excrețiilor. Ref. [6]

342. *Măsuri de restaurare*

Orice măsuri rezonabile care au fost aprobate de autoritățile competente ale statului în care au fost luate aceste măsuri și care au ca obiectiv refacerea sau reabilitarea componentelor mediului distruse sau afectate ori introducerea, acolo unde este rezonabil, a echivalentului acestor componente în mediu. Legea statului în care a fost suferită dauna va stabili cine este abilitat să ia astfel de măsuri. Ref. [57], Ref. [58]

343. *Măsuri preventive*

Orice măsuri rezonabile luate de orice persoană după producerea unui incident nuclear, pentru a preveni sau a reduce la minimum dauna la care s-a făcut referire la alin. k) subaliniatul (i)-(v) sau (vii), care fac obiectul

Nr.
crt.

Definiție/Referința

aprobării din partea autorității competente, cerută conform legii statului în care s-au luat aceste măsuri. Ref. [57], Ref. [58]

344. *Măsuri rezonabile*

Orice măsuri care sunt considerate corespunzătoare și proporționate de către legea curții competente cu privire la toate circumstanțele, ca de exemplu:

- (i) natura și amploarea daunei suferite sau, în cazul măsurilor preventive, natura și amploarea riscului acelei daune;
- (ii) probabilitatea, la momentul când sunt luate, ca aceste măsuri să fie efective; și
- (iii) expertiza științifică și tehnică relevantă. Ref. [57], Ref. [58]

345. *Medicul ordonator*

Un medic sau altă persoană calificată medical care, în conformitate cu reglementările specifice ale MSF, are dreptul să trimită un pacient pentru expunere medicală la un practician. Ref. [5]

346. *Meșă*

Fascicul de monofilamente aranjate aproximativ paralel. Ref. [23]

347. *Migrare*

Mișcarea materialelor prin diferite medii datorată curgerii fluidelor. Ref. [35]

348. *Mijloace tehnice de pază și alarmare*

Aparatele sau dispozitivele tehnice, prevăzute în sistemul de pază și alarmare, în scopul de a semnaliza pătrunderea forțată în perimetrul păzit a oricărei persoane, precum și intervenția neautorizată asupra sistemului de pază și alarmare. Ref. [25]

349. *Mijloc de transport*

Este unul din următoarele:

Nr.
crt.

Definiție/Referința

- a) pentru transportul rutier sau calea ferată: orice vehicul;
- b) pentru transportul pe apă: orice nava sau orice magazie, compartiment sau zonă delimitată a punții unei nave;
- c) pentru transportul pe calea aerului: orice aeronavă. Ref. [32]

350. *Mijloc individual de protecție*

Mijloc individual destinat protecției unui singur angajat și care este purtat de acesta. Ref. [10]

351. *Minereu de toriu*

Definiție 1

Substanța în zăcământ sau extrasă prin metode miniere, care are un conținut de toriu mai mare de 0,012%. Ref. [1], Ref. [30]

Definiție 2

Substanța minerală aflată în zăcământ sau extrasă prin metode miniere care are un conținut de toriu cu o activitate de minimum 1 Bq/g. Ref. [31]

352. *Minereu de uraniu*

Definiție 1

Substanța în zăcământ sau extrasă prin metode miniere, care are un conținut de uraniu mai mare de 0,004%. Ref. [1], Ref. [30]

Definiție 2

Substanța minerală aflată în zăcământ sau extrasă prin metode miniere, care are un conținut de uraniu de minim 0,004%. Ref. [31]

353. *Minereu de uraniu și toriu*

Definiție 1

Substanța minerală în zăcământ sau extrasă prin metode miniere care are un conținut de uraniu și/sau toriu mai mare de 0,004%. Ref. [1]

Nr.
crt.

Definiție/Referința

Definiție 2

Substanța minerală aflată în zăcământ sau extrasă prin metode miniere care are un conținut de uraniu și/sau toriu de minim 0,004%. Ref. [28]

354. *Mineritul uraniului și toriului*

Prospectarea, explorarea, deschiderea, pregătirea și exploatarea minereului de uraniu și toriu, conservarea și dezafectarea minelor de uraniu și toriu, inclusiv restaurarea mediului contaminat de mineritul uraniului și toriului. Ref. [1]

355. *Mișcarea neautorizată*

Furtul sau deținerea ilegală de material nuclear. Ref. [25]

356. *Model*

Definiție 1 Model (tip)

Înseamnă o clasă de obiecte cu caracteristici tehnice principale comune, cu aceeași denumire comercială și destinate aceluiași scop. Ref. [4]

Definiție 2

Descrierea unui material radioactiv sub formă specială, a unui material radioactiv cu dispersabilitate redusă sau a unui colet sau ambalaj, care permite deplina identificare a acestuia. Descrierea poate include specificații tehnice, desene, rapoarte de conformitate cu cerințele normelor, precum și alte documente relevante solicitate de autoritatea competentă. Ref. [32]

357. *Modificarea*

Înseamnă activitatea de înlocuire a unor subansamble cu altele care nu sunt recomandate de producător și/sau schimbarea unor parametri tehnici. În această categorie intră și operațiunile de recondiționare, refacere, îmbunătățirea parametrilor și altele asemănătoare. Ref. [4]

358. *Modul specific*

Nr.
crt.

Definiție/Referința

Modulul lui Young exprimat în Pascal, ($1 \text{ Pascal} = 1 \text{ N/m}^2$) împărțit la masa specifică exprimată în N/m^3 măsurată la o temperatură de $(296 \pm 2) \text{ K}$ ($(23 \pm 2)^\circ\text{C}$) și la o umiditate relativă de $50 \pm 5\%$. Ref. [23]

359. *Monitorizare*

Măsurări de parametri radiologici sau neradiologici, în vederea evaluării sau controlului expunerii și interpretarea acestor măsurători. Monitorizarea poate fi continuă sau discontinuă. Ref. [35]

360. *Monitorizare individuală*

Măsurarea individuală a iradierii externe și contaminării interne a lucrătorilor expuși pericolului de iradiere precum și interpretarea rezultatelor măsurătorilor pentru evaluarea dozei individuale; suplimentar include și înregistrarea dozelor evaluate. Ref. [7]

361. *Monitorizare radiologică a mediului de lucru*

Controlul factorilor care afectează expunerea la radiații a locurilor de muncă cu scopul verificării expunerii, prevenirii expunerii evitabile sau stabilirii necesităților pentru monitorizarea individuală; suplimentar include și înregistrarea rezultatelor măsurătorilor. Ref. [7]

362. *Monofilamente*

Este cea mai mică subdiviziune a fibrei, de obicei cu un diametru de câțiva microni. Ref. [23]

363. *Navă*

Orice vas maritim sau mijloc de navigație fluvială utilizat pentru transportul de mărfuri. Ref. [32]

364. *Neconformitate*

Neconformitatea reprezintă o deficiență în caracteristici sau documentații care face calitatea unui produs sau serviciu neacceptabilă, nedeterminată

Nr.
crt.

Definiție/Referința

sau în afara cerințelor specificate. Ref. [40]

365. *Neconformitate majoră*

Neconformitatea majoră reprezintă neconformitatea apărută la un produs, serviciu sau documentație cu consecințe asupra securității nucleare, protecției personalului sau implicații economice mari. Ref. [40]

366. *Nivel de intervenție*

O valoare a echivalentului de doză evitabilă, a dozei efective evitabile sau a unei mărimi derivate, la care ar trebui considerată luarea de măsuri de intervenție; valoarea dozei evitabile sau a mărimii derivate este numai cea asociată cu calea de expunere pentru care măsura de intervenție este aplicată. Ref. [2]

367. *Nivel de înregistrare*

Valoarea, formal definită, pentru doza care trebuie să fie înregistrată în cadrul unui program de monitorizare. Ref. [6]

368. *Nivel minim de încercare (NMI)*

Cantitatea de material radioactiv pe care organismul dozimetric este capabil să-l măsoare, pentru a putea participa la programul de încercări independente. Ref. [6]

369. *Niveluri de eliberare de sub cerințele de autorizare*

Valori stabilite de CNCAN, exprimate în termeni de concentrație a activității și de activitate de suprafață sub care materialele radioactive provenind din orice practică supusă cerințelor de autorizare pot fi eliberate de cerințele din Norme de Securitate Radiologică. Ref. [2]

370. *Niveluri de eliberare de sub regimul de autorizare*

Valori limită ale concentrației activității masice sau ale contaminării superficiale, stabilite/aprobate de CNCAN pentru eliberarea de sub regimul

Nr.
crt.

Definiție/Referința

de autorizare a materialelor provenite din practici din domeniul nuclear sau rezultate în urma intervenției referitoare la expuneri cronice la radiații. Nivelurile de eliberare diferă în funcție de tipul eliberării (necondiționată sau condiționată). Ref. [36]

371. Niveluri de exceptare

Valori stabilite de CNCAN, exprimate în termeni de activitate totală și specifică, sub care practica este exceptată de la cerințele de autorizare ale normelor Ref. [2]. Ref. [2]

372. Niveluri de referință în diagnostic

Niveluri de doză în practicile medicale de radiodiagnostic sau, în cazul radiofarmaceuticelor, niveluri de activitate, pentru examinările tipice pe grupe de pacienți cu dimensiuni standard sau fantome standard, pentru categorii mari de tipuri de instalații. Aceste niveluri nu trebuie să fie depășite pentru procedurile curente dacă se aplică practici normale și corecte privind performanța tehnică și diagnosticul. Ref. [5]

373. Normele privind sistemele de management al calității aplicate instalațiilor nucleare

Normele privind sistemele de management al calității aplicate instalațiilor nucleare sunt Normele emise de Comisia Națională pentru Controlul Activităților Nucleare pentru sistemele de management al calității al organizațiilor care desfășoară activități în domeniul nuclear. Ref. [40]

374. Notificarea succesiunii

Notificarea succesiunii înseamnă orice notificare în raport cu un tratat multilateral, indiferent de redactare sau denumire, făcută de un Stat succesor care își exprimă acordul de a fi considerat legat prin tratat. Ref. [52]

375. Nou Stat independent

Nr.
crt.

Definiție/Referința

Nou Stat independent înseamnă un Stat succesor al cărui teritoriu, chiar înainte de data succesiunii Statelor, era un teritoriu dependent pentru relațiile internaționale de care era răspunzător Statul predecesor. Ref. [52]

376. *Nuclid director*

Nuclidul reprezentativ al unui amestec de nuclizi la care se referă determinarea dozei. Ref. [6]

377. *Obiect contaminat la suprafață*

Obiect solid care el însuși nu este radioactiv, dar care prezintă materiale radioactive distribuite pe suprafața sa.

Aceste obiecte se clasifică în două grupe:

a) OCS-I: Un obiect solid pentru care:

(i) contaminarea radioactivă nefixată pe suprafața accesibilă mediată pe 300 cm^2 , (sau pe întreaga suprafață accesibilă în cazul când aceasta este mai mică de 300 cm^2) nu depășește 4 Bq/cm^2 pentru emițători beta, gama și emițătorii alfa cu toxicitate redusă, sau $0,4 \text{ Bq/cm}^2$ pentru toți ceilalți emițători alfa; și

(ii) contaminarea radioactivă fixată pe suprafața accesibilă mediată pe 300 cm^2 , (sau pe întreaga suprafață accesibilă în cazul când aceasta este mai mică de 300 cm^2) nu depășește $4 \times 10^4 \text{ Bq/cm}^2$ pentru emițători beta, gama și emițătorii alfa cu toxicitate redusă sau $4 \times 10^3 \text{ Bq/cm}^2$ pentru toți ceilalți emițători alfa; și

(iii) contaminarea radioactivă nefixată plus contaminarea radioactivă fixată pe suprafața inaccesibilă mediată pe 300 cm^2 , (sau pe întreaga suprafață inaccesibilă, în cazul când aceasta este mai mică de 300 cm^2) nu depășește $4 \times 10^4 \text{ Bq/cm}^2$ pentru emițători beta, gama și emițătorii alfa cu toxicitate redusă, sau $4 \times 10^3 \text{ Bq/cm}^2$ pentru toți ceilalți emițători alfa.

b) OCS-II: Un obiect solid pe care, fie contaminarea radioactivă fixată, fie cea nefixată pe suprafață, depășește limitele specificate mai sus pentru OCS-I și pentru care:

Nr.
crt.

Definiție/Referința

- (i) contaminarea radioactivă nefixată pe suprafață accesibilă mediata pe 300 cm², (sau pe întreaga suprafață accesibilă în cazul când aceasta este mai mică de 300 cm²) nu depășește 400 Bq/cm² pentru emițători beta, gama și emițători alfa cu toxicitate redusă, sau 40 Bq/cm² pentru toți ceilalți emițători alfa;
- (ii) contaminarea radioactivă fixata pe suprafață accesibilă mediata pe 300 cm², (sau întreaga suprafață accesibilă în cazul când aceasta este mai mică de 300 cm²) nu depășește 8 x 10⁵ Bq/cm² pentru emițători beta, gama și emițători alfa cu toxicitate redusa, sau 8 x 10⁴ Bq/cm² pentru toți ceilalți emițători alfa;
- (iii) contaminarea radioactivă nefixată plus contaminarea radioactivă fixata pe suprafață inaccesibilă mediata pe 300 cm², (sau pe întreaga suprafață inaccesibilă în cazul în care aceasta este mai mică de 300 cm²) nu depășește 8 x 10⁵ Bq/cm² pentru emițători beta, gama și emițători alfa cu toxicitate redusă sau 8 x 10⁴ Bq/cm² pentru toți ceilalți emițători alfa. Ref. [32]

378. *Obiectiv nuclear*

Uzine pentru fabricarea combustibilului nuclear, reactoare nucleare, inclusiv ansamblele critice și subcritice, reactoare de cercetare, centrale nucleare-electrice, instalații de stocare a combustibilului iradiat, unități de îmbogățire sau instalații de retratare. Ref. [25], Ref. [22]

379. *Operare*

Definiție 1

Utilizarea obiectivului/instalației nucleare pentru scopul în care a fost proiectată și construită sau modificată. Ref. [21]

Definiție 2

Operare este termenul utilizat pentru a descrie activitățile efectuate de către personalul organizației de exploatare a instalației nucleare pentru pornirea, menținerea în funcțiune și oprirea instalațiilor nucleare. Acest

Nr.
crt.

Definiție/Referința

termen exclude activitățile de mentenanță sau servicii tehnice și administrative asociate. Ref. [40]

380. *Operator*

Titular de autorizație emisă de CNCAN conform Legii nr. 111/1996 republicată, pentru una dintre următoarele activități: amplasare, construcție, operare, închidere, control instituțional al unui depozit de deșeuri radioactive. Ref. [39]

381. *Operator de Transport*

Orice persoană legal autorizată de către autoritatea competentă din domeniul transportului, conform reglementarilor specifice, care efectuează transportul materialelor radioactive, cu orice mijloc de transport. Ref. [32]

382. *Oprire*

Reprezintă opriri planificate. Ref. [47]

383. *Oprire definitivă a unei instalații de minerit și/sau de preparare, în vederea dezafectării*

Încetarea definitivă a activității de operare a instalației de minerit și/sau de preparare Ref. [30]

384. *Oprire definitivă a unui obiectiv/instalații nucleare*

Încetarea definitivă a activităților de operare a obiectivului/instalației nucleare. Ref. [21]

385. *Organ competent*

Autoritatea desemnata prin lege, având responsabilitatea de a elibera avize persoanelor care desfășoară activități, cu caracter temporar sau permanent, în punctele de lucru vitale ori care au acces la informații secrete de stat. Ref. [27]

Nr.
crt.

Definiție/Referința

386. *Organ de poliție competent*

Direcția Generală de Combatere a Crimei Organizate și Antidrog. Ref. [25]

387. *Organism dozimetric acreditat*

Organism responsabil pentru etalonarea și verificarea instrumentelor de supraveghere dozimetrică individuală și citirea sau interpretarea indicațiilor acestora, sau pentru măsurările de radioactivitate în corpul omenesc sau în probe biologice, sau pentru evaluarea și atribuirea dozelor, a cărui capacitate de a activa este recunoscută de C.N.C.A.N. Ref. [6]

388. *Organism legal, special desemnat să efectueze controlul tehnic și instituțional în etapa post-dezafectare*

O instituție împuternicită să efectueze controlul instituțional, ce urmează să fie înființată printr-un act normativ emis de Guvern. Ref. [29]

389. *Organizația de exploatare*

Este sucursala titularului autorizației investită de titular cu autoritatea exploatarea unității centralei nucleare electrice. Ref. [15]

390. *Organizația responsabilă*

Definiție 1

Organizația care operează o instalație majoră sau un depozit de material protejat, sau în cazul unui transport de materiale protejate organizația care în baza prezentelor norme este responsabilă pentru planificarea, coordonarea și implementarea protecției fizice în concordanță cu principiile de bază și alte cerințe stabilite. Ref. [25]

Definiție 2

Prin organizație responsabilă se înțelege deținătorul instalației nucleare, participanții la activitățile de realizare, funcționare sau dezafectare a acesteia precum și orice altă organizație care primește prin contract dreptul de a desfășura activități pentru instalația nucleară, care îndeplinește

Nr.
crt.

Definiție/Referința

condiția de persoană legal constituită română sau străină, recunoscută legal în România, și care îndeplinește cerințele din normele privind sistemele de management al calității aplicate instalațiilor nucleare. Ref. [40]

391. *Organizație*

Persoana juridică sau unitatea fără personalitate juridică, constituită conform legii, nominalizată în anexa nr. 4 la Legea nr. 111/1996, republicată, care investește în proiecte pentru construirea/desființarea instalațiilor nucleare sau care deține instalații nucleare. Ref. [41]

392. *Organizație de reglementare*

Definiție 1

Organizație de reglementare reprezintă orice autoritate națională competentă într-un anumit domeniu pentru a emite reglementări, a autoriza sau a controla activitățile din acel domeniu. Ref. [40]

Definiție 2, Organ de reglementare

Unul sau mai multe organe investite de partea contractantă cu putere juridică de a reglementa orice aspect al gospodăririi în siguranță a combustibilului uzat sau a deșeurilor radioactive, inclusiv de a elibera autorizațiile. Ref. [59]

Definiție 3, Organism de reglementare

Înseamnă, pentru fiecare parte contractantă, unul sau mai multe organisme investite de acea parte contractantă cu competența legală de a elibera autorizații și de a reglementa amplasarea, proiectarea, construcția, punerea în funcțiune, exploatarea sau dezafectarea instalațiilor nucleare. Ref. [56]

393. *Organizație internațională*

Prin expresia „organizație internațională”, se înțelege o organizație interguvernamentală. Ref. [50], Ref. [51], Ref. [52]

Nr.
crt.

Definiție/Referința

394. *Organizațiile concurente la (participante la, implicate în) protecția împotriva incendiilor*

Sunt acele persoane juridice de drept privat cu scop patrimonial, competente în domeniul protecției împotriva incendiilor, care în baza unui contract încheiat cu titularul autorizației desfășoară activități tehnice specifice privind protecția împotriva incendiului a unității în fazele de proiectare, construcție-montaj, punere în funcțiune, exploatare și dezafectare. Aceste organizații se supun regimului de asigurare a calității pentru obiective nucleare stabilit prin normele de asigurare a calității în domeniul nuclear. Ref. [15]

395. *Parafare*

Prin parafare se înțelege aplicarea inițialelor numelor reprezentanților părților la negociere, în vederea autentificării, cu caracter provizoriu, a textului convenit sau adoptat în urma negocierilor. Ref. [48]

396. *Parcurs*

Combinatia de traseu și orar. Parcursul este stabilirea scrisă a șoselelor pentru transport, orarul fiind stabilirea scrisă a momentelor la care începe și se încheie transportul, precum și obiectivele intermediare și comunicarea cu punctul de coordonare și urmărire a transportului. Ref. [47]

397. *Parte*

Definiție 1

„Parte” înseamnă un Stat sau o organizație internațională care a consimțit să fie legat(ă) prin tratat și pentru care tratatul este în vigoare. Ref. [50]

Definiție 2

Prin expresia „parte”, se înțelege statul care a consimțit să se lege prin tratat și față de care tratatul a intrat în vigoare. Ref. [51]

Definiție 3

Nr.
crt.

Definiție/Referința

Parte înseamnă un Stat care a consimțit să fie legat prin tratat și pentru care tratatul este în vigoare. Ref. [52]

398. *Participant*

Participant înseamnă orice organizație care este desemnată de deținătorul instalației nucleare să execute în numele acestuia activități de realizare, funcționare și dezafectare a instalației nucleare și care trebuie să instituie, dezvolte și mențină un sistem de management al calității, în conformitate cu normele privind sistemele de management al calității aplicate instalațiilor nucleare. Ref. [40]

399. *Patrula*

Personalul care efectuează, în afara pazei, inspecția elementelor de protecție fizică, la anumite intervale de timp. Ref. [25]

400. *Perioadă de întârziere*

Perioada definită de la anunțarea alarmei la poliție până la intervenția eficientă la fața locului. În funcție de această perioadă se măsoară perioada de reacție. Ref. [47]

401. *Persoana din populație*

- a) orice individ din populație, în sens general;
- b) individul reprezentativ din grupul critic, în cazul verificării respectării limitelor anuale de doză pentru persoanele din populație. Ref. [2]

402. *Persoana în curs de pregătire*

Un elev, ucenic sau student cu vârsta peste 16 ani, aflat în curs de instruire practică și teoretică, sub responsabilitatea unui titular de autorizație, în scopul obținerii de cunoștințe în domeniul nuclear. Ref. [2]

403. *Persoană*

Orice persoană fizică, orice persoană juridică de drept public sau de drept

Nr.
crt.

Definiție/Referința

privat, orice organizație internațională cu personalitate juridică în temeiul legii statului pe teritoriul căruia se află instalația și orice stat sau orice subdiviziuni constitutive ale acestuia. Ref. [54], Ref. [57]

404. *Persoană expusă profesional*

Persoană angajată la o societate comercială (eventual proprie), care este supusă la expuneri la radiații ionizante care apar datorită lucrului în cadrul unei practici aflate sub incidența normelor de securitate radiologică, expuneri care sumate, pe un an, pot depăși limitele de doză prevăzute pentru persoanele din populație. Ref. [2]

405. *Persoană însoțitoare*

Persoana care participă în mod nemijlocit la procesul de transport. Ref. [47]

406. *Persoană legal constituită*

Înseamnă persoanele juridice și persoanele care nu au personalitate juridică constituite în baza unei legi, ordonanțe de guvern sau hotărâri de guvern. Ref. [4]

407. *Personal contractor*

Este personalul oricărei organizații care execută activități pentru titularul de autorizație pe bază de contract. Ref. [15]

408. *Personal de operare*

Personalul de operare reprezintă acele persoane desemnate special cu responsabilitate pentru operarea sistemelor și echipamentelor unei instalații nucleare. Ref. [40]

409. *Personalul contractanților*

Personal angajat al persoanelor juridice cu care instalația nucleară are încheiate contracte de prestări de servicii și care are acces în instalația nucleară. Ref. [45]

Nr.
crt.

Definiție/Referința

410. *Personalul de pază*

Persoanele care au responsabilitatea de a patrula, monitoriza, evalua, însoți transporturi, de a controla accesul și/sau de a declanșa răspunsul la atac. Ref. [25]

411. *Personalul de pază și protecție*

Persoanele care au responsabilitatea de a păzi, patrula, monitoriza echipamentele de protecție fizică, evalua alarma, de a controla accesul și/sau de a declanșa răspunsul la atac. Ref. [26]

412. *Plan de alarmă*

Conține măsurile care trebuie luate de către punctul de coordonare și urmărire a transportului. Acesta stabilește modul de lucru al personalului din punctul de coordonare și urmărire a transportului. Ref. [47]

413. *Plan de intervenție*

Ansamblul de măsuri care se aplică în caz de accident nuclear. Ref. [1], Ref. [40]

414. *Plan de intervenție în situații de urgență*

Prin plan de intervenție în situații de urgență se înțelege ansamblul de măsuri elaborat special pentru a acționa în situații cu potențial de propagare a pericolelor dincolo de barierele de protecție ale instalației nucleare. Ref. [40]

415. *Plan de închidere*

Planul aprobat de Autoritate în scopul efectuării închiderii unei incinte amenajate pentru depozitarea deșeurilor rezultate de la prepararea minereurilor de uraniu și/sau toriu. Ref. [42]

Nr.
crt.

Definiție/Referința

416. *Plan de urgență*

Conține măsurile imediate la fața locului care trebuie luate în caz de probleme. Acesta stabilește modul de operare a personalului de însoțire.
Ref. [47]

417. *Practică*

Orice activitate umană care poate crește expunerea indivizilor la radiațiile produse de surse artificiale, sau provenite de la orice echipament electric generând radiații ionizante, sau produse de surse naturale (la procesarea radionuclizilor naturali având în vedere proprietățile lor de substanțe radioactive, fisionabile sau fertile), cu excepția expunerilor de urgență.

Ca practici se menționează, fără a se considera lista ca exhaustivă: producerea, prelucrarea, utilizarea, manipularea, deținerea, depozitarea, transportul, furnizarea, închirierea, transferul, tranzitul, importul, exportul, dispunerea finală a surselor de radiații și a materialelor radioactive precum și extracția și prelucrarea minereurilor de U sau Th. Ref. [2]

418. *Practician*

Un medic, un stomatolog sau altă persoană calificată medical care este abilitată să-și asume responsabilitatea medicală pentru o expunere medicală individuală în scopuri medicale, conform cu reglementările MSF.
Ref. [5]

419. *Prelevare de probe de mediu dintr-o amplasare precisă*

Prelevarea de probe de mediu (de exemplu: aer, apă, vegetație, sol, frotinuri) dintr-o amplasare specificată de Agenție și din imediata vecinătate a acesteia, în scopul de a ajuta Agenția să obțină concluziile referitoare la absența materialului nuclear nedeclarat sau a activităților nucleare nedeclarate din amplasarea specificată. Ref. [53]

420. *Prelevarea de probe de mediu dintr-o zonă vastă*

Nr.
crt.

Definiție/Referința

Prelevarea de probe de mediu (de exemplu: aer, apă, vegetație, sol, frotinuri) dintr-un ansamblu de amplasări specificate de Agenție, în scopul de a ajuta Agenția să obțină concluziile referitoare la absența materialului nuclear nedeclarat sau a activităților nucleare nedeclarate din amplasarea specificată. Ref. [53]

421. *Prelucrarea*

Înseamnă activitatea de modificare a concentrației sau conținutului în radionuclizi a unor materiale radioactive, sau a formei fizice sau chimice a acestora. Ref. [4]

422. *Prepararea minereurilor de uraniu și toriu*

Definiție 1

Prelucrarea minereurilor de uraniu și toriu în laboratoare de analize fizico-chimice, laboratoare tehnologice, stații-pilot și instalații industriale, conservarea și dezafectarea instalațiilor de prelucrare, inclusiv depozitarea finală a deșeurilor radioactive și restaurarea mediului contaminat. Ref. [1]

Definiție 2

Prelucrarea minereurilor de uraniu și toriu în scopul modificării concentrației sau conținutului în radionuclizi naturali. Ref. [31]

423. *Presa izostatică*

Echipament capabil să regleze presiunea într-o cavitate închisă prin intermediul a diverse medii (gaz, lichid, particule, solide, etc.) cu scopul de a crea în toate direcțiile în interiorul cavității o presiune egal distribuită asupra unei piese de prelucrat sau asupra unui material. Ref. [23]

424. *Presiune normală maximă de utilizare*

Presiunea maximă peste presiunea atmosferică la nivelul mediu al mării, care se va forma în interiorul anvelopei de izolare în decurs de un an, în condițiile de temperatură și expunere la soare existente în mediul

Nr.
crt.

Definiție/Referința

înconjurător în timpul transportului, în absența ventilației, a depresurizării, a răcirii exterioare cu un sistem auxiliar de răcire și în absența oricărei operații prescrise în timpul transportului. Ref. [32]

425. *Pretratare*

Oricare dintre sau toate operațiile anterioare tratării, cum ar fi: colectarea, sortarea, neutralizarea, decontaminarea. Ref. [35]

426. *Principiul ALARA*

Luarea tuturor măsurilor și acțiunilor posibile pentru a asigura optimizarea radioprotecției, astfel încât toate expunerile, inclusiv cele potențiale, din cadrul practicii desfășurate să fie menținute la cel mai scăzut nivel rezonabil posibil, luând în considerare factorii economici și sociali. Ref. [21]

427. *Procedură radiologică medicală*

Orice procedură privind expunerea în scopuri medicale. Ref. [5]

428. *Proceduri medico-legale*

Proceduri realizate în scopuri judiciare legale sau de asigurare. Ref. [5]

429. *Proceduri omologate*

Proceduri verificate în bază unei demonstrații aplicative prin care se dovedește că o anumită activitate desfășurată în bază procedurii respective atinge rezultatele definite. Ref. [40]

430. *Proceduri temporare*

Procedurile temporare reprezintă procedurile utilizate pentru descrierea unor activități ce se desfășoară pe perioade limitate de timp și în condiții controlate. Ref. [40]

431. *Proces de autorizare pentru personal operator, personal de conducere, personal de pregătire specifică*

Nr.
crt.

Definiție/Referința

Procesul de pregătire și examinare în vederea emiterii de către CNCAN a permisului de exercitare, conform prezentelor norme. Ref. [20]

432. *Proces de notificare*

Procesul de notificare este procesul organizației responsabile de comunicare/informare a Comisiei Naționale pentru Controlul Activităților Nucleare pentru participarea acesteia la punctele de asistare/staționare obligatorie stabilite de în documentele organizațiilor responsabile aprobate de Comisia Națională pentru Controlul Activităților Nucleare. Ref. [40]

433. *Proces special*

Procesul special este acel proces al cărui rezultat nu poate fi examinat în mod direct, sau în care dovezile generate pe durata procesului trebuie utilizate pentru a se verifica conformitatea. Corectitudinea rezultatului procesului special depinde de utilizare unor tehnici corespunzătoare, a personalului calificat și de modul de interpretare a rezultatului. Procesele speciale includ, dar nu se rezuma numai la sudare, tratament termic, curățare, acoperire de protecție, lucrări de betonare, examinări nedistructive și încercări de etanșeitate. Ref. [40]

434. *Producătorul*

Este orice persoană fizică sau persoană constituită conform Legii nr. 111/1996, republicată care produce surse închise de mare activitate. Ref. [11]

435. *Producere / Producerea*

Definiție 1

Totalitatea practicilor umane necesare organizării procesului tehnologic de fabricație a materialelor, dispozitivelor și echipamentelor pertinente pentru proliferarea armelor nucleare și a altor dispozitive nucleare explozive. Ref. [24]

Nr.
crt.

Definiție/Referința

Definiție 2

Înseamnă totalitatea practicilor umane necesare organizării procesului tehnologic de fabricație a unei instalații radiologice sau surse de radiație nucleară (de la aprovizionarea cu materii prime până la ambalare și livrare).
Ref. [4]

436. *Producere a combustibilului nuclear*

Totalitatea practicilor umane necesare organizării procesului tehnologic de fabricație a combustibilului nuclear. Ref. [31]

437. *Producție*

Toate fazele de producție cum ar fi: tehnologia de producție, fabricarea, integrarea, asamblarea (montarea), inspecția, testarea, asigurarea calității.
Ref. [23]

438. *Produs fisionabil special*

Definiție 1

Uraniu-233 (U233), uraniu-235 (U235), plutoniu-239 (Pu239), plutoniu-241 (Pu241), uraniu îmbogățit artificial în izotopul 233 sau în izotopul 235; orice material îmbogățit artificial în oricare dintre izotopii menționați anterior. Ref. [22]

Definiție 2

Plutoniu 239; uraniu 233; uraniu îmbogățit cu uraniu 235 sau 233; orice produs care conține unul sau mai mulți din izotopii de mai sus, precum și alte produse fisionabile pe care Consiliul Guvernatorilor le va desemna din timp în timp. Termenul „produs fisionabil special” nu se aplică însă materiilor brute. Ref. [62]

439. *Produs radioactiv*

Orice material radioactiv obținut în cursul procesului de producere ori de utilizare a unui combustibil nuclear sau orice material care a devenit

Nr.
crt.

Definiție/Referința

radioactiv prin expunere la radiații, cu excepția radioizotopilor care au atins stadiul final de preparare și sunt susceptibili de a fi utilizați în scopuri științifice, medicale, speciale, sociale, comerciale sau industriale. Ref. [1], Ref. [25]

440. *Produs sau deșeu radioactiv*

Orice material radioactiv obținut în cursul procesului de producere ori de utilizare a unui combustibil nuclear sau orice material care a devenit radioactiv prin expunere la radiațiile emise în cursul acestui proces, cu excepția radioizotopilor care au atins stadiul final de preparare și sunt susceptibili a fi utilizați în scopuri științifice, medicale, agricole, comerciale sau industriale. Ref. [54], Ref. [57]

441. *Produse*

Produsele reprezintă materiale, echipamente, componente, subansamble, echipamente, subsisteme, sisteme, structuri sau programe de calculator și servicii. Ref. [40]

442. *Program de radioprotecție*

Ansamblu sistematic de măsuri, menit să asigure un nivel corespunzător al radioprotecției. Ref. [32]

443. *Programul de protecție radiologică*

Stabilirea și declararea politicii prin justificarea, optimizarea și limitarea dozelor pe baza principiului ALARA. Ref. [21]

444. *Protector*

Obstacol destinat a fi interpus între un factor de risc și organismul uman pentru a realiza o funcție de protecție. Ref. [10]

445. *Protecția la incendiu*

Reprezintă ansamblul de activități coordonate ale diferitelor discipline ce

Nr.
crt.

Definiție/Referința

concură la realizarea unei protecții adecvate împotriva incendiilor. Ref. [15]

446. *Protecție individuală*

Măsura de protecție a muncii, prin care se previne sau se diminuează acțiunea factorilor de risc asupra unei singure persoane. Se apelează la o astfel de măsură numai după ce au fost epuizate, atât cât este rezonabil posibil, orice alte mijloace tehnice și organizatorice de protecție a muncii sau când nu pot fi avute în vedere asemenea mijloace. Ref. [10]

447. *Protecție în zona de lucru*

Ansamblul de măsuri constructive, tehnice, de dotare și organizatorice, care asigură condiții normale de lucru sau diminuează acțiunea factorilor de risc. Ref. [10]

448. *Protocol adițional*

Protocol între România și Agenția Internațională pentru Energie Atomică, adițional la Acordul dintre Republica Socialistă România și Agenția Internațională pentru Energie Atomică pentru aplicarea garanțiilor în legătură cu Tratatul de neproliferare a armelor nucleare, semnat la Viena la 11 iunie 1999, ratificat prin Legea nr. 100/2000, publicat în Monitorul Oficial nr. 295/29.VI.2000. Ref. [22]

449. *Pulberi aderente*

Pulberi care nu pot fi îndepărtate cu ușurința de pe suprafețele materialelor aflate în stare solidă. Ref. [30]

450. *Pulberi neaderente*

Pulberi care pot fi îndepărtate cu ușurința de pe suprafețele materialelor aflate în stare solidă. Ref. [30]

451. *Punct de control al conformării*

Punctul situat în acviferul cel mai apropiat de incinta amenajata pentru

Nr.
crt.

Definiție/Referința

depozitarea deșeurilor, în care se verifică concentrațiile constituenților periculoși și încadrarea acestor concentrații în limitele prevăzute de normativele privind calitatea apelor subterane sau în limitele aprobate de Autoritate. Ref. [42]

452. *Punct de lucru vital*

O zonă în care se află materiale nucleare, echipamente, dispozitive sau sisteme care pot fi vulnerabile la acțiuni de sabotaj sau furt. Ref. [1], Ref. [27]

453. *Punct principal de măsură*

Un loc în care, dată fiind forma sa, materialul nuclear poate fi măsurat pentru a-i determina fluxul sau inventarul. Punctele cheie de măsură cuprind intrările și ieșirile (deșeurile nerecuperabile) și depozitele zonelor de bilanț material, această enumerare nefiind limitativă. Ref. [22], Ref. [49]

454. *Punct strategic*

Un loc ales cu ocazia examinării informațiilor asupra planurilor în care, în condiții normale și în legătură cu informațiile provenind din totalitatea punctelor strategice sunt obținute și verificate informațiile necesare și suficiente pentru punerea în practică a măsurilor de garanții. Un punct strategic poate fi oricare loc în care sunt efectuate măsurătorile principale privind contabilitatea bilanțului material și unde sunt puse în practică măsuri de supraveghere și de confinare. Ref. [49]

455. *Puncte terminale*

Definește autoritatea operării unor echipamente din sisteme în timpul fazei de punere în funcțiune la interfața dintre organizația responsabilă pentru construcții-montaj și organizația responsabilă pentru punere în funcțiune. Ref. [40]

456. *Punere în funcțiune*

Nr.
crt.

Definiție/Referința

Punerea în funcțiune constă din activitățile destinate pentru a demonstra că echipamentele și sistemele funcționează în limitele specificațiilor de proiectare la momentul declarării acestora în serviciu. Ref. [40]

457. *Putere de vârf*

Energia în impuls, exprimată în jouli, împărțită la durata impulsului exprimată în secunde. Ref. [23]

458. *Radiație ionizantă*

Definiție 1

Oricare dintre următoarele radiații: alfa, beta, gama, X, neutroni, electroni, protoni sau alte particule încărcate (nu se includ undele radio, radiațiile vizibile, infraroșii, ultraviolete, precum și radiațiile laser, ultrasunetele etc.)
Ref. [1]

Definiție 2

Emiterea și propagarea, implicând transport de energie, a particulelor sau a undelor electromagnetice de lungime de undă de maximum 100 nanometri; radiația ionizantă este capabilă să producă, direct sau indirect, ioni. Ref. [2]

459. *Radiodiagnostic*

Orice procedură radiologică medicală *in vivo* în scop de diagnostic. Ref. [5]

460. *Radiologie*

Ceea ce se referă la procedurile radioterapeutice sau de radiodiagnostic, radiologie intervențională sau alte metode radiologice de reperare și de ghidare. Ref. [5]

461. *Radionuclid*

Nucleu radioactiv. Ref. [2]

462. *Radioprotecția operațională a personalului expus profesional (persoanelor*

Nr.
crt.

Definiție/Referința

din populație)

Reprezintă ansamblul măsurilor, dispozițiilor și controalelor care servesc la depistarea și eliminarea factorilor care, în cadrul practicii desfășurate sunt susceptibile să creeze pentru personalul expus profesional (persoanele din populație) un risc de expunere neneglijabilă din punct de vedere al radioprotecției. Ref. [2]

463. *Radioterapeutic*

Care se referă la radioterapie, incluzând medicina nucleară în scopuri terapeutice. Ref. [5]

464. *Ratificare*

Definiție 1

Prin ratificare se înțelege modalitatea de exprimare a consimțământului de a deveni parte la un tratat care a fost semnat de partea română, prin adoptarea unei legi de ratificare de către Parlament sau, în condițiile legii, prin ordonanță de urgență a Guvernului. Ref. [48]

Definiție 2

„Ratificare” înseamnă actul internațional astfel denumit prin care un Stat stabilește pe plan internațional consimțământul său de a fi legat printr-un tratat. Ref. [50]

Definiție 3

Prin expresiile „ratificare”, „acceptare”, „aprobare” și „aderare” se înțelege, după caz, actul internațional astfel denumit prin care un stat stabilește pe plan internațional consimțământul său de a fi legat printr-un tratat. Ref. [51]

Definiție 4

Ratificare, acceptare și aprobare înseamnă, în fiecare caz, actul internațional denumit astfel, prin care un Stat stabilește pe plan internațional acceptul de a fi legat printr-un tratat. Ref. [52]

Nr.
crt.

Definiție/Referința

465. Răspuns (R)

Este raportul dintre valoarea măsurată și valoarea convențional adevărată a dozei. Ref. [6]

466. Reactor nuclear

Orice structură conținând combustibil nuclear dispus astfel încât să se poată produce o reacție în lanț de fisiune nucleară, fără altă sursă de neutroni. Ref. [54], Ref. [57], Ref. [58]

467. Recipient mare pentru transportul în vrac

Reprezintă un ambalaj mobil care:

- a) are un volum intern mai mic de 3 m³;
- b) este proiectat pentru manipulare mecanică;
- c) este rezistent la solicitările produse în timpul manipulării și transportului, conform încercărilor de performanță;
- d) este proiectat conform standardelor din capitolul "Recommendation on intermediate bulk container (I.B.C's)" al documentului Națiunilor Unite "Recommendations on the Transport of Dangerous Goods". Ref. [32]

468. Reconstrucție ecologica

Definiție 1

Totalitatea acțiunilor de refacere a solului și vegetației pe amplasamentul unui obiectiv/instalații nucleare dezafectate. Ref. [21]

Definiție 2

Totalitatea lucrărilor de refacere a topografiei, solului și vegetației pe amplasamentul unei instalații de minerit și/sau preparare care a fost dezafectată. Ref. [30]

469. Reglementări

Norme tehnice, metodologice, ghidurile, instrucțiunile, procedurile sau

Nr.
crt.

Definiție/Referința

condițiile tehnico-organizatorice privind autorizarea și controlul activităților nucleare, obligatorii în domeniul nuclear, emise de autoritatea competentă conform art. 5 din lege. Ref. [1]

470. *Reglementări modale*

Oricare din reglementările specifice fiecărui mod de transport ADR, AND, RID, ICAO-TI, IMDG. Ref. [32]

471. *Regresie (Fading)*

Diferența între valoarea măsurată și valoarea de referință apărută în timpul scurs între iradiere și evaluare, raportată la valoarea de referință, se exprimă în % luni. Pentru fodozimetru măsoară pierderea contrastului filmului dozimetric. Ref. [6]

472. *Regulile organizației*

„Regulile organizației” înseamnă, în special, instrumentele, deciziile și rezoluțiile constitutive, adoptate în conformitate cu aceste reguli, precum și practica stabilită a organizației. Ref. [50]

473. *Relocare*

Activitatea de mutare a deșeurilor radioactive de pe un amplasament situat la suprafața pe un alt amplasament situat la suprafața sau în subteran. Ref. [30]

474. *Remediarea mediului*

Acțiunea de corectare sau curățare a amplasamentelor contaminate radioactiv în care este posibilă existența și a altor substanțe periculoase. Ref. [35]

475. *Repararea*

Înseamnă activitatea de aducere a instalației radiologice în parametri normali de lucru, prin alte operațiuni decât cele de întreținere, ca urmare a

Nr.
crt.

Definiție/Referința

aparitiei unor defecte în funcționarea acesteia. Se includ operațiunile de schimbare a sursei sau ansamblului sursă chiar dacă această operațiune este necesară ca urmare a scăderii activității sursei sub valoarea minimă utilă. Ref. [4]

476. *Reprezentantul conducerii*

Reprezentantul conducerii este persoana din conducerea organizației care are sarcina proiectării, dezvoltării și întreținerii sistemului de management al calității și monitorizării stadiului implementării; în organizațiile mari și mijlocii reprezentantul conducerii este șeful compartimentului de calitate iar în organizațiile mici aceasta responsabilitate poate fi deținută de unul din directorii organizației. Ref. [40]

477. *Reprocesare*

Este un proces sau o operațiune care are drept obiect extragerea izotopilor radioactivi din combustibilul uzat, în scopul utilizării ulterioare. Ref. [59]

478. *Responsabil cu securitatea radiologică*

Responsabil cu securitatea radiologică – persoană care răspunde de aplicarea prevederilor prezentelor norme într-o zonă controlată și/sau într-o zonă supravegheată. Ref. [28]

479. *Responsabilitatea medicală*

Responsabilitatea atribuită unui practician privind expunerile medicale individuale, în principal privind: justificarea, optimizarea, evaluarea clinică a rezultatului; cooperarea cu alți specialiști și alt personal, după caz, cu privire la aspectele practice; obținerea de informații, dacă este necesar, despre examinările anterioare; furnizarea informațiilor și/sau a înregistrărilor radiologice existente către alți practicieni și/sau medici ordonatori, așa cum este cerut; informarea pacienților și a altor persoane implicate despre riscul radiațiilor ionizante, după caz. Ref. [5]

Nr.
crt.

Definiție/Referința

480. ***Rezervă/ Rezervare***

Definiție 1

Prin rezervă se înțelege declarația unilaterală, oricare ar fi conținutul sau denumirea sa, formulată cu ocazia semnării, ratificării, aprobării, aderării la sau acceptării unui tratat multilateral, prin care se urmărește modificarea sau excluderea efectelor juridice ale anumitor prevederi ale acestuia pentru partea română, dacă tratatul nu interzice asemenea rezerve și ele sunt conforme dreptului internațional; pentru a produce efecte, rezervele formulate la semnare trebuie confirmate la ratificare sau la aprobare. Ref. [48]

Definiție 2

Rezervare înseamnă o declarație unilaterală, indiferent de redactare sau denumire, făcută de un Stat sau de o organizație internațională la semnarea, ratificarea, confirmarea oficială, acceptarea, aprobarea sau aderarea la un tratat, prin care solicită excluderea sau modificarea efectului legal al anumitor prevederi ale tratatului în aplicarea acestora Statului respectiv. Ref. [50]

Definiție 3

Prin expresia „rezervă”, se înțelege o declarație unilaterală, oricare ar fi conținutul sau denumirea sa, făcută de un stat atunci când semnează, acceptă sau aprobă un tratat, ori aderă la acesta prin care își manifestă intenția de a exclude sau modifica efectul juridic al unor dispoziții din tratat cu privire la aplicarea lor față de statul respectiv. Ref. [51]

Definiție 4

Rezervare înseamnă o declarație unilaterală, indiferent de redactare sau denumire, făcută de un Stat la semnarea, ratificarea, acceptarea, aprobarea sau accederea la un tratat sau când face o notificare de succesiune la un tratat, prin care solicită excluderea sau modificarea efectului legal al anumitor prevederi ale tratatului în aplicarea acestora statului respectiv. Ref.

Nr.
crt.

Definiție/Referința

[52]

481. *Rezistența la foc*

Este proprietatea unui material, ansamblu de materiale, element de construcție sau a unei structuri de a-și păstra, pe o durată determinată, stabilitatea, etanșeitarea și/sau izolarea termică cerută și/sau altă funcțiune specializată, într-o încercare la foc standardizată. Ref. [15]

482. *Risc de incendiu*

Este starea exprimată prin relația de interdependență între probabilitatea globală de inițiere a unui incendiu și gravitatea consecințelor evenimentului respectiv. De regulă, relația este exprimată prin produsul celor doi factori. Ref. [15]

483. *Risc nuclear deosebit al unui material nuclear*

Un material nuclear este considerat a avea un risc nuclear dacă se află în cantități totale ce depășesc de zece ori valorile de exceptare de la autorizare prevăzute de Normele fundamentale de securitate radiologică. Ref. [1]

484. *Risc radiologic deosebit al unei instalații nucleare, material nuclear, material radioactiv, deșeu radioactiv sau generator de radiații*

Posibilitatea ca în cazul pierderii controlului să se încaseze în urma unui singur eveniment de acest fel o doză individuală mai mare decât limita anuală de doză pentru o persoană din populație sau o doză colectivă de zece ori mai mare decât limita anuală de doză pentru o persoană din populație. Ref. [1]

485. *Robot*

Un mecanism de manipulare, de tipul cu traiectorie continuă sau punct cu punct, care poate utiliza senzori și care prezintă toate caracteristicile următoare:

Nr.
crt.

Definiție/Referința

- a) este multifuncțional;
- b) este capabil să poziționeze sau să orienteze materiale, piese, scule sau dispozitive speciale prin intermediul unor mișcări variabile în spațiu tridimensional;
- c) încorporează trei sau mai multe dispozitive de deservire cu bucla închisă sau deschisă (inclusiv motoarele pas cu pas).

Definiție de mai sus include următoarele dispozitive:

1. Mecanisme de manipulare cu comanda exclusiv manuală sau controlabile prin telecomanda;
2. Mecanisme de manipulare cu secvența fixa adică dispozitive mobile automatizate ale căror mișcări sunt programate și limitate prin mijloace mecanice;
3. Mecanisme de manipulare cu secvența variabilă și cu comanda mecanică, adică dispozitive mobile automatizate, ale căror mișcări sunt programate și limitate prin mijloace mecanice;
4. Mecanisme de manipulare cu secvența variabilă ce nu sunt seroasistate, adică dispozitive mobile automatizate, ale căror mișcări sunt programate și limitate prin mijloace mecanice;
5. Cărucioare macara cu platforma, definite ca sisteme de manipulare funcționând în coordonate carteziene, construite ca parte integrantă a unui ansamblu vertical de compartimente de înmagazinare și concepute pentru accesul la conținutul acestor compartimente în vederea stocării sau prelevării. Ref. [23]

486. *RPSN*

Revizuirea periodică a securității nucleare. Ref. [16]

487. *Rutina*

Rutina reprezintă activitatea desfășurată de personalul organizației responsabile cu o anumita frecvență definită și care este mai mică de doua săptămâni. Ref. [40]

Nr.
crt.

Definiție/Referința

488. ***Sabotaj***

Orice act premeditat îndreptat împotriva unei instalații nucleare sau material nuclear în folosință, depozitare sau transport, care poate pune, direct sau indirect, în pericol sănătatea sau siguranța personalului, populației și mediului înconjurător prin expunerea la radiații sau eliberarea de substanțe radioactive. Ref. [25], Ref. [45], Ref. [46], Ref. [61]

489. ***Sarcina termică***

Reprezintă cantitatea de căldură pe care o poate degaja prin ardere completă totalitatea materialelor combustibile fixe și tranzitorii, existente în spațiul afectat de incendiu. Ref. [15]

490. ***Scutire***

Scutirea materialului nuclear de la controlul de garanții în funcție de folosire sau de cantitate. Ref. [22]

491. ***Securitate nucleară***

Definiție 1

Ansamblul de măsuri tehnice și organizatorice destinate să asigure funcționarea instalațiilor nucleare în condiții de siguranță, să prevină și să limiteze deteriorarea acestora și să asigure protecția personalului ocupat profesional, a populației, mediului și bunurilor materiale împotriva iradierii sau a contaminării radioactive. Ref. [1], Ref. [40], Ref. [15]

Definiție 2

Prin securitate nucleară se înțelege ansamblul de măsuri tehnice și organizatorice destinate să asigure funcționarea instalațiilor nucleare în condiții de siguranță, să prevină și să limiteze deteriorarea acestora și să asigure protecția personalului ocupat profesional, a populației, mediului înconjurător și bunurilor materiale împotriva iradierii sau contaminării radioactive. Ref. [13]

Nr.
crt.

Definiție/Referința

492. *Seism bază de amplasament*

Reprezentarea inginerescă a efectelor asupra amplasamentului centralei ale unui set de evenimente seismice posibile, selectate pe baza înregistrărilor existente ca având o frecvență de apariție mai mică de $1E-2$ evenimente/an. Ref. [17]

493. *Seism bază de proiect*

Un eveniment seismic, cu o probabilitate suficient de mică de a fi depășit în intensitate pe timpul de viață al centralei, identificat prin proiect ca fiind capabil să genereze evenimente secundare, evenimente anticipate de operare sau condiții de accident.

Centrala nuclearelectrică trebuie proiectată și construită pentru a rezista la acest eveniment, fără pierderea sistemelor, structurilor și componentelor necesare pentru asigurarea securității nucleare. Ref. [17], Ref. [18], Ref. [19]

494. *Semnare ad referendum*

Prin semnare ad referendum se înțelege etapa facultativă a încheierii tratatelor, care constă în semnarea cu mențiunea ad referendum a unui tratat de către reprezentanții părților prezente la negociere, în vederea fixării cu caracter provizoriu a textului convenit sau adoptat în urma negocierii. Ref. [48]

495. *Sievert*

Numele special al unității echivalentului de doză sau al unității de doză efectivă Un sievert este egal cu un joule pe kilogram:

$1 \text{ Sv} = 1 \text{ J/kg}$. Ref. [2]

496. *Sistem*

Prin sistem se înțelege un grup de componente sau dispozitive, legate funcțional, care formează un tot unitar și care îndeplinesc o funcție bine definită. Ref. [13]

Nr.
crt.

Definiție/Referința

497. Sistem controlat de management al calității

Sistemul de management al calității instituit și menținut în conformitate cu reglementările specifice emise de comisie și care este controlat de aceasta.
Ref. [1]

498. Sistem de confinare

Ansamblul format din materialul fisil și componentele ambalajului, specificat de proiectant și acceptat de autoritatea competentă, care are menirea să asigure securitatea la criticitate. Ref. [32]

499. Sistem de protecție fizică

Ansamblul de măsuri tehnice și administrative, prevăzute la utilizarea, transportul și depozitarea materialelor protejate, în scopul evitării sustragerii, pierderii acestora și de neutralizare a actelor de sabotaj îndreptate împotriva instalațiilor și obiectivelor nucleare, precum și în scopul recuperării integrale a acestor materiale, în cazul pierderii sau sustragerii lor. Ref. [25]

500. Sistem de răcire a combustibilului

Reprezintă orice sistem de răcire a cărui defectare poate conduce la eliberări de radioactivitate care depășesc limitele legale. În această categorie sunt incluse sistemul primar de transport al căldurii, precum și sistemul de răcire al mașinii de încărcare-descărcare combustibil. Nu este inclus sistemul de răcire al bazinului de combustibil uzat. Ref. [17], Ref. [18], Ref. [19]

501. Sistem de supraveghere radiologică a lucrătorilor externi

Componentă a sistemului de protecție împotriva radiațiilor ionizante definit în articolul 80 al Normelor fundamentale de securitate radiologică, reprezentând ansamblul măsurilor necesare pentru punerea în aplicare a cerințelor de monitorizare individuală a expunerii la radiații și de supraveghere medicală pentru lucrătorii externi, prevăzute în normele

Nr.
crt.

Definiție/Referința

respective. Ref. [3]

502. Sistem închis

Reprezintă un sistem de conducte care penetrează anvelopa și formează o buclă închisă sau un volum situat fie în interiorul fie în exteriorul structurii anvelopei. În cazul sistemelor închise din interiorul anvelopei, fluidul din sistem nu comunică direct nici cu agentul primar de răcire nici cu atmosfera anvelopei. Ref. [18]

503. Sisteme cu funcții de securitate

Sistemele cu funcții de securitate reprezintă acele structuri și sisteme, și echipamente și componente ale acestora, care prin incapacitatea de a funcționa în conformitate cu scopul proiectat, au un impact potențial în securitatea radiologică a populației sau a personalului de exploatare al instalației nucleare. Ref. [40]

504. Sisteme speciale de securitate

Sunt acele sisteme încorporate în proiectul centralei nucleare ce au rolul de a limita și atenua consecințele defectării unui sistem de proces și de a asigura menținerea scăpărilor radioactive cauzate de această defectare sub limitele permise de normele în vigoare; într-o unitate CANDU aceste sisteme sunt:

- (a) Sistemele de oprire rapidă a reactorului;
- (b) Sistemul de răcire al zonei active a reactorului;
- (c) Sistemul anvelopei. Ref. [17], Ref. [18], Ref. [19]

505. Sisteme suport de securitate

Reprezintă sistemele care furnizează servicii necesare pentru funcționarea corespunzătoare a sistemelor speciale de securitate. Ref. [17], Ref. [18], Ref. [19]

506. Sistemele de proces

Nr.
crt.

Definiție/Referința

Reprezintă sistemele a căror funcție principală este de a asigura sau de a contribui la producerea aburului sau electricității. Ref. [17], Ref. [18], Ref. [19]

507. *Sistemul primar de transport al căldurii*

Reprezintă acel ansamblu de componente care permite transferul căldurii de la combustibilul din reactor către generatorii de abur. Ref. [17], Ref. [18], Ref. [19]

508. *Sortiment (de mijloace individuale de protecție)*

Grup specific de mijloace individuale de protecție, care asigură protecția aceleiași părți anatomice, caracterizate prin aceeași formă generală și aceleași caracteristici funcționale: de exemplu: încălțăminte de protecție. Ref. [10]

509. *SSCE*

Sistemele, structurile, componentele și echipamentele centralei nucleare electrice. Ref. [16]

510. *SSCE importante pentru securitatea nucleară*

Sunt sistemele, structurile, componentele și echipamentele care au o contribuție preventivă și/sau protectivă, directă ori indirectă, la realizarea și menținerea funcțiilor generale de securitate nucleară. Ref. [15]

511. *Stadiu de dezafectare*

Stare în care se aduce obiectivul/instalația nucleară în urma efectuării activităților specifice de dezafectare. Ref. [21]

512. *Standard (etalon) național*

Standard (etalon) recunoscut printr-o decizie oficială națională care fixează valorile de bază, în țara respectivă. În general standardele naționale sunt standarde primare. Ref. [6]

Nr.
crt.

Definiție/Referința

513. *Standard primar (Etalon primar)*

Un standard (etalon) cu calități metrologice de înaltă performanță pentru un domeniu dat. Standardele primare sunt menținute în laboratoarele naționale pentru:

- a) cercetare în domeniul metrologiei;
- b) participare la acțiuni internaționale de intercomparare în cadrul laboratoarelor ce dețin etaloane primare. Ref. [6]

514. *Standard secundar (Etalon secundar)*

Standard (etalon) a cărui valoare este fixată în raport cu un standardul (etalonul) primar însoțit de un document care să ateste trasabilitatea acestuia. Ref. [6]

515. *Standard terțiar (etalon terțiar)*

Standardul (etalonul) a cărui valoare este fixată în comparație cu standardul (etalonul) secundar. Ref. [6]

516. *Stare de oprire garantată*

Acea stare subcritică a reactorului nuclear prin care se asigură că nu este posibilă dezvoltarea reacției nucleare de fisiune în lanț. Ref. [17], Ref. [18], Ref. [19]

517. *Stat care a participat la negociere*

Definiție 1

„Stat care a participat la negociere” și „organizație care a participat la negociere” înseamnă, respectiv:

- 1. un Stat, sau
  - 2. o organizație internațională,
- care a participat la elaborarea și la adoptarea textului tratatului. Ref. [50]

Definiție 2

Nr.
crt.

Definiție/Referința

Prin expresia „stat care a participat la negociere”, se înțelege un stat care a participat la elaborarea și la adoptarea textului tratatului. Ref. [51]

518. *Stat contractant*

Definiție 1

„Stat contractant” și „organizație contractantă” înseamnă, respectiv:

1. un Stat, sau
2. o organizație internațională,

care a consimțit să fie legat(ă) prin tratat, indiferent dacă tratatul a intrat sau nu în vigoare. Ref. [50]

Definiție 2

Prin expresia „stat contractant” se înțelege statul care a consimțit să se lege prin tratat, fie că acesta a intrat sau nu în vigoare. Ref. [51]

Definiție 3

Statul contractant înseamnă un Stat care a consimțit să fie legat prin tratat, indiferent dacă tratatul a intrat sau nu în vigoare. Ref. [52]

519. *Stat de destinație*

Un stat către care un transport transfrontieră este planificat să aibă loc sau are loc. Ref. [59]

520. *Stat de origine*

Un stat din care un transport transfrontieră este planificat să înceapă sau este început; Ref. [59]

521. *Stat de tranzit*

Orice stat, altul decât statul de origine sau statul de destinație, pe teritoriul căruia este planificat să aibă loc sau are loc un transport transfrontieră. Ref. [59]

Nr.
crt.

Definiție/Referința

522. Stat pe teritoriul căruia se află instalația

În ce privește o instalație nucleară, înseamnă partea contractantă pe teritoriul căreia este situată instalația sau, dacă aceasta nu este situată pe teritoriul nici unui stat, partea contractantă care exploatează ori sub a cărei autoritate este exploatată instalația. Ref. [57]

523. Stat pe teritoriul căruia se află instalația, în ce privește o instalație nucleară

Partea contractantă pe teritoriul căreia este situată instalația sau, dacă aceasta nu este situată pe teritoriul nici unui stat, partea contractantă care exploatează ori sub a cărei autoritate este exploatată instalația. Ref. [54], Ref. [58]

524. Stat terț

Definiție 1

„Stat terț” sau „organizație terță” înseamnă, respectiv:

1. un Stat, sau
  2. o organizație internațională,
- care nu este parte la tratat. Ref. [50]

Definiție 2

Prin expresia „stat terț”, se înțelege un stat care nu este parte la tratat. Ref. [51]

525. Statul predecesor

Statul predecesor înseamnă Statul care a fost înlocuit de un alt Stat în cazul unei succesiuni de State. Ref. [52]

526. Statul succesor

Statul succesor înseamnă Statul care a înlocuit un alt Stat în cazul unei succesiuni de State. Ref. [52]

527. Stația centrală de alarma

Nr.
crt.

Definiție/Referința

O instalație care furnizează, complet și continuu, date privind monitorizarea alarmelor, evaluarea și comunicarea cu gărzile, conducerea instalației nucleare, a obiectivului nuclear și răspunsul forțelor de intervenție. Ref. [25]

528. *Stocare*

Deținerea de combustibil uzat sau de deșeuri radioactive într-o instalație care îi asigură confirmarea, cu intenția recuperării. Ref. [59]

529. *Stocul contabil al unei zone de bilanț material*

Suma algebrică a stocului fizic determinat de cel mai recent inventar și a tuturor variațiilor de stoc care au apărut de când a fost efectuat acel inventar. Ref. [49]

530. *Stocul fizic*

Suma tuturor valorilor măsurate sau calculate ale cantităților de materiale nucleare ale loturilor care se găsesc la un moment dat într-o zonă de bilanț material, sumă care se obține conformându-se regulilor stabilite. Ref. [49]

531. *Strat impermeabil continuu*

Stratul natural continuu de roca sau stratul amplasat de om la baza și pe marginile incintei amenajate pentru depozitarea deșeurilor, care limitează scurgerea și infiltrarea în mediu a oricăror lichide din incinta amenajată pentru depozitarea deșeurilor de la prepararea minereurilor de uraniu și/sau toriu. Ref. [42]

532. *Structura anvelopei*

Reprezintă structura din beton, inclusiv piesele înglobate ale sistemului anvelopei. Ref. [18]

533. *Subcontractant*

Definiție 1

Persoana fizică sau juridică care furnizează servicii și produse

Nr.
crt.

Definiție/Referința

contractantului. Ref. [21]

Definiție 2

Persoana fizica sau persoana (entitate) legal constituită care furnizează servicii și produse contractantului. Ref. [30]

534. *Sucesiunea Statelor*

Sucesiunea Statelor înseamnă înlocuirea unui Stat cu un altul în privința responsabilității în relațiile internaționale ale teritoriului. Ref. [52]

535. *Supraexpunere*

O expunere care conduce la depășirea uneia din limitele de doză. Ref. [2]

536. *Supraveghere*

Definiție 1

Observarea mișcărilor de material nuclear cu ajutorul dispozitivelor optice și a monitoarelor. Ref. [22]

Definiție 2

Activitate complexa constând în:

- 1) stabilirea nivelelor de investigație și de declanșare a măsurilor de remediere;
- 2) măsurarea indicatorilor de impact, radioactivi și neradioactivi;
- 3) investigarea altor parametri fizici de interes;
- 4) verificarea vizuală și prin măsurători a integrității fizice a structurilor construite etc. Ref. [30]

Definiție 3

Supravegherea înseamnă evaluarea continuă și analiza proceselor, procedurilor, înregistrărilor cuprinzând confirmarea că activitatea sau condițiile sunt conforme cu cerințele specificate. Ref. [40]

Nr.
crt.

Definiție/Referința

537. *Supravegherea medicală profesională*

Supravegherea stării de sănătate a personalului expus profesional la radiații ionizante, conform reglementărilor MSF. Ref. [5]

538. *Sursa închisă*

Definiție 1

Sursa radioactivă a cărei structură este astfel încât să prevină, în condiții normale de utilizare, orice dispersie în mediu a materialelor radioactive conținute. Ref. [2]

Definiție 2

Este definită în normele fundamentale de securitate radiologică și include, după caz, capsula care este înveliș pentru materialul radioactiv ca parte integrantă a sursei închise. Ref. [11]

Definiție 3

O sursă radioactivă a cărei structură este astfel încât să prevină, în condiții normale de utilizare, orice dispersie a substanțelor radioactive în mediu. Ref. [34]

Definiție 4

Materialul radioactiv care este închis permanent într-o capsulă sau este fixat sub formă solidă, excluzând elementele combustibile pentru reactoare. Ref. [59]

539. *Sursa închisă de mare activitate*

Reprezintă o sursă închisă care conține un radionuclid a cărui activitate la momentul producerii, sau dacă aceasta nu este cunoscută, la momentul punerii sale pe piață, este egală sau depășește nivelurile de activitate definite în anexa 2 a prezentelor norme. Ref. [11]

540. *Sursa orfană*

Nr.
crt.

Definiție/Referința

Definiție 1

Sursele provenind din practici din trecut, trafic ilicit sau pierdute, care nu se află sub controlul unui titular de autorizație. Ref. [1]

Definiție 2

Este sursa închisă a cărei activitate, la momentul descoperirii sale este peste nivelul de exceptare precizat în normele fundamentale de securitate radiologică și care nu se află sub control pentru că, fie nu a fost niciodată sub control, fie a fost abandonată, pierdută, greșit plasată, furată sau transferată unui nou deținător, fără o notificare corespunzătoare la CNCAN și o informare corespunzătoare a destinatarului. Ref. [11]

541. *Sursa scoasă din utilizare*

Este sursa închisă de mare activitate care nu mai este utilizată sau care nu se mai intenționează a fi utilizată în practica pentru care a fost autorizată. Ref. [11]

542. *Sursă de radiații*

Orice emițător de radiații ionizante, inclusiv orice material radioactiv și orice dispozitiv generator de radiații ionizante. Ref. [2]

543. *Sursă de referință*

Este sursa etalon secundară calibrată în raport cu etaloane primare sau de către un laborator recunoscut care deține etaloane adecvate.

Dacă sursa de referință nu este o sursă etalon secundar ea trebuie să fie calibrată în raport cu un etalon secundar sau terțiar. Ref. [6]

544. *Sursă deschisă*

Sursa radioactivă care nu îndeplinește condiția din definiția sursei închise. Ref. [2]

545. *Sursă radioactivă*

Nr.
crt.

Definiție/Referința

Emitător de radiații ionizante datorită materialelor radioactive conținute. Ref. [2]

546. **Surse**

Emitătorul de radiații ionizante și orice material radioactiv. Ref. [1]

547. **Surse artificiale**

Surse de radiații produse în urma unor practici umane. Ref. [2]

548. **Surse naturale**

Surse radioactive de proveniență naturală (terestră sau cosmică). Ref. [2]

549. **Șeful protecției fizice**

Persoana fizică desemnată de organizația responsabilă pentru a răspunde de protecția fizică a unei instalații nucleare, a unui obiectiv nuclear, a unui depozit sau a unui transport de materiale protejate. Ref. [25]

550. **Termen lung**

- 1) pentru depozitare intermediară: peste 20 de ani
- 2) pentru depozitare definitivă: perioadă de timp care depășește durata prevăzută pentru controlul instituțional. Ref. [35]

551. **Termenul sursă**

Cantitatea și compoziția izotopică a eliberării de materiale radioactive dintr-o instalație nucleară ca urmare a unui accident. Ref. [14]

552. **Test de recepție**

Controlul unui produs pregătit pentru livrare sau livrat pentru a stabili dacă sunt realizate cerințele tehnice și de securitate în vederea utilizării. Ref. [6]

553. **Testare**

Testarea reprezintă un element al verificării pentru determinarea capacității

Nr.
crt.

Definiție/Referința

unui produs de a îndeplini cerințele specificate prin supunerea acestuia la un set de condiții fizice, chimice, de mediu sau de funcționare. Ref. [40]

554. *Teste de supraveghere*

Testele de supraveghere înseamnă efectuarea acelor pași necesari pentru a determina că structurile, sistemele, echipamentele și componentele continuă să funcționeze sau sunt pregătite să funcționeze pentru efectuarea funcțiilor lor în conformitate cu sarcinile prestabilite. Ref. [40]

555. *Teste neconvenționale*

Testele neconvenționale reprezintă teste efectuate neperiodic sau care nu au mai fost efectuate și care implică structuri, sisteme, echipamente sau componente care sunt în funcțiune sau care pot fi solicitate în caz de urgențe și care nu sunt într-o stare sigură pe perioada testării. Ref. [40]

556. *Timp de înjumătățire efectiv*

Este media armonică a perioadei de înjumătățire biologice și a perioadei de înjumătățire fizice.

$$T_{1/2eff} = \frac{T_{1/2biol} * T_{1/2fiz}}{T_{1/2biol} + T_{1/2fiz}} \text{ Ref. [6]}$$

557. *Tip*

vezi model Ref. [4]

558. *Tip (de mijloace individuale de protecție)*

Grup specific de mijloace individuale de protecție din cadrul unui sortiment, caracterizate prin faptul că realizează protecția împotriva aceluiași factor de risc. Ref. [10]

559. *Titular de autorizație*

Persoană legal constituită care solicită și primește din partea autorității o

Nr.
crt.

Definiție/Referința

autorizație pentru desfășurarea de activități în domeniul nuclear. Ref. [22],
Ref. [24]

560. ***Toriu neiradiat***

Toriu având un conținut mai mic de 10^{-7} g de uraniu-233 per gram de toriu-232. Ref. [32]

561. ***Toron***

Fascicul de fibre torsionate. Ref. [23]

562. ***Trafic ilicit***

Orice acțiune care implică o activitate nucleară neautorizată de deținere, transfer, import și export pentru materiale nucleare, de interes nuclear, materiale radioactive, echipamente și dispozitive pertinente pentru proliferarea armelor nucleare, precum și a instalațiilor nucleare și radiologice. Ref. [1]

563. ***Transferare / Transferarea***

Definiție 1

Înseamnă activitatea de furnizare a unor surse de radiație sau instalații radiologice care nu mai sunt necesare agentului economic din diverse motive întemeiate cum ar fi schimbarea profilului de activitate, restrângerea activității, lichidarea societății, etc. Ref. [4]

Definiție 2, Transferul

Reprezintă trecerea unei surse închise de mare activitate de la un deținător la altul. Ref. [11]

Definiție 3, Transfer

Activitatea de trecere în posesie a materialelor, dispozitivelor, echipamentelor pertinente pentru proliferarea armelor nucleare și a altor dispozitive nucleare explozive și informațiile aferente acestora de la un

Nr.
crt.

Definiție/Referința

titular de autorizație la alt titular de autorizație. Ref. [24]

Definiție 4

Intrarea minereurilor de uraniu și toriu și a deșeurilor radioactive provenite de la mineritul și prepararea minereurilor de uraniu și/sau toriu, de la prelucrarea materiilor prime nucleare și de la producerea combustibilului nuclear, în posesia unui alt titular de autorizație. Ref. [31]

564. ***Transport***

Definiție 1, Transportul

Înseamnă activitatea de deplasare a surselor de radiație nucleare sau/și a instalațiilor radiologice dintr-un loc în altul, în afara incintei aflate sub jurisdicția persoanei legal constituite. Ref. [4]

Definiție 2

Transportul intern sau internațional de material protejat, realizat pe orice cale, începând cu plecarea de la o instalație a unui expeditor, la o instalație a unui destinatar. Ref. [25]

Definiție 3

Deplasarea minereurilor de uraniu și toriu, a materiilor prime nucleare, a combustibilului nuclear și a deșeurilor radioactive provenite de la mineritul și prepararea minereurilor de uraniu și/sau toriu, de la prelucrarea materiilor prime nucleare și de la producerea combustibilului nuclear, dintr-un loc în altul, în afara incintei aflate sub jurisdicția persoanei legal constituite. Ref. [31]

Definiție 4

Întregul proces de transport al materialelor nucleare de la predarea obiectului de transportat de către expeditor către transportator până la recepția acestuia de către destinatar. Ref. [47]

Nr.
crt.

Definiție/Referința

565. ***Transport nuclear internațional***

Transportul unei încărcături de materiale nucleare cu orice mijloc de transport care urmează să treacă frontierele statului pe teritoriul căruia își are originea, începând cu plecarea sa dintr-o instalație a expeditorului din acest stat și până la sosirea sa într-o instalație a destinatarului pe teritoriul statului de destinație finală. Ref. [55]

566. ***Transport transfrontieră***

Orice expediere a combustibilului uzat sau a deșeurilor radioactive dintr-un stat de origine către un stat de destinație. Ref. [59]

567. ***Tranzitarea***

Înseamnă activitatea de traversare a teritoriului țării, în cursul transportării între două puncte aflate în afara granițelor țării, într-un timp rezonabil, funcție de mijlocul de transport folosit. Ref. [4]

568. ***Trasabilitate***

Proprietatea rezultatului unei măsurări sau a unui etalon de a fi asociată determinărilor de referință, în general la etaloanele naționale și internaționale prin intermediul unui lanț de comparații ce au incertitudini determinate. Ref. [6]

569. ***Tratare***

Operațiile efectuate în scopul creșterii securității sau din motive economice prin schimbarea caracteristicilor deșeurilor. Obiectivele tratării sunt: reducerea volumului, îndepărtarea radionuclizilor din deșeuri, schimbarea compoziției. Ref. [35]

570. ***Tratat***

Definiție 1

Prin tratat se înțelege actul juridic, indiferent de denumire sau de formă, care consemnează în scris un acord la nivel de stat, la nivel guvernamental

Nr.
crt.

Definiție/Referința

sau la nivel departamental, având scopul de a crea, de a modifica ori de a stinge drepturi și obligații juridice sau de altă natură, guvernat de dreptul internațional public și consemnat într-un instrument unic ori în două sau în mai multe instrumente conexe. Ref. [48]

Definiție 2

Tratatul reprezintă un acord internațional guvernat de dreptul internațional și încheiat în formă scrisă:

1. între unul sau mai multe State și una sau mai multe organizații internaționale; sau
2. între organizații internaționale
indiferent dacă acel acord este inclus într-un singur instrument sau în două sau mai multe instrumente conexe și oricare ar fi denumirea sa specifică. Ref. [50]

Definiție 3

Prin expresia „tratat”, se înțelege un acord internațional încheiat în scris între state și guvernat de dreptul internațional, fie că este consemnat într-un instrument unic, fie în două sau mai multe instrumente conexe și oricare ar fi denumirea sa particulară. Ref. [51]

Definiție 4

Tratat înseamnă un acord internațional încheiat între State, în formă scrisă și reglementat de dreptul internațional, indiferent dacă este inclus într-un singur instrument sau în două sau mai multe instrumente conexe și indiferent de denumirea specifică. Ref. [52]

571. *Unitate de măsură*

Referitor la cantitatea materialelor fisionabile speciale, în documente se înregistrează cantitatea elementului chimic respectiv (specificându-se, dacă este cazul, și gradul de îmbogățire) la care unitatea de măsură, va fi după cum urmează:

Nr.
crt.

Definiție/Referința

- gramul pentru plutoniu;
- gramul de uraniu pentru uraniu îmbogățit;
- kilogramul pentru uraniu natural, uraniu sărăcit și toriu;
- tona pentru minereu. Ref. [22]

572. *Uraniu – natural, sărăcit, îmbogățit*

Uraniu natural - uraniul separat chimic, având compoziția izotopică naturală, adică o compoziție masică de aproximativ 99,28% uraniu-238 și 0,72% uraniu-235.

Uraniu sărăcit - uraniul conținând un procentaj de uraniu-235 mai mic decât compoziția izotopică a uraniului natural.

Uraniu îmbogățit - uraniul conținând un procentaj de uraniu-235 mai mare decât compoziția izotopică a uraniului natural. În toate cazurile este prezent un foarte mic procent masic de uraniu-234. Ref. [32]

573. *Uraniu îmbogățit în uraniu 235 sau uraniu 233*

Uraniu conținând fie uraniu 235, fie uraniu 233, fie acești doi izotopi într-o astfel de cantitate încât raportul dintre suma acestor doi izotopi și izotopul 238 să fie superior raportului dintre izotopul 235 și izotopul 238 din uraniu natural. Ref. [55], Ref. [62]

574. *Uraniu neiradiat*

Uraniu având un conținut nu mai mult de 2×10^3 Bq de plutoniu per gram de uraniu - 235, nu mai mult de 9×10^6 Bq produși de fisiune per gram de uraniu - 235 și nu mai mult de 5×10^{-3} g de uraniu - 236 per gram de uraniu - 235. Ref. [32]

575. *Uraniu puternic îmbogățit*

Uraniul conținând 20% sau mai mult din izotopul U 235. Ref. [53]

576. *Urgență radiologică*

Situație consecutivă unui accident nuclear sau a unui alt eveniment

Nr.
crt.

Definiție/Referința

implicând surse de radiații, care necesita o acțiune urgentă de protejare a persoanelor expuse profesional, a persoanelor din populație sau a populației, fie parțial, fie ca un întreg. Ref. [2]

577. *Utilizare exclusivă*

Utilizarea numai de către un singur expeditor de materiale radioactive a unui mijloc de transport sau a unui container mare de transport și pentru care toate operațiunile inițiale, intermediare și finale de încărcare-descărcare, sunt executate conform dispozițiilor expeditorului sau destinatarului. Ref. [32]

578. *Utilizare/ Utilizarea*

Definiție 1

Înseamnă activitatea de folosire, de operare, exploatare sau funcționare, inclusiv întreținerea curentă, a surselor de radiație și a instalațiilor radiologice. Ref. [4]

Definiție 2

Exploatarea, instalarea (inclusiv instalarea pe amplasament), întreținerea (verificarea), repararea, revizia și modernizarea. Ref. [23]

Definiție 3

Activitatea de folosire în scopul efectuării de analize fizico-chimice a minereurilor de uraniu și toriu, a materiilor prime nucleare și a deșeurilor radioactive provenite de la mineritul și prepararea minereurilor de uraniu și/sau toriu, prelucrarea materiilor prime nucleare și producerea combustibilului nuclear. Ref. [31]

579. *Utilizator*

Orice persoană legal constituită care are responsabilitatea legală pentru o instalație radiologică dată. Ref. [5]

Nr.
crt.

Definiție/Referința

580. *Variantă constructivă*

Înseamnă obiecte de același tip care diferă prin unele caracteristici tehnice, în general de gabarit sau de prelucrare a informației, fără să difere parametrii de interes pentru securitatea radiologică a produsului. Ref. [4]

581. *Variație de inventar*

O creștere sau o scădere a cantității de materiale nucleare exprimată în loturi, într-o zonă de bilanț material. Ref. [22]

582. *Variație de stoc*

O creștere sau o scădere a cantității de materiale nucleare exprimate în loturi, într-o zonă de bilanț material; o asemenea variație va implica una dintre următoarele:

a) creșteri;

i) import;

ii) sosire provenind din interior: sosire provenind dintr-o altă zonă de bilanț material ori dintr-o activitate necontrolată (nepașnică) sau o sosire la punctul de pornire a garanțiilor;

iii) producție nucleară: producerea de material special fisionabil în reactor;

iv) încetarea scutirii: reaplicarea garanțiilor asupra materialelor nucleare scutite anterior datorită folosirii sau cantității;

b) scăderi:

i) export;

ii) expedieri în interior: expedierea în alte zone de bilanț material sau într-o activitate necontrolată (nepașnică);

iii) consum: pierdere de material nuclear datorat transformării sale în alt(e) element(e) sau izotop(i) diferiți, ca rezultat al reacțiilor nucleare;

iv) deșeuri nerecuperabile: material nuclear care a fost măsurat sau estimat pe baza măsurărilor și afectat unor scopuri, astfel încât nu se mai poate preta unor utilizări nucleare;

v) deșeuri conservate: materialul nuclear produs în cursul procesului

Nr.
crt.

Definiție/Referința

de tratare sau printr-un accident de funcționare, care este considerat nerecuperabil la momentul respectiv, însă este depozitat;

vi) scutire: scutirea materialului nuclear de la garanții în funcție de folosirea sa sau de cantitate;

vii) alte pierderi: de exemplu pierderi accidentale (adică pierderi nerecuperabile de materiale nucleare ca rezultat al unui accident de funcționare) sau furtul. Ref. [49]

583. Vehicul

Orice vehicul rutier (incluzând vehiculele articulate, ca de exemplu combinația modulul de tractare și semiremorca), o platformă sau un vagon de cale ferată. Fiecare remorcă este considerată ca fiind un vehicul separat. Ref. [32]

584. Verificare / Verificarea

Definiție 1

Înseamnă activitatea de efectuare a testelor de acceptare sau/și a testelor de conformitate. Ref. [4]

Definiție 2

Controlul oficial și confirmarea că un instrument de măsurare a radiațiilor (dispozitiv de măsurare) corespunde cerințelor legale. Ref. [6]

585. Volumul țintă

Un concept geometric utilizat în radioterapie pentru planul de tratament, care ia în considerare efectul net al mișcării pacientului și al mișcării țesuturilor de iradiat, variațiile în dimensiuni și în formă ale țesuturilor și variațiile geometriei fasciculului, de exemplu dimensiunea și direcția fasciculului. Ref. [9]

586. Zona controlată

Definiție 1

Nr.
crt.

Definiție/Referința

O zonă supusă la reguli speciale în scopul protecției contra radiațiilor ionizante sau al prevenirii răspândirii contaminării radioactive, și în care accesul este controlat. Ref. [2]

Definiție 2

O zonă delimitată de frontiere clar semnalizate, aflată sub controlul organizației responsabile. Ref. [25]

587. *Zona cu populație redusă*

Zona din jurul unui obiectiv nuclear sau a unei alte instalații nucleare cu risc de accident cu consecințe asupra populației, stabilită de titularul de autorizație și aprobată de CNCAN, în care sunt luate măsuri de restricționare a amplasării reședințelor permanente pentru populație și a desfășurării de activități social economice. Ref. [2]

588. *Zona de bilanț material*

O zonă internă sau externă a unui obiectiv sau instalație nucleară, astfel încât:

- cantitățile de materiale nucleare transferate să poată fi determinate la intrarea și la ieșirea din fiecare zonă de bilanț material;
- inventarul fizic de materiale nucleare în fiecare zonă de bilanț material să poată fi determinat dacă este necesar conform regulilor stabilite pentru realizarea bilanțurilor de materiale în scopurile controlului de garanții. Ref. [22], Ref. [49]

589. *Zona de excludere*

Definiție 1

Zona din jurul unui obiectiv nuclear sau a unei alte instalații nucleare cu risc de accident cu consecințe asupra populației, stabilită de titularul de autorizație și aprobată de CNCAN, în care sunt luate măsuri de excludere a amplasării reședințelor permanente pentru populație și a desfășurării de activități social economice care nu au legătură directă cu funcționarea

Nr.
crt.

Definiție/Referința

obiectivului nuclear respectiv, sau a instalației nucleare respective. Ref. [2]

Definiție 2

Zona strict delimitată în imediata vecinătate a unei instalații nucleare, care este supusă unui regim special din punct de vedere al amplasării și lucrărilor de construcții, în conformitate cu reglementări specifice pentru domeniul nuclear. Ref. [41]

590. ***Zona de incendiu***

Este porțiunea dintr-un compartiment de incendiu, stabilită la efectuarea analizei pericolelor de incendiu în conformitate cu criteriile specifice. Ref. [15]

591. ***Zona delimitată a punții***

O zonă descoperită a punții unei nave sau a punții pentru vehicule a unei nave roll-on/roll-off sau a unui feribot, care este alocată arimării materialelor radioactive. Ref. [32]

592. ***Zona protejată***

Definiție 1

O zonă supravegheată în permanență de către personalul de pază și/sau prin mijloace tehnice, înconjurată de o barieră fizică și cu un număr limitat de căi de acces controlate. Ref. [25]

Definiție 2

Zona supravegheată în permanență de către personalul de pază și/sau prin mijloace tehnice, înconjurată de o barieră fizică și cu un număr limitat de căi de acces controlate. Ref. [45], Ref. [46]

593. ***Zona supravegheată***

O zonă supusă supravegherii corespunzătoare în scopul protecției împotriva radiației ionizante. Ref. [2]

Nr.
crt.

Definiție/Referința

594. **Zonă controlată**

Zona delimitată de frontiere clar semnalizate, aflată sub controlul organizației responsabile. Ref. [46]

595. **Zonă vitală**

Definiție 1

O zonă în care se află materiale nucleare, echipamente, dispozitive sau sisteme care pot fi vulnerabile la acțiuni de sabotaj sau furt. Ref. [25]

Definiție 2

Zona în care se află materiale nucleare, echipamente, dispozitive sau sisteme care pot fi vulnerabile la acțiuni de sabotaj, furt ori act terorist. Ref. [45], Ref. [46]

**LISTA REGLEMENTARILOR, ACORDURILOR ȘI CONVENȚIILOR ÎN DOMENIUL
NUCLEAR**

Legea nr. 111/1996

Ref. [1] Legea nr. 111/1996 privind desfășurarea în siguranța, reglementarea, autorizarea și controlul activităților nucleare, republicată.

Norme privind securitatea radiologica

Ref. [2] Normele Fundamentale de Securitate Radiologica, aprobate prin Ordinul Președintelui CNCAN nr. 14/2000, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 404 și 404 bis din 29 august 2000.

Ref. [3] Norme de Securitate Radiologică privind radioprotecția operațională a lucrătorilor externi, aprobate prin Ordinul Președintelui CNCAN nr. 353/2001, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 764 și 764 bis din 30 noiembrie 2001.

Ref. [4] Normele de securitate radiologica - Proceduri de autorizare, aprobate prin Ordinul Președintelui CNCAN nr. 366/2001, publicat în Monitorul Oficial al României , Partea I nr. 764 din 30 noiembrie 2001.

Ref. [5] Normele privind radioprotecția persoanelor în cazul expunerilor medicale, aprobate prin Ordinul Ministrului Sănătății și Familiei și al Președintelui CNCAN, nr. 285/79/2002, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 446 și 449 bis din 25 iunie 2002, cu completările ulterioare.

Ref. [6] Norme de dozimetrie individuala, aprobate prin Ordinul Președintelui CNCAN nr. 180/2002, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 769 și 769 bis din 22 octombrie 2002.

Ref. [7] Norme de Securitate Radiologică - Proceduri de Acceptare a Întreprinderilor Externe, aprobate prin Ordinul Președintelui CNCAN nr. 228/2002, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 50 și 50 bis din 29 ianuarie 2003.

Ref. [8] Norma de securitate radiologică în practicile de radiologie de diagnostic și radiologie intervențională, aprobată prin ordinul Președintelui CNCAN nr. 173/2003, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 924 din 23 decembrie 2003.

Ref. [9] Norma de securitate radiologică în practica de radioterapie, aprobată prin Ordinul Președintelui CNCAN nr. 94/2004, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 532 și 532 bis din 14 iunie 2004, cu modificările și completările ulterioare.

Ref. [10] Normativ de acordare și de utilizare a echipamentului individual de protecție la radiații ionizante, aprobat prin Ordinul Președintelui CNCAN nr. 421/2004, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 107 din 02 februarie 2005.

Ref. [11] Normele privind sursele orfane și controlul surselor închise de mare activitate, aprobate prin Ordinul Președintelui CNCAN nr. 356/2005, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1109 din 08 decembrie 2005.

Ref. [12] Normele privind expertul în fizică medicală aprobate prin Ordinul Ministrului Sănătății Publice și al Președintelui CNCAN nr. 1272/266/ 2006 publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 906 din 07 noiembrie 2006

Norme privind securitatea nucleară

Ref. [13] Normele republicane de securitate nucleară – reactori nucleari și centrale nucleare electrice, aprobate prin Ordinul Președintelui Comitetului de Stat pentru Energia Nucleară nr. 317/1975, publicat în Buletinul Oficial al R.S.R. nr. 90 din 11 august 1975.

Ref. [14] Norme privind evaluările probabilistice de securitate nucleară pentru centralele nucleare electrice, aprobate prin Ordinul Președintelui CNCAN nr. 316/2006, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 980 din 07 decembrie 2006.

Ref. [15] Norme privind protecția centralelor nucleare electrice împotriva incendiilor și exploziilor interne aprobate prin Ordinul Președintelui CNCAN nr. 141/2006, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 500 din 09 iunie 2006.

Ref. [16] Norme privind revizuirea periodică a securității nucleare pentru centralele nucleare electrice aprobate prin Ordinul Președintelui CNCAN nr. 135/2006, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 439 din 22 mai 2006.

Ref. [17] Norme privind sistemul de răcire la avarie a zonei active pentru centralele nucleare electrice de tip CANDU aprobate prin Ordinul Președintelui CNCAN nr. 136/2006, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 444 din 23 mai 2006.

Ref. [18] Norme privind sistemul anvelopei pentru centralele nucleare electrice de tip CANDU aprobate prin Ordinul Președintelui CNCAN nr. 364/2005, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 1097 din 06 decembrie 2005.

Ref. [19] Norme privind sistemele de oprire rapidă pentru centralele nucleare-electrice de tip CANDU aprobate prin Ordinul Președintelui CNCAN nr. 365/2005, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 1084 din 02 decembrie 2005.

Ref. [20] Norme privind eliberarea permiselor de exercitare pentru personalul operator, personalul de conducere și personalul de pregătire specifică din centralele nucleare-electrice, reactorii de cercetare și din alte instalații nucleare aprobate prin Ordinul Președintelui CNCAN nr. 368/2004, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 118 din 07 februarie 2005.

Ref. [21] Norme de dezafectare a obiectivelor și instalațiilor nucleare aprobate prin Ordinul Președintelui CNCAN nr. 181/2002, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 867 și 867 bis din 02 decembrie 2002.

Norme privind garanțiile nucleare

Ref. [22] Norme de control de garanții în domeniul nuclear, aprobate prin Ordinul Președintelui CNCAN nr. 363/2001, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 766 și 766 bis din 30 noiembrie 2001.

Ref. [23] Lista detaliată a materialelor, dispozitivelor, echipamentelor și informațiilor pertinente pentru proliferarea armelor nucleare și a altor dispozitive nucleare explosive, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 916/2002, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 687 din 18 septembrie 2002.

Ref. [24] Norma privind procedurile de autorizare pentru activități din domeniul nuclear care implică materiale, dispozitive, echipamente și informațiile aferente, pertinente pentru proliferarea armelor nucleare și a altor dispozitive nucleare explosive, aprobată prin Ordinul Președintelui CNCAN nr. 419/2004, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 110 din 03 februarie 2005.

Norme privind protecția fizică

Ref. [25] Norme de protecție fizică în domeniul nuclear, aprobate prin Ordinul Președintelui CNCAN nr. 382/2001, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 766 și 766 bis din 30 noiembrie 2001.

Ref. [26] Norme privind cerințele pentru calificarea personalului care asigură paza și protecția materialelor și instalațiilor protejate în domeniul nuclear, aprobate prin Ordinul Președintelui CNCAN nr. 106/2002, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 407 din 12 iunie 2002.

Ref. [27] Norma privind avizarea personalului care desfășoară activități profesionale, cu caracter permanent sau temporar, în punctele de lucru vitale din cadrul instalațiilor

nucleare sau care are acces la informații secrete de stat, aprobată prin Ordinul Președintelui CNCAN nr. 8/2006, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 138 din 14 februarie 2006.

Norme privind mineritul radioactiv

Ref. [28] Normele de securitate radiologica privind radioprotecția operațională în mineritul și prepararea minereurilor de uraniu și toriu aprobate prin Ordinul Președintelui CNCAN nr. 127/2002, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 677 din 12 septembrie 2002, cu modificările și completările ulterioare.

Ref. [29] Normele de securitate radiologica privind gospodărirea deșeurilor radioactive provenite de la mineritul și prepararea minereurilor de uraniu și toriu, aprobate prin Ordinul Președintelui CNCAN nr. 192/2002, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 867 și 867 bis din 02 decembrie 2002.

Ref. [30] Norma de securitate radiologica privind dezafectarea instalațiilor de minerit și/sau preparare a minereurilor de uraniu și/sau toriu, aprobată prin Ordinul Președintelui CNCAN nr. 184/2006, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 734 din 28 august 2006.

Ref. [31] Norme de securitate radiologica – Proceduri de autorizare a activităților de minerit și preparare a minereurilor de uraniu și toriu, de prelucrare a materiilor prime nucleare și de producere a combustibilului nuclear, aprobate prin Ordinul Președintelui CNCAN nr. 171/2004, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 530 din 14 iunie 2004.

Norme privind transportul materialelor radioactive

Ref. [32] Normele pentru transportul materialelor radioactive, aprobate prin Ordinul Președintelui CNCAN nr. 357/2005, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 152 din 20 decembrie 2005.

Ref. [33] Instrucțiuni referitoare la crearea cadrului legal pentru aplicarea Regulamentului Consiliului (Euratom) nr. 1.493/93 din 8 iunie 1993 privind expedițiile de substanțe radioactive între statele membre, aprobate prin ordinul Președintelui CNCAN nr. 329/2006, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 980 din 07 decembrie 2006.

Ref. [34] Normă privind controlul și supravegherea expedierilor internaționale de deșeuri radioactive implicând teritoriul României, aprobată prin ordinul Președintelui CNCAN nr. 274/2005, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 967 din

01 noiembrie 2005, completat prin Ordinul Președintelui CNCAN nr. 322/2006, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 970 din 05 decembrie 2006.

Norme privind deșeurile radioactive

Ref. [35] Norme fundamentale pentru gospodărirea în siguranța a deșeurilor radioactive, aprobate prin Ordinul Președintelui CNCAN nr. 56/2004, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 393 din 04 mai 2004.

Ref. [36] Norme privind eliberarea de sub regimul de autorizare a materialelor rezultate din practici autorizate în domeniul nuclear, aprobate prin Ordinul Președintelui CNCAN nr. 62/2004, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 393 din 04 mai 2004.

Ref. [37] Norme privind clasificarea deșeurilor radioactive, aprobate prin Ordinul Președintelui CNCAN nr. 156/2005, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 571 din 04 iulie 2005.

Ref. [38] Normele privind limitarea eliberărilor de efluenți radioactivi în mediu, aprobate prin Ordinul Președintelui CNCAN nr. 221/2005, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 820 din 09 septembrie 2005.

Ref. [39] Norme privind depozitarea la suprafața a deșeurilor radioactive, aprobate prin Ordinul Președintelui CNCAN nr. 400/2005, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 345 din 17 aprilie 2006.

Norme privind managementul calității

Ref. [40] Norme privind cerințele generale pentru sistemele de management al calității aplicate la realizarea, funcționarea și dezafectarea instalațiilor nucleare, aprobate prin Ordinul Președintelui CNCAN nr. 66/2003, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 681 și 681 bis din 26 septembrie 2003, cu modificările ulterioare.

Norme privind construcțiile nucleare

Ref. [41] Normele privind autorizarea executării construcțiilor cu specific nuclear aprobate prin Ordinul Președintelui CNCAN nr. 407/2005, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 193 din 01 martie 2006.

GHIDURI

Ref. [42] Ghidul privind cerințe tehnice pentru proiectarea, amplasarea, construcția, funcționarea, închiderea și dezafectarea incintelor amenajate pentru depozitarea minereurilor de uraniu și/sau toriu și a deșeurilor rezultate de la prepararea minereurilor de uraniu și/sau toriu, aprobat prin Ordinul Președintelui CNCAN nr.

213/2006, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 757 din 06 septembrie 2006.

Ref. [43] Ghidul privind iluminarea exterioara a instalațiilor nucleare, aprobat prin Ordinul Președintelui CNCAN nr. 154/2006, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 510 din 13 iunie 2006.

Ref. [44] Ghidul privind protecția instalațiilor nucleare împotriva unui sabotaj din interior, aprobat prin Ordinul Președintelui CNCAN nr. 85/2006, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 366 din 26 aprilie 2006.

Ref. [45] Ghidul privind protecția preventivă a instalațiilor nucleare aprobat prin Ordinul Președintelui CNCAN nr. 304/2007 publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 636 din 17 septembrie 2007.

Ref. [46] Ghidul privind verificarea periodică a sistemelor de protecție fizică a instalațiilor nucleare aprobat prin Ordinul Președintelui CNCAN nr. 305/2007, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 652 din 25 septembrie 2007.

Ref. [47] Ghidul privind protecția fizică a materialelor nucleare în timpul transportului aprobat prin Ordinul Președintelui CNCAN nr. 303/2007, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 657 din 26 septembrie 2007.

Alte legi/acorduri/convenții

Ref. [48] Legea nr. 590/2003 privind tratatele, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 23 din 12 ianuarie 2004.

Ref. [49] ACORD din 08 martie 1972 între Guvernul Republicii Socialiste România și Agenția Internațională pentru Energia Atomică referitor la aplicarea garanțiilor în cadrul Tratatului cu privire la neproliferarea armelor nucleare, publicat în Buletinul Oficial nr. 123 din 08 noiembrie 1972.

Ref. [50] Convenția de la Viena privind dreptul tratatelor între state și organizații internaționale sau între organizații internaționale, din 21 martie 1986.

Ref. [51] Convenția ONU cu privire la dreptul tratatelor, adoptată la Viena, la 23 mai 1969, publicată în Broșură din 23 mai 1969.

Ref. [52] Convenția ONU privind succesiunea statelor la tratate, din 23 august 1978, publicată în Broșură din 01 ianuarie 2001.

Ref. [53] Protocolul între România și Agenția Internațională pentru Energie Atomică, adițional la Acordul dintre Republica Socialistă România și Agenția Internațională pentru Energie Atomică pentru aplicarea garanțiilor în legătură cu Tratatul de

neproliferare a armelor nucleare publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 295 din 29 iunie 2000, ratificat prin Legea 100/2000.

Ref. [54] Convenția privind răspunderea civilă pentru daune nucleare, adoptată la Viena la 21 mai 1963, adoptata prin Legea 106/1992, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 258 din 15 octombrie 1992.

Ref. [55] Convenția privind protecția fizică a materialelor nucleare și a instalațiilor nucleare, semnată la Viena la 3 martie 1980 ratificată prin Lege nr. 78/1993, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 265 din 15 noiembrie 1993, cu modificările ulterioare.

Ref. [56] Convenție privind securitatea nucleară adoptata la Viena la 17.06.1994, ratificată prin Legea nr. 43/1995, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 104 din 29 mai 1995.

Ref. [57] Protocolul de amendare a Convenției de la Viena privind răspunderea civilă pentru daune nucleare, adoptat la Viena la 12 septembrie 1997, ratificat prin Legea nr. 203/1998, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 438 din 18 noiembrie 1998.

Ref. [58] Convenția privind compensațiile suplimentare pentru daune nucleare, adoptată la Viena la 12 septembrie 1997, ratificată prin Legea nr. 5/1999, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 9 din 18 ianuarie 1999.

Ref. [59] Convenția comună asupra gospodăririi în siguranță a combustibilului uzat și asupra gospodăririi în siguranță a deșeurilor radioactive, adoptată la Viena la 5 septembrie 1997, ratificată prin Legea nr. 105/1999, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 283 din 21 iunie 1999.

Ref. [60] Convenție internațională privind reprimarea actelor de terorism nuclear, semnata la New York la 14 septembrie 2005, ratificata prin Legea nr. 369/2006, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 847 din 16 octombrie 2006.

Ref. [61] Amendamentul la Convenția privind protecția fizică a materialelor nucleare, adoptat la Viena prin actul final al conferinței pentru analiza și adoptarea amendamentelor propuse pentru convenția privind protecția fizica a materialelor nucleare, semnat de România la Viena la 8 iulie 2005 ratificat prin Legea nr. 419/2006, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 1008 din 19 decembrie 2006.

Ref. [62] Decretul nr. 124/1957, privind ratificarea Statutului Agenției Internaționale pentru Energia Atomică, semnat la New York la 26 octombrie 1956 publicat în Buletinul Oficial, Partea I nr. 13 din 26 aprilie 1957.